

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU
UL. GAGARINA 11
87-100 TORUŃ

Toruń, 2023

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **SOCJOLOGIA**

1. Poziomy studiów: **studia pierwszego stopnia (s1) i studia drugiego stopnia (s2)**
2. Forma studiów: **studia stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek:¹
nauki socjologiczne

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Studia pierwszego stopnia²

Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:
WIEDZA	
K_W01	posiada wiedzę o specyfice, tradycji i metodologii nauk społecznych oraz miejscu socjologii wśród innych dyscyplin w ramach nauk społecznych
K_W02	posiada wiedzę na temat genezy i funkcjonowania struktur i instytucji społecznych w obszarze kultury, polityki, prawa i ekonomii oraz o relacjach między elementami składającymi się na te struktury (relacja między strukturą a działaniem społecznym)
K_W03	posiada wiedzę w zakresie relacji między mikro- mezo- i makro- strukturami zarówno w kontekście lokalnym, regionalnym, państwowym, ponadnarodowym i globalnym
K_W04	zna rodzaje więzi społecznych charakterystycznych dla różnych form organizacji społeczeństwa, posiada wiedzę na temat prawidłowości w obrębie różnych interakcji w ramach konkretnych typów zbiorowości, stanowiących przedmiot zainteresowania socjologów
K_W05	posiada wiedzę o człowieku rozumianym jako zoon politikon, w szczególności jako elemencie i podmiocie struktur i systemów społecznych
K_W06	dysponuje wiedzą o metodach, technikach i narzędziach w ramach procedur pozyskiwania danych właściwych socjologii, pozwalających na opis działań, instytucji, struktur i systemów społecznych oraz procesów zachodzących w ich ramach; posiada orientację w ramach nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych
K_W07	posiada wiedzę o porządku społecznym i systemie aksjonormatywnym, w tym o obyczajach, regulacjach i prawach organizujących życie społeczne; wykazuje też wiedzę o genezie, funkcjonowaniu i przemianach norm i wartości oraz sposobach dostosowania ludzi do obowiązujących w społeczeństwie reguł formalnych i obyczajowych

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² Na podstawie zał. nr 19 do Uchwały Senatu UMK nr 41 z 21.06.2022

K_W08	posiada wiedzę o procesach formowania się i przekształcania instytucji, struktur i systemów społecznych w wymiarze ewolucyjnym i rewolucyjnym w najszerszej skali (od wymiaru mikrospołecznego do wymiaru globalnego)
K_W09	posiada wiedzę na temat filozoficznych źródeł socjologii, o przemianach myśli socjologicznej oraz dysponuje podstawową wiedzą w zakresie teorii nauk społecznych
K_W10	posiada wiedzę w zakresie prawa autorskiego oraz zna zasady korzystania z cyfrowych zasobów danych
K_W11	rozpoznaje możliwości aplikacji wiedzy socjologicznej w środowisku pozaakademickim
UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi prawidłowo identyfikować i interpretować zjawiska społeczne z wykorzystaniem wiedzy socjologicznej; dysponuje „wyobraźnią socjologiczną” (rozpoznaje zamierzone/niezamierzone, natychmiastowe/skumulowane, bezpośrednie/pośrednie efekty działań podmiotów społecznych, ma świadomość ukrytych zasobów, barier strukturalnych i kulturowych wyznaczających szanse działań podmiotów, rozpoznaje dziedzictwo przeszłości w fenomenach społecznych, dostrzega zmienność struktur i instytucji, akceptuje różnorodność przejawów życia społecznego)
K_U02	potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do analizy konkretnych procesów i fenomenów społecznych
K_U03	potrafi celnie wskazywać związki przyczynowo-skutkowe w obszarze konkretnych procesów i fenomenów społecznych z wykorzystaniem koncepcji i narzędzi właściwych dla socjologii
K_U04	potrafi diagnozować i przewidywać potencjalne kierunki zmian w strukturach społecznych oraz charakteryzować towarzyszące im zjawiska i procesy społeczne, wykorzystując standardowe metody i narzędzia w zakresie badań społecznych
K_U05	prawidłowo posługuje się narzędziami badania rzeczywistości społecznej w ramach obowiązujących regulacji prawnych i etyki badań naukowych; posługuje się aparatem pojęciowym pozwalającym osiągać neutralność aksjonormatywną w ramach realizowanych badań,
K_U06	implementuje uzyskaną wiedzę socjologiczną w pracy zawodowej
K_U07	posiada umiejętność diagnozy w perspektywie socjologicznej jako podstawy w konstruowaniu rozwiązań konkretnych problemów; formułuje rekomendacje praktyczne
K_U08	umie dokonać systemowej analizy zjawisk i fenomenów społecznych zarówno łatwo jak i trudno dostępnym oglądowi naukowemu
K_U09	posiada umiejętność przygotowywania konspektów, esejów, recenzji oraz raportów z przeprowadzonych analiz i badań z wykorzystaniem aparatu teoretycznego, wiedzy metodologicznej w oparciu o różnego typu źródła zastane i wywołane
K_U10	umie przygotować materiał i zaprezentować go w formie wystąpienia publicznego z uwzględnieniem oprzyrządowania w postaci prezentacji multimedialnych; potrafi przedstawić argumentację na rzecz określonej tezy w ramach dyskusji
K_U11	posiada umiejętność posługiwania się językiem angielskim w zakresie socjologii zgodną z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie w ramach społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy
K_K02	potrafi wykonywać prace projektowe w ramach grup, podejmuje różne role w ramach zespołowej kooperacji
K_K03	w ramach realizacji różnych zadań potrafi określać priorytety i przyporządkowuje im adekwatne działania z wyborem najbardziej użytecznych
K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wypełnianiem różnych ról w organizacji
K_K05	umie efektywnie pracować w formule projektowej na etapie przygotowania, planowania, wdrażania i weryfikacji projektów, uwzględniając aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne
K_K06	nie ogranicza się do korpusu wiedzy zdobytej podczas zajęć dydaktycznych, ale systematycznie uzupełnia i doskonali nabytą wiedzę i umiejętności
K_K07	myśli i działa w sposób kreatywny w różnych kontekstach, wykazuje indywidualną inicjatywę, dostosowuje się do różnych uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, kulturowych w realizacji własnych celów

Studia drugiego stopnia³

Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:
WIEDZA	
K_W01	posiada rozszerzoną i usystematyzowaną wiedzę o specyfice, tradycji i metodologii nauk społecznych; posiada głęboką wiedzę o usytuowaniu socjologii wśród innych nauk
K_W02	posiada pogłębioną wiedzę na temat genezy i funkcjonowania struktur i instytucji społecznych w obszarze kultury, polityki, prawa i ekonomii oraz o relacjach między elementami składającymi się na te struktury (relacja między strukturą a działaniem społecznym)
K_W03	posiada rozszerzoną wiedzę w zakresie relacji między mikro- mezo- i makro-strukturami zarówno w kontekście lokalnym, regionalnym, państwowym, ponadnarodowym i globalnym
K_W04	posiada szczegółową wiedzę na temat więzi społecznych charakterystycznych dla różnych form organizacji społeczeństwa oraz dysponuje pogłębioną wiedzą na temat prawidłowości i osobliwości w obrębie różnych interakcji w ramach typów zbiorowości stanowiących przedmiot zainteresowania socjologów
K_W05	posiada pogłębioną wiedzę o człowieku rozumianym jako aktor życia społecznego; dysponuje usystematyzowaną wiedzą w zakresie reprodukcji procesów kulturowych

³ Na podstawie zał. nr 37 do Uchwały Senatu nr 30 z 23.06.2020.

K_W06	dysponuje rozszerzoną wiedzą o zaawansowanych metodach, technikach i narzędziach w ramach procedur pozyskiwania danych właściwych dla socjologii, pozwalających na opis działań, instytucji, struktur i systemów społecznych oraz procesów zachodzących w ich ramach; przejawia pełną orientację w ramach nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych
K_W07	posiada rozszerzoną, zaawansowaną wiedzę o porządku społecznym i systemach aksjonormatywnych, w tym o obyczajach, regulacjach i prawach organizujących życie społeczne; wykazuje też zaawansowaną wiedzę o genezie, funkcjonowaniu i przemianach norm i wartości oraz sposobach dostosowania ludzi do obowiązujących w społeczeństwie reguł formalnych i obyczajowych
K_W08	posiada pogłębioną wiedzę o procesach formowania się i przekształcania instytucji, struktur i systemów społecznych w wymiarze ewolucyjnym i rewolucyjnym w najszerszej skali (od wymiaru mikrosocjalnego do wymiaru globalnego)
K_W09	posiada pogłębioną wiedzę na temat filozoficznych źródeł socjologii, o przemianach myśli socjologicznej oraz dysponuje zaawansowaną wiedzą w zakresie teorii nauk społecznych
K_W10	posiada stosowalną wiedzę w zakresie prawa autorskiego oraz zna zasady korzystania z cyfrowych zasobów danych
K_W11	zna szerokie spektrum możliwości aplikacji wiedzy socjologicznej w środowisku pozaakademickim
UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi identyfikować i trafnie interpretować zjawiska społeczne (również w aspekcie relacyjnym) z wykorzystaniem wiedzy socjologicznej
K_U02	potrafi wykorzystać rozszerzoną wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do analizy konkretnych procesów i fenomenów społecznych, formułując własne opinie i dobierając krytycznie dane i metody analiz
K_U03	potrafi celnie wyodrębnić związki przyczynowo-skutkowe w obszarze konkretnych procesów i fenomenów społecznych z wykorzystaniem koncepcji i narzędzi właściwych dla socjologii; potrafi przejść od sformułowania problemu poprzez pytania badawcze i hipotezy do skonkretyzowanego wnioskowania
K_U04	potrafi diagnozować, przewidywać i modelować wielowektorowe zmiany w złożonych strukturach społecznych oraz charakteryzować towarzyszące im zjawiska i procesy społeczne, wykorzystując standardowe i zaawansowane metody oraz narzędzia w zakresie badań społecznych
K_U05	skutecznie posługuje się narzędziami badania rzeczywistości społecznej w ramach obowiązujących regulacji prawnych i etyki badań naukowych; sprawnie posługuje

	się aparatem pojęciowym pozwalającym osiągać neutralność aksjonormatywną w ramach realizowanych badań
K_U06	implementuje uzyskaną wiedzę socjologiczną w pracy zawodowej, potrafiąc dokonać ewaluacji i krytycznej samooceny
K_U07	posiada umiejętność autorskiej diagnozy z perspektywy socjologicznej jako podstawy w konstruowaniu rozwiązań konkretnych problemów; samodzielnie formułuje oryginalne rekomendacje praktyczne
K_U08	umie dokonać systemowej analizy zjawisk i fenomenów społecznych zarówno łatwo, jak i trudno dostępnych oglądowi naukowemu z wykorzystaniem zaawansowanych metod badawczych
K_U09	posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania konspektów, esejów, recenzji, raportów i wszelkich typów narracji z przeprowadzonych analiz i badań z wykorzystaniem aparatu teoretycznego, wiedzy metodologicznej w oparciu o różnego typu źródła zastane i wywołane
K_U10	potrafi przygotować materiał i zaprezentować w formie wystąpienia publicznego (w języku polskim i obcym) z uwzględnieniem oprzyrządowania w postaci prezentacji multimedialnych; potrafi przedstawić pogłębioną argumentację opartą na dorobku socjologii i dyscyplin pokrewnych na rzecz określonej tezy w ramach prowadzonej dyskusji
K_U11	posiada umiejętności językowe w zakresie socjologii zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	Jest gotowy uczyć się przez całe życie w ramach społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy, potrafi inspirować i organizować proces rozwoju osobowego innych ludzi
K_K02	Jest gotowy wykonywać prace projektowe w ramach grup, podejmuje różne role w ramach zespołowej kooperacji, potrafi sprawnie kierować grupą
K_K03	Jest gotowy do realizacji różnych zadań, potrafi określać priorytety i przyporządkowuje im adekwatne działania z wyborem najbardziej użytecznych
K_K04	Jest gotowy prawidłowo identyfikować i rozstrzygać dylematy związane z wypełnianiem różnych ról w organizacji
K_K05	Jest gotowy efektywnie pracować w formule projektowej na etapie przygotowania, planowania, wdrażania projektów, uwzględniając aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne; potrafi dokonać krytycznej weryfikacji

	efektów działalności oraz ustanawia wielowektorowe prognozy powiązane z realizowanymi projektami
K_K06	Jest gotowy systematycznie uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności w obszarze socjologii oraz dyscyplin pokrewnych
K_K07	Jest gotowy myśleć i działać w sposób kreatywny w różnych kontekstach, wykazuje indywidualną inicjatywę, dostosowuje się do różnych uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, kulturowych w realizacji własnych celów

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Marta Jaworska	Doktor, adiunkt w Instytucie Socjologii
Andrzej Meler	Magister, asystent w Instytucie Socjologii
Krzysztof Pietrowicz	Doktor habilitowany, profesor uczelni, dyrektor Instytutu Socjologii i przewodniczący Rady Dyscypliny Nauki Socjologiczne
Joanna Szalacha-Jarmużek	Doktor, adiunkt, z-ca dyrektora Instytutu Socjologii
Krzysztof Wasielewski	Doktor, adiunkt w Instytucie Socjologii, członek Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia
Michał Wróblewski	Doktor habilitowany, profesor uczelni, z-ca dyrektora Instytutu Socjologii

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów _____ 2

Prezentacja uczelni _____ 11

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim _____ 13

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się ____ 13

1.1. Powiązanie koncepcji kształcenia ze strategicznymi celami uczelni _____ 13

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną działalnością naukową _____ 14

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego _____ 16

1.4. Sylwetka absolwenta, miejsca zatrudnienia absolwentów _____ 16

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia _____ 18

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się _____ 19

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się _____ 21

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia oraz kształcenie w językach obcych _____ 21

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cechy wyróżniające _____ 23

2.3. Zakres korzystania z kształcenia na odległość _____ 25

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów _____ 26

2.5. Harmonogram realizacji studiów _____ 27

2.6. Dobór i proporcje zajęć, liczebność grup studenckich _____ 29

2.7. Organizacja praktyk studenckich _____ 30

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie _____ 34

3.1. Warunki rekrutacji na studia _____ 34

3.2. Zasady uznawania efektów uczenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni _____ 37

3.3. Zasady potwierdzania efektów uczenia się i kompetencji uzyskanych poza systemem studiów _____ 38

3.4. Zasady dyplomowania _____ 39

3.5. Charakterystyka procedury składania i obrony prac dyplomowych _____ 39

3.6. Monitorowanie postępów studentów i jego wykorzystanie _____ 41

3.7. Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się _____ 42

3.8. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się _____ 43

3.9. Rodzaje i tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów _____ 45

3.10. Rodzaje i tematyka prac dyplomowych _____ 46

3.11. Sposoby dokumentowania osiągniętych efektów uczenia się _____ 48

3.12. Wyniki monitoringu losów absolwentów _____ 48

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry _____	52
4.1. Dorobek naukowy i osiągnięcia dydaktyczne osób prowadzących zajęcia na kierunku socjologia _____	52
4.2. Obsada zajęć _____	54
4.3. Łączenie przez prowadzących zajęcia działalności dydaktycznej z naukową oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej _____	55
4.4. Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej _____	56
4.5. System motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz dydaktycznego _____	59
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie _____	61
5.1. Stan bazy dydaktycznej i naukowej na kierunku socjologia _____	61
5.2. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe _____	63
5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz jej wykorzystanie w procesie dydaktycznym _____	63
5.4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. _____	64
5.5. Dostępność infrastruktury w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej _____	64
5.6. System biblioteczno-informacyjny uczelni. _____	65
5.7. Monitorowanie i doskonalenie bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego. _____	66
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku _____	67
6.1. Współpraca uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i jej wpływ na kształcenie na kierunku _____	67
6.2. Monitorowanie i doskonalenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym _____	74
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku _____	75
7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku _____	75
7.2. Aspekty programu studiów służące umiędzynarodowieniu, kształcenia w językach obcych _	76
7.3. Aspekty programu studiów służące umiędzynarodowieniu, kształcenia w językach obcych _	76
7.4. Mobilność i wymiana międzynarodowa studentów i kadry _____	77
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia _____	78
8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów _____	78
8.2. Wsparcie studentów w procesie uczenia się _____	79
8.3. Wsparcie mobilności studentów _____	79

8.4. Wsparcie studentów w prowadzeniu działalności naukowej _____	80
8.5. Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji _____	80
8.6. Wsparcie aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej _____	81
8.7. Wsparcie studentów wybitnych oraz motywowanie do lepszych wyników w nauce _____	81
8.8. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia _____	81
8.9. Rozstrzygnięcie skarg i rozpatrywanie wniosków zgłaszanych przez studentów _____	82
8.10. Obsługa administracyjna studentów _____	83
8.11. Wsparcie i edukacja studentów w zakresie przeciwdziałaniu dyskryminacji i przemocy ____	83
8.12. Wsparcie w zakresie współpracy z samorządem studentów i organizacjami studenckimi __	84
8.13. Monitorowanie i doskonalenie systemów wsparcia studentów. _____	85
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach _____	86
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów _____	88
10.1. Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów, ewaluacja i doskonalenie jakości kształcenia _____	88
10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów _____	90
10.3. Monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów _____	90
10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów _____	91
10.5. Wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w realizację programu studiów ____	92
10.6. Wykorzystywanie wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia _____	93
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów _____	94
Część III. Załączniki _____	96
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów _____	96
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających _____	100

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (w skrócie: UMK) jest uczelnią publiczną, kształcąca aktualnie na 16 wydziałach w Toruniu i Bydgoszczy blisko 18 tysięcy studentów z Polski i zagranicy (tych drugich jest ok. tysiąca). Na szeroką ofertę dydaktyczną UMK składa się 106 kierunków studiów, w tym kierunki medyczne, techniczne, ścisłe, przyrodnicze, społeczne, artystyczne i humanistyczne⁴. Rozszerzana jest przy tym oferta kierunków prowadzonych w języku angielskim.

Kilka ostatnich lat przyniosło istotne i zdecydowanie pozytywne zmiany w funkcjonowaniu UMK jako organizacji dydaktycznej:

- w 2019 roku UMK otrzymał status uczelni badawczej w ramach programu Inicjatywa Doskonałości Uczelnia Badawcza (IDUB) MEiN, czego konsekwencją było m.in. uruchomienie szeregu programów konkursowych wspierających studentów⁵;
- w 2020 roku UMK dołączył do konsorcjum Young Universities for the Future of Europe (YUFE), zdecydowanie zwiększając potencjał mobilności studentów oraz uczestnictwa przez nich w kursach akademickich oferowanych przez stowarzyszone uczelnie zagraniczne⁶;
- W 2023 roku UMK dołączył do konsorcjum Young European Research Universities (YERUN), które m.in. zajmuje się organizowaniem szkół letnich dla studentów⁷;
- UMK wdrożył działania skoncentrowane na równym traktowaniu i poszanowaniu studentów (rektor powołał pełnomocników w tym zakresie, którymi obecnie są: Pełnomocniczka ds. równego traktowania dr hab. Aleksandra Derra, prof. UMK, Rzecznik akademicki – dr Bartłomiej Chłudziński oraz Pełnomocnik ds. bezpieczeństwa – mgr Maciej Lewandowski), zdrowiu psychicznym studentów (funkcjonuje m.in. Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego, gdzie oferowane są bezpłatne konsultacje psychologiczne) oraz wsparciu studentów z niepełnosprawnościami (działa m.in. Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych);
- UMK powołał 5 szkół doktorskich, w tym Interdyscyplinarną Szkołę Doktorską Nauk Społecznych;
- UMK otrzymał nagrodę HR Excellence in Research, przyznaną przez Komisję Europejską uczelniom dbającym o jakość środowiska pracy i rekrutacji nowych pracowników poprzez

---

⁴ <https://www.umk.pl/uczelnia/liczby/>

⁵ <https://idub.umk.pl/konkursy/>

⁶ <https://www.umk.pl/yufe/>

⁷ <https://www.umk.pl/yerun/informacje/>

implementację European Charter for Researchers oraz Code of Conduct for the Recruitment of Researchers.⁸

Zmiany organizacyjne na UMK w ostatnich latach objęły też kontekst instytucjonalny funkcjonowania kierunku socjologia. Od roku akademickiego 2019/2020 Instytut Socjologii (w skrócie: IS), który prowadzi ten kierunek, funkcjonuje w ramach nowopowstałego Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych (w skrócie: WFiNS), utworzonego z przekształcenia Wydziału Humanistycznego. Obok IS na wydział składają się Instytut Badań Informacji i Komunikacji, Instytut Filozofii, Instytut Nauk Pedagogicznych oraz Instytut Psychologii. Niemniej, mimo tych dość znaczących przemian, studia socjologiczne funkcjonują na UMK nieprzerwanie od 1989 roku. Początkowo były one prowadzone przez Katedrę Socjologii, która w 1995 roku przekształciła się w Instytut Socjologii. Studia socjologiczne przez wiele lat funkcjonowały jako magisterskie studia pięcioletnie, a w pierwszej dekadzie tego wieku w ramach Procesu Bolońskiego został stopniowo wdrożony system studiów pierwszego i drugiego stopnia, który działa do dziś.

---

⁸ <https://www.umk.pl/en/university/excellence-in-research/>

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 1:

- *PARNAS 3.1. Poradnik dla autorów rozpraw z zakresu nauk społecznych.* Jest to rozbudowany, rozwijany od ponad 25 lat w Instytucie Socjologii, poradnik dla studentów regulujący wiele kwestii związanych z dydaktyką, przygotowaniem referatów, pisaniem prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, a także z akademickim savoir vivre. W sposób istotny dokument ten współtworzy koncepcję kształcenia socjologicznego.

1.1. Powiązanie koncepcji kształcenia ze strategicznymi celami uczelni

Program studiów na kierunku socjologia realizuje cele strategiczne uczelni, sformułowane w Strategii UMK na lata 2021-2026 (zob. zał. 1.1.)⁹. Podstawowy cel strategiczny w zakresie kształcenia został sformułowany w punkcie II tego dokumentu: „Zapewnić kształcenie przygotowujące do funkcjonowania i podejmowania inicjatyw w dynamicznie zmieniającym się świecie, poprzez indywidualizację ścieżek rozwoju, wykorzystywanie nowoczesnych technologii i doświadczeń międzynarodowych oraz dopasowaną ofertę uzupełniających form kształcenia”. Ten cel strategiczny został przełożony na pięć celów operacyjnych:

„II.1. Wdrożyć nowoczesny model spersonalizowanego i angażującego kształcenia opartego na różnorodności.

II.2. Rozwinąć i promować interdyscyplinarność kształcenia oraz powiązać je z prowadzoną działalnością naukową.

II.3. Powiązać ofertę i treści kształcenia z wyzwaniami przyszłości, potrzebami społeczeństwa i rynku pracy.

II.4. Wzmocnić międzynarodową atrakcyjność kształcenia na UMK oraz mobilność osób studiujących i przygotowujących doktoraty.

II.5. Zapewnić właściwe warunki do prowadzenia kształcenia na najwyższym poziomie.”

Studia na kierunku socjologia, zarówno na pierwszym, jak i drugim stopniu starają się realizować te cele. Kształcenie na studiach socjologicznych ma charakter w dużym stopniu spersonalizowany: wybór kursów ogólnouniwersyteckich, przedmiotów fakultatywnych (tzw. socjologie szczegółowe) oraz

---

⁹ <https://strategia.umk.pl>

zróźnicowanie seminariów dyplomowych pozwala na stworzenie indywidualnej ścieżki. Cel kształcenia interdyscyplinarnego realizowany jest dzięki przedmiotom ogólnouniwersyteckim, które studenci dobierają dowolnie i tym samym mogą zwiększyć interdyscyplinarność swojej ścieżki studiowania. Dodatkowo studenci socjologii pierwszego stopnia otrzymują pakiet kursów humanistyczno-społecznych, które stanowią istotny kontekst dla socjologicznego rdzenia programu studiów. Chodzi tu o takie kursy, jak *Podstawy logiki, Ekonomia, Historia filozofii czy Historia najnowsza*.

Program studiów socjologicznych zdecydowanie wpisuje się natomiast w trzeci z celów operacyjnych. Na studiach pierwszego stopnia studenci uczą się posługiwać nowoczesnym oprogramowaniem do ilościowej analizy statystycznej (IBM SPSS) oraz do analizy jakościowej (MAXQDA), co w sytuacji przechodzenia do gospodarki opartej na danych jest kluczową umiejętnością na rynku pracy, jednocześnie związaną z wyzwaniami przyszłości. Znaczna część kursów realizowanych w czasie studiów pierwszego i drugiego stopnia daje umiejętności związane ze zbieraniem i analizą różnego typu danych. Dodatkowo na studiach drugiego stopnia studenci realizują prowadzone przez praktyków kursy związane z HR czy animacją kultury.

Studiowanie na UMK, a zatem również na socjologii daje również dużo możliwości związanych z mobilnością na poziomie międzynarodowym (m.in. w ramach programu Erasmus+ oraz sieci YUFE). Studenci mają również dostęp do pracowni komputerowej oraz wspomnianego wcześniej oprogramowania do ilościowej analizy danych, które mogą instalować również na swoich komputerach.

1.2. Związek kształcenia z prowadzoną działalnością naukową

Koncepcja kształcenia oraz oferta dydaktyczna studiów socjologicznych (na obydwu poziomach) są bardzo mocno zakorzenione w działalności badawczej pracowników Instytutu Socjologii oraz w jego strukturze. Przyglądając się badaniom prowadzonym w katedrach składających się na Instytut, łatwo można dostrzec liczne związki między badaniami prowadzonymi w poszczególnych katedrach a oferowanymi kursami fakultatywnymi (socjologie szczegółowe, wykłady ogólnouniwersyteckie). Podział na katedry został wprowadzony w Instytucie w roku 2019 (wcześniej mieliśmy do czynienia z podziałem na zakłady). Obecnie na Instytut składa się pięć katedr:

- Katedra Badań Kultury (kierownik: prof. dr hab. Krzysztof Olechnicki);
- Katedra Badania Jakości Życia i Socjologii Stosowanej (kierownik: dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK);
- Katedra Badań nad Nauką i Szkolnictwem Wyższym (kierownik: dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK);

- Katedra Ekologii Społecznej (kierownik: dr hab. Wojciech Knieć, prof. UMK);
- Katedra Socjologii Zmian Społecznych (kierownik: dr hab. Krzysztof Pietrowicz, prof. UMK).

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu jest uczelnią badawczą i badania naukowe są traktowane jako bardzo ważny wymiar aktywności pracowników. Nasi pracownicy regularnie prowadzą badania empiryczne, w tym realizują projekty finansowane ze środków zewnętrznych i publikują w obiegu krajowym oraz międzynarodowym (zob. zał. 4.4.).

Można wskazać na cztery podstawowe, ale też splecione ze sobą, wymiary związku kształcenia z prowadzoną działalnością naukową.

Po pierwsze – w większości przypadków (nie dotyczy to sytuacji nadzwyczajnych) poszczególne kursy obligatoryjne są przydzielane pracownikom, którzy mają kompetencje w danym obszarze. Przykładowo: kurs *Klasyczne teorie socjologiczne* prowadzi dr Łukasz Dominiak, redaktor naczelny periodyku „Roczniki historii socjologii” i badacz zajmujący się historią nauk społecznych; kurs *Antropologia społeczna* prowadzi prof. Krzysztof Olechnicki, badacz zajmujący się od lat w praktyce badaniami wizualnymi, autor fundamentalnej monografii „Antropologia obrazu” (Oficyna Naukowa, 2003); kurs *Socjologia kultury* prowadzi prof. Tomasz Szlendak, autor wielu badań i publikacji dotyczących przemian kulturowych społeczeństwa polskiego. Bardziej dokładnie związek pomiędzy zainteresowaniami badawczymi pracowników a prowadzonymi przez nich kursami widać w załączonych charakterystykach pracowników.

Po drugie, aktywność badawcza kadry wpływa na kształt programu studiów poprzez wprowadzanie do oferty dydaktycznej kursów fakultatywnych oraz zajęć ogólnouniwersyteckich dotyczących obszarów badawczych, w których specjalizują się poszczególni prowadzący. Zapewnia to studentom różnorodność tematyczną i dyscyplinarną dostępnych kursów. Przykładowo, kurs *Socjologia ciała i starzenia się* prowadzi dr Anna Wójtewicz, badaczka specjalizująca się w tej tematyce, autorka m.in. monografii „Ciało w kulturze konsumpcji” (Wydawnictwo Naukowe UMK, 2014); kurs *Socjologia wiedzy* prowadzi dr hab. Radosław Sojak, prof. UMK, autor m.in. monografii „The Anthropological Paradox The Sociology of Knowledge as Perspective of the General Theory of Society” (Peter Lang, 2018); kurs *Socjologia prawa* prowadzi dr hab. Stanisław Burdziej, prof. UMK, autor licznych publikacji z zakresu socjologii prawa, w tym monografii „Sprawiedliwość i prawomocność. O społecznej legitymizacji władzy sądowniczej” (Wydawnictwo Naukowe UMK, 2017). Ponownie: bardziej dokładnie związek pomiędzy zainteresowaniami badawczymi pracowników a prowadzonymi przez nich kursami fakultatywnymi widać w załączonych charakterystykach pracowników.

Po trzecie, z założenia pracownicy wykorzystują doświadczenia wynikające z prowadzenia przez siebie badań empirycznych w treści kursów, szczególnie dotyczących praktycznych wymiarów prowadzenia badań socjologicznych.

Po czwarte, pracownicy naukowo-dydaktyczni oferują co roku studentom socjologii możliwości realizacji praktyk studenckich w formie zadań badawczych przy prowadzonych w Instytucie projektach badań społecznych. W tym sensie następuje włączenie studentów w prowadzenie badań.

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego

Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego jest przyjęta jako generalna idea regulatywna w długofalowych planach rozwojowych socjologii. Zmiany programowe wprowadzane w raportowanym okresie, a także przyjęty program dalszej modyfikacji planu studiów, wiążą się ściśle z ewolucją procesu kształcenia zmierzającą w stronę tworzenia odpowiedzi na potrzeby otoczenia.

Zgodność ta staje się wypadkową integracji troski o zapewnienie miejsca na rynku pracy oraz znaczenia i wagi realizacji celów wskazywanych przez interesariuszy, tak wewnętrznych jak zewnętrznych. Szczegółowe informacje o roli jaką odgrywają oni w kształceniu na kierunku socjologia znajdują się we fragmentach raportu poświęconych kryteriom 6, 7 oraz 10. Szereg kursów oferowanych studentom socjologii już teraz wyposaża ich w kompetencje ważne dla interesariuszy: znajomość metod ilościowych i oprogramowania używanego do jego analizy; kompetencje w zakresie projektowania badań ilościowych i jakościowych; umiejętność pisania raportów badawczych, itp.

Dużą część interesariuszy Instytutu Socjologii to organizacje pozarządowe. Poszukują one osób posiadających rozbudowane kompetencje społeczne. W tym zakresie także koncepcja kształcenia na kierunku Socjologia realizuje potrzebę interesariuszy.

1.4. Sylwetka absolwenta, miejsca zatrudnienia absolwentów

Zgodnie z przyjętą na kierunku socjologii sylwetką absolwenta, osoba kończąca kierunek ma kompetencje między innymi do:

- samodzielnego organizowania projektów badawczych na potrzeby badań rynkowych i społecznych,
- dysponowania wiedzą o metodach, technikach i narzędziach w ramach procedur pozyskiwania danych właściwych socjologii, pozwalających na opis działań, instytucji, struktur i systemów społecznych oraz procesów zachodzących w ich ramach

- używania oprogramowania do ilościowej analizy statystycznej (IBM SPSS) oraz do analizy jakościowej (MAXQDA),
- identyfikowania i interpretowania zjawisk społecznych z wykorzystaniem wiedzy socjologicznej; absolwent dysponuje „wyobraźnią socjologiczną” (rozpoznaje zamierzone/niezamierzone, natychmiastowe/skumulowane, bezpośrednio/pośrednie efekty działań podmiotów społecznych, ma świadomość ukrytych zasobów, barier strukturalnych i kulturowych wyznaczających szanse działań podmiotów, rozpoznaje dziedzictwo przeszłości w fenomenach społecznych, dostrzega zmienność struktur i instytucji, akceptuje różnorodność przejawów życia społecznego)
- współpracy w środowisku wymagającym elastyczności i otwartości na odmienności.

Studia socjologiczne są bardzo dobrą podstawą dla wykonywania zawodów nastawionych na pracę z ludźmi i na analizie informacji. Absolwenci toruńskiej socjologii są zatrudniani jako:

- pracownicy firm badania rynku i opinii społecznej,
- pracownicy administracji państwowej i samorządowej,
- specjaliści od kontaktów interpersonalnych w przedsiębiorstwach,
- autorzy i wykonawcy różnych projektów m.in. finansowanych przez UE,
- dziennikarze i pracownicy mediów,
- analitycy,
- pracownicy organizacji pozarządowych,
- pracownicy branży reklamowej,
- pracownicy działów marketingu i promocji (PR),
- pracownicy domów pomocy społecznej, ośrodków dla ludzi bezdomnych i uzależnionych czy ośrodków rehabilitacyjnych.

Na podstawie wygenerowanej analizy monitoringu losów absolwentów¹⁰ można wnioskować, że większość badanych absolwentów socjologii podjęło pracę zarobkową po skończonym kierunku

- w stabilnej formie zatrudnienia (umowa o pracę),
- w szczególności w branżach: obsługi klienta, HR, doradztwa zawodowego.

Ponadto absolwenci socjologii deklarują zadowolenie i satysfakcję z wykonywanej pracy.

Co istotne, studenci w ramach studiów na UMK mogą korzystać z programu stażowego finansowanego z programu „Universitas Copernicana Thoruniensis in Futuro II – Modernizacja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w ramach zintegrowanego programu uczelni” podjęcie pracy zawodowej podczas studiów.

---

¹⁰ <https://www.biurokarier.umk.pl/gdzie-pracuja-absolwenci>

W ten sposób studenci mogą zdobyć pierwsze doświadczenia na rynku pracy oraz w ramach unikatowego w skali kraju programu CO-OP, odwołującego się do międzynarodowych wzorców kształcenia - łącząc edukację ze zdobywaniem doświadczenia zawodowego¹¹. Realizowane na kierunku socjologia działania zamierzone na wsparcie studentów przy wejściu na rynek pracy zostaną szerzej omówione szerzej we fragmentach raportu dotyczących kryterium 6.

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia

Koncepcja kształcenia na studiach socjologicznych w Toruniu została wypracowana pod koniec lat 90. XX wieku. Na jej kształt w pierwotnej postaci w znaczący sposób wpłynęli prof. Janusz Mucha i prof. Andrzej Zybortowicz. Później koncepcja ta podlegała naturalnej ewolucji i modyfikacji (choćby w związku z przejściem od studiów magisterskich pięcioletnich do systemu obecnego z podziałem na trzyletnie studia licencjackie i dwuletnie magisterskie). Obecnie program studiów znajduje się w kolejnej fazie przebudowy, w czym w sposób partycypacyjny uczestniczą wszyscy pracownicy Instytutu. Do chwili obecnej zachowana została jednak ciągłość związana z podstawowymi założeniami wypracowanej koncepcji:

1. Nacisk na krytyczne myślenie jako jedną z podstawowych cech socjologa.
2. Pokazywanie na poszczególnych zajęciach związków między teorią a praktyką.
3. Położenie nacisku na praktyczne umiejętności badawcze, nabywane w dużym stopniu w trybie projektowo-warsztatowym (na kursie *Metody i techniki badań socjologicznych*).
4. Pokazanie studentom socjologii w kontekście dyscyplin pokrewnych, tak społecznych, jak i humanistycznych (kursy z zakresu: ekonomii, historii, filozofii, psychologii).
5. Uwrażliwienie na perspektywę antropologiczną (stąd kurs *Antropologia społeczna* jako obowiązkowy dla wszystkich studiujących socjologię).
6. Położenie nacisku na systematyczność myślenia i podstawy metodologii (stąd m.in. obowiązkowy kurs z *Podstaw logiki*).
7. Dążenie do aktywizacji studentów w wymiarze naukowo-badawczym.
8. Wdrożenie na studiach drugiego stopnia przedmiotów prowadzonych przez praktyków.

Świadectwem tej ciągłości, a jednocześnie dobrą praktyką i cechą wyróżniającą proces kształcenia socjologicznego na UMK, jest *PARNAS 3.1. Poradnik dla autorów rozpraw z zakresu nauk społecznych*¹² (zob. zał. 1.2.). Jest to poradnik dla studentów regulujący bardzo wiele kwestii związanych z dydaktyką,

---

¹¹ <https://idub.umk.pl/konkursy-i-wyniki/konkursy-dla-studentow/program-stazowy-co-op/>
<https://www.wfins.umk.pl/student/staze/informacje-o-projekcie/>

¹² <https://www.soc.umk.pl/studia/parnas-3-1/>

prowadzeniem zajęć itp. Jak można przeczytać na początku: jest to zbiór zasad, który ma usprawnić współpracę między prowadzącymi zajęcia a ich uczestnikami. Studenci znajdą tam informacje o etykiecie akademickiej, czytaniu tekstów, robieniu notatek, przygotowywaniu i wygłaszaniu referatów czy pisaniu prac (w tym dyplomowych). Co ważne: reguły zawarte w PARNASie 3.1. obowiązują zasadniczo na wszystkich zajęciach prowadzonych na toruńskiej socjologii przez pracowników Instytutu. W pierwotnej postaci PARNAS powstał jako dokument stworzony przez prof. Janusza Muchę i – ówczesnie – dr Andrzeja Zybertowicza w latach 90. ubiegłego wieku. Od tamtej pory był rozwijany i dostosowywany do zmieniającej się rzeczywistości. Niemniej, od ponad 25 lat stanowi zbiór reguł, z którymi studenci socjologii toruńskiej zapoznają się na początku swoich studiów. Co ważne, studentom drugiego stopnia, którzy przychodzą na toruńską socjologię po ukończeniu innego kierunku studiów PARNAS 3.1. umożliwia szybkie przystosowanie się do specyfiki studiowania w IS.

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się

W zakresie wiedzy kładziemy nacisk na 4 główne efekty dla kierunku socjologia, tj. absolwent:

1. posiada wiedzę na temat genezy i funkcjonowania struktur i instytucji społecznych w obszarze kultury, polityki, prawa i ekonomii oraz o relacjach między elementami składającymi się na te struktury (relacja między strukturą a działaniem społecznym);
2. posiada wiedzę o specyfice, tradycji i metodologii nauk społecznych oraz miejscu socjologii pośród innych dyscyplin w ramach nauk społecznych;
3. dysponuje wiedzą o metodach, technikach i narzędziach w ramach procedur pozyskiwania danych właściwych socjologii, pozwalających na opis działań, instytucji, struktur i systemów społecznych oraz procesów zachodzących w ich ramach; posiada orientację w ramach nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych;
4. zna rodzaje więzi społecznych charakterystycznych dla różnych form organizacji społeczeństwa, posiada wiedzę na temat prawidłowości w obrębie różnych interakcji w ramach konkretnych typów zbiorowości, stanowiących przedmiot zainteresowania socjologów.

W zakresie umiejętności zakładamy natomiast, że absolwent:

1. potrafi prawidłowo identyfikować i interpretować zjawiska społeczne z wykorzystaniem wiedzy socjologicznej; dysponuje „wyobraźnią socjologiczną” (rozpoznaje zamierzone/niezamierzone, natychmiastowe/skumulowane, bezpośrednio/pośrednie efekty

działań podmiotów społecznych, ma świadomość ukrytych zasobów, barier strukturalnych i kulturowych wyznaczających szanse działań podmiotów, rozpoznaje dziedzictwo przeszłości w fenomenach społecznych, dostrzega zmienność struktur i instytucji, akceptuje różnorodność przejawów życia społecznego);

2. potrafi diagnozować i przewidywać potencjalne kierunki zmian w strukturach społecznych oraz charakteryzować towarzyszące im zjawiska i procesy społeczne, wykorzystując standardowe metody i narzędzia w zakresie badań społecznych;
3. posiada umiejętność diagnozy w perspektywie socjologicznej jako podstawy w konstruowaniu rozwiązań konkretnych problemów; formułuje rekomendacje praktyczne;
4. prawidłowo posługuje się narzędziami badania rzeczywistości społecznej w ramach obowiązujących regulacji prawnych i etyki badań naukowych; posługuje się aparatem pojęciowym pozwalającym osiągać neutralność aksjonormatywną w ramach realizowanych badań;
5. posiada umiejętność przygotowywania konspektów, esejów, recenzji oraz raportów z przeprowadzonych analiz i badań z wykorzystaniem aparatu teoretycznego, wiedzy metodologicznej w oparciu o różnego typu źródła zastane i wywołane.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent socjologii:

1. potrafi wykonywać prace projektowe w ramach grup, podejmuje różne role w ramach zespołowej kooperacji;
2. umie efektywnie pracować w formule projektowej na etapie przygotowania, planowania, wdrażania i weryfikacji projektów, uwzględniając aspekty prawne, ekonomiczne i polityczne;
3. myśli i działa w sposób kreatywny w różnych kontekstach, wykazuje indywidualną inicjatywę, dostosowuje się do różnych uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, kulturowych w realizacji własnych celów.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 2:

- Kompatybilność i następstwo: plan i program studiów pierwszego stopnia jest skonstruowany tak, aby dostarczyć bazowego warsztatu i wiedzy socjologiczno-badawczej. Z kolei w ramach planu i programu studiów drugiego stopnia funkcjonują przedmioty, które mają przekazywać bardziej zaawansowane umiejętności i wiedzę z zakresu badań i teorii socjologicznych.
- Elastyczność: na drugim stopniu w celu zwiększenia elastyczności kształcenia, wprowadziliśmy zasadę całkowitej swobody wyboru opiekuna pracy magisterskiej, dzięki czemu studenci mogą dostosować swoją dwuletnią seminaryjną pracę do bardzo zindywidualizowanych oczekiwań, zainteresowań i potrzeb.
- Otwartość: dominująca część kursów, przy zachowaniu wysokiego poziomu akademickiego, posiada komponent praktyczny lub nastawiona jest na wykształcenie umiejętności interakcji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- Angażowanie w badania: każdego roku oferujemy studentom w ramach praktyk studenckich możliwość realizacji zadań badawczych w projektach badawczych naszych pracowników.

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia oraz kształcenie w językach obcych

Dobór treści programowych na kierunku socjologia jest zgodny z zakładanymi efektami uczenia się oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.

W ramach **studiów pierwszego stopnia** przedmioty pogrupowane są w następujący sposób:

- *Moduł przygotowawczy* – przykładowe przedmioty: *Technologie pracy umysłowej, Umiejętności interpersonalne,*
- *Kanon socjologiczny (I i II)* – przykładowe przedmioty: *Wstęp do socjologii, Klasyczne teorie socjologiczne, Socjologia problemów społecznych, Psychologia społeczna,*
- *Socjologie szczegółowe (I, II, III)* – przykładowe przedmioty: *Socjologia rodziny, Socjologia wiedzy, Socjologia medycyny,*
- *Seminarium licencjackie,*
- *Zajęcia do wyboru,*

- *Praktyki,*
- *Lektorat z języka angielskiego,*
- *Zajęcia z wychowania fizycznego,*
- *BHP.*

Grupa przedmiotów *Socjologie szczegółowe* ma charakter fakultatywny. Każda grupa (I, II, III) odpowiada kolejnym etapom studiów. Studenci są zobligowani do zrealizowania zajęć fakultatywnych zgodnie z poniższym opisem:

- trzy wybrane przedmioty spośród zajęć z grupy *Socjologie szczegółowe I* na pierwszym roku,
- trzy wybrane przedmioty spośród zajęć z grupy *Socjologie szczegółowe II* na drugim roku,
- dwa wybrane przedmioty spośród zajęć z grupy *Socjologie szczegółowe III* na trzecim roku.

Oferta przedmiotów fakultatywnych zawiera ponadto zajęcia prowadzone na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych oraz zajęcia ogólnouniwersyteckie (grupa przedmiotów *Zajęcia do wyboru*).

W ramach **studiów drugiego stopnia** przedmioty pogrupowane są w następujący sposób:

- moduł I: Seminarium magisterskie,
- moduł II: Badania w praktyce – przykładowe przedmioty: *Zaawansowana metodologia nauk społecznych, Projektowanie badań, Badania sondażowe,*
- moduł III: Socjologie szczegółowe – przykładowe przedmioty: *Socjologia ruchów społecznych, Socjologia rozwoju lokalnego, Socjologia edukacji,*
- moduł IV: Zarządzanie innowacjami społecznymi – przykładowe przedmioty: *Wprowadzenie do innowacji społecznych, Laboratorium działania społecznego, Innowacje i instytucje w działaniu,*
- moduł V: Human Resources – przykładowe przedmioty: *Analiza rynku pracy, Socjologia pracy, Rozwój zasobów ludzkich w organizacji - pomiar kompetencji i zarządzanie talentami,*
- moduł VI: Zajęcia ogólnouniwersyteckie,
- moduł VII: Socjologia uzupełnienia,
- moduł VIII: Lektorat z języka angielskiego.

W ramach modułu III przewidziane są zajęcia do wyboru, których pełna lista znajduje się w programie studiów. W trakcie odbywania I roku studiów drugiego stopnia studenci zobligowani są do zrealizowania trzech kursów z Modułu III (dwa kursy w I semestrze i jeden kurs w II semestrze). W trakcie odbywania II roku studiów drugiego stopnia studenci zobligowani są również do odbywania

trzech kursów z Modułu III (dwa kursy w III semestrze i jeden kurs w IV semestrze). Moduł VII przewidziany jest dla tych studentów socjologii drugiego stopnia, którzy nie mają tytułu licencjata z socjologii.

Dobór treści dydaktycznych na kierunku socjologia ma też wspierać kształcenie językowe, w szczególności w zakresie zaznajomienia z językiem angielskim na poziomie akademickim. Studenci biorą udział w lektoratach z języka obcego. Na pierwszym stopniu jest to 120 godzin zajęć w semestrze III i IV, na drugim zaś 30 godzin w semestrze I. Ponadto, Wydział Filozofii i Nauk Społecznych przygotowuje co roku bogatą ofertę kursów w języku angielskim w ramach przedmiotów ogólnouniwersyteckich¹³. Korzystają z nich studenci międzynarodowi, przyjeżdżający na UMK w ramach wymiany międzynarodowej. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu od 2019 roku jest ponadto członkiem konsorcjum YUFE (Young Universities for the Future of Europe), tworzącym mechanizmy do zacieśnienia współpracy naukowej i dydaktycznej pomiędzy 10 uniwersytetami europejskimi oraz zwiększenia mobilności studenckiej. Uczestnictwo w YUFE przekłada się na dużą liczbą studentów zagranicznych – Wydział Filozofii i Nauk Społecznych może pochwalić się jednym z najwyższych na całym toruńskim uniwersytecie współczynnikami zagranicznych studentów – oraz na bogatą ofertę przedmiotów ogólnouniwersyteckich w języku angielskim. Uczestnictwo w kursach w języku angielskim studentów socjologii stwarza możliwość podniesienia kompetencji językowych nie tylko poprzez kształcenie w języku angielskim, ale również współpracę w ramach zajęć ze studentami niewładającymi językiem polskim. W ofercie Wydziału na rok akademicki 2023/24 znajduje się ponad 40 kursów w języku angielskim. Wśród nich są przedmioty *stricto* związane z tematyką socjologiczną, np. *Food studies, Anthropological perspective of everyday life, Economic sociology*. Zajęcia w językach obcych pogrupowane są w bloki merytoryczne, pozwalające na zgromadzenie wiedzy czy umiejętności w określonym zakresie. Obecnie w ramach działań wdrażających strategię UMK trwają prace nad stworzeniem tzw. bloków kompetencyjnych.

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cechy wyróżniające

Cechą wyróżniającą metody kształcenia na kierunku socjologia jest nacisk położony na praktyczną umiejętność prowadzenia badań społecznych w bardzo szerokim zakresie. Ten cel realizowany jest w różnych formach. Zajęcia o charakterze wykładowym mają przekazać podstawową oraz pogłębioną wiedzę z zakresu socjologii, zarówno o charakterze podstawowo-historycznym, jak i odnoszącym się do współczesnych zjawisk i wyzwań społecznych. Przykładami takich zajęć są m.in. *Wstęp do socjologii*,

---

¹³ <https://www.umk.pl/studenci/zajecia-ogolnouniwersyteckie/>

Psychologia społeczna czy Współczesne teorie socjologiczne, Antropologia społeczna. W ramach kierunku socjologia istnieją również zajęcia praktyczne i warsztatowe, na których studenci nabywają szerokich kompetencji w zakresie metod i technik badań społecznych. W ramach *Metod i technik badań socjologicznych I i II* uczone są podstawowe sposoby prowadzenia badań (np. wywiad kwestionariuszowy, wywiad pogłębiony, obserwacja uczestnicząca). Przedmiot ten uzupełniony jest kursami *Metody i techniki badań społecznych – zajęcia praktyczne I i II*, które mają za zadanie zaangażować studentów realizację konkretnych projektów badawczych. Zajęcia praktyczne kontynuowane są na studiach drugiego stopnia, gdzie studenci nauczani są bardziej szczegółowych i wymagających większych umiejętności metod prowadzenia badań i analizy uzyskanych wyników. Przykładami takich przedmiotów są *Projektowanie badań, Analiza danych jakościowych, SPSS i analiza danych ilościowych*.

Inną cechą kształcenia na kierunku socjologia jest nacisk położony na ciągłość między pierwszym a drugim stopniem. Plan i program studiów pierwszego stopnia jest skonstruowany w taki sposób, aby dostarczyć bazowego warsztatu i wiedzy socjologiczno-badawczej. Z kolei w ramach planu i programu studiów drugiego stopnia funkcjonują przedmioty, które mają przekazywać bardziej zaawansowane umiejętności i wiedzę z zakresu badań i teorii socjologicznych. Dla przykładu – w ramach studiów pierwszego stopnia na kursie *Statystyka i SPSS* studenci uczą się podstawowych procedur statystycznych (np. jednoczynnikowa analiza wariancji ANOVA), a na kursie *SPSS i analiza danych ilościowych* procedur bardziej zaawansowanych (np. analiza skupień metodą k-średnich).

Ponadto, w ramach studiów drugiego stopnia przewidziane są przedmioty nakierowane na konkretną aplikację wiedzy i umiejętności prowadzenia badań. Są to moduły IV (Zarządzanie innowacjami społecznymi) i V (Human Resources). W ramach tych modułów prowadzone są zajęcia praktyczne, przygotowujące do pracy w instytucjach publicznych (związanych z usługami społecznymi, uczestnictwem w kulturze) oraz prywatnych (działy zarządzania zasobami ludzkimi). Prowadzącymi zajęcia praktyczne w tych modułach są zarówno osoby pracujące w Instytucie Socjologii, jak i praktycy spoza UMK. Przykładem zajęć pierwszego typu są: *Innowacje i instytucje w działaniu* (dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK; dr hab. Wojciech Knieć, prof. UMK), *Laboratorium działania społecznego* (dr Wojciech Goszczyński). Grupa przedmiotów prowadzonych przez praktyków spoza UMK jest na studiach drugiego stopnia bogata. Wśród praktyków znajdują się osoby kierujące działami HR w dużych firmach (Patryk Link, pracujący w firmie NEUCA i prowadzący przedmiot *Nowoczesny dział personalny - proces rekrutacji*), instytucjami kultury (Łukasz Wudarski, dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury i współprowadzący przedmiot *Innowacje i instytucje w działaniu*), profesjonalny mediator (Janusz Kaźmierczak, związany z Fundacją Pracownia Dialogu, prowadzący przedmiot *Trening umiejętności mediacyjnych*).

Z uwagi na nacisk położony na praktyczne umiejętności związane z prowadzeniem badań, wykładowcy przedmiotów związanych z metodami i technikami wykorzystują metody mocno angażujące studentów w konkretne działania. Przykładem takiego podejścia jest przedmiot *Metody i techniki badań społecznych*, na których studenci realizują w grupach swoje projekty badawcze. Na zajęciach ćwiczony jest cały proces – od sformułowania pytań i hipotez, przez konstrukcje narzędzia i przeprowadzenie badania, po analizę wyników i tworzenie raportu końcowego. Innym przykładem jest przedmiot *Laboratorium działania społecznego*, na którym studenci uczą się prowadzenia badań partycypacyjnych, realizując grupowy projekt, mający na celu stworzenie jakiejś innowacji społecznej. Przykładami takich projektów były m.in.: stworzenie kuchni społecznej (której celem była integracja mieszkańców jednej z dzielnic Torunia), przygotowanie przestrzeni do dzielenia się jedzeniem w akademikach, wypracowanie współpracy między studentami a słuchaczami Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Rezultaty projektów realizowanych w ramach *Laboratorium działania społecznego* publikowane są na stronie internetowej Instytutu Socjologii oraz w mediach społecznościowych.

2.3. Zakres korzystania z kształcenia na odległość

Na UMK od wielu lat działa system Moodle, przeznaczony do kształcenia e-learningowego, w ramach którego realizowane są m.in. szkolenia BHP. Był on również wykorzystywany przez pracowników Instytutu Socjologii. Od początku pandemii, czyli od semestru letniego roku akademickiego 2019/2020 wykładowcy na socjologii zaczęli na szeroką skalę korzystać z platformy MS Teams do prowadzenia zajęć, udostępniania materiałów, a także wyznaczania zadań i prac etapowych dla studentów (studenci mają też dostęp do chmurowej wersji Microsoft Office 365). Obecnie ze względu na Zarządzenie Nr 162 Rektora UMK z dnia 1 lipca 2021 r. z późn. zm. w sprawie zasad powierzania i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość¹⁴, nie więcej niż 30% punktów ECTS może być realizowane przez studentów w formie zdalnej¹⁵. Dla promowania edukacji zdalnej oraz kreowania standardów kształcenia online stworzono możliwość realizacji 2-4 godzin zajęć w trybie zdalnym, na wniosek złożony do dziekana przez nauczyciela. Jest to też ułatwienie dla pracowników, którzy korzystają z tej procedury w sytuacji wyjazdów konferencyjnych czy prowadzenia badań terenowych poza Toruniem.

Warto dodać, że platforma MS Teams – choć nie stanowi już głównego „miejsca” spotkań studentów i wykładowców w trakcie zajęć – cały czas jest wykorzystywana przez pracowników jako pomoc w prowadzeniu zajęć stacjonarnych, usprawniając proces dzielenia się materiałami, a także

---

¹⁴ <https://elearning.umk.pl/panel/wp-content/uploads/ZR.162.2021.pdf>

¹⁵ <https://elearning.umk.pl/?id=25958>

przeprowadzania wybranych kolokwiiów czy egzaminów (przy obecności studentów w sali wykładowej). Na MS Teams w okresie restrykcji pandemicznej organizowane były również dyżury zdalne pracowników Instytutu Socjologii. Większość wykładowców w dalszym ciągu umożliwia kontakt studentom w formie wideospotkania w godzinach konsultacji, a studenci chętnie także korzystają z możliwości zadawania wykładowcom pytań na czacie.

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów

Profil ogólnoakademicki socjologii pozwala studentom na rozwijanie indywidualnych zainteresowań naukowych i profilowanie pod ich kątem procesu kształcenia. Kluczowa dla tej kwestii jest oferta zajęć fakultatywnych, na których studenci mogą odnajdywać lub rozwijać swoje pasje poznawcze. W przypadku socjologii pierwszego stopnia od I roku studiów studenci co roku mają w ofercie pakiet kursów tzw. socjologii szczegółowych. Oprócz tego mają obowiązek korzystania z kursów ogólnouniwersyteckich. Studenci drugiego stopnia również mają ofertę socjologii szczegółowych, która jest szczególnie bogata dla studentów przychodzących na socjologię po innych kierunkach społeczno-humanistycznych.

Od 2021 roku stworzono wszystkim studentom możliwość realizacji dwóch kursów w roku na dowolnym kierunku studiów prowadzonych na UMK. Służy to interdyscyplinaryzacji kształcenia, ale też poszerzeniu zainteresowań, a także – kompetencji i wiedzy studentów.

Ważnym elementem pozwalającym na zróżnicowanie realizacji potrzeb studentów są także seminaRIA dyplomowe. Zarówno na poziomie licencjackim jak i magisterskim studentom oferowany jest zróżnicowany dyscyplinarnie i tematycznie zestaw seminariów dyplomowych, tak, by każdy student mógł rozwijać się pod opieką promotora merytorycznie dopasowanego do przejawianych przez studenta zainteresowań badawczych. Na drugim stopniu w celu zwiększenia elastyczności kształcenia, wprowadziliśmy dobre praktyki w postaci pozostawienia całkowitej swobody wyboru opiekuna pracy magisterskiej, dzięki czemu studenci mogą dostosować swoją dwuletnią seminaryjną pracę do bardzo zindywidualizowanych oczekiwań, zainteresowań i potrzeb.

Studenci socjologii mają zapewnione możliwości korzystania z Indywidualnego Planu Studiów, na mocy którego studentowi zapewnia się indywidualny dobór treści i form kształcenia oraz opiekę dydaktyczno-naukową. W ostatnich dwóch latach akademickich z tej formy skorzystały 2 studentki socjologii. Studenci, którzy realizują program kariery dwutorowej (sportowcy – z tej formuły korzystała na socjologii wicemistrzyni olimpijska w wioślarstwie Katarzyna Zillmann), studiują dodatkowy kierunek, bądź których stan zdrowia lub niepełnosprawność nie pozwala na uczestnictwo w zajęciach w standardowym trybie przewidzianym w programie studiów, mogą wystąpić z wnioskiem o

studiowanie w trybie Indywidualnej Organizacji Studiów. W ramach IOS student ma możliwość ustalenia z prowadzącymi indywidualnych zasad odbywania i zaliczania zajęć (w latach akademickich 2021/2022-2022/2023 skorzystało z tego łącznie 5 studentów socjologii z powodu studiowania dwóch kierunków na UMK).

Elementem wspierającym i dostosowującym proces uczenia się do potrzeb studentów są także zajęcia oferowane w ramach programu YUFE oraz wyjazdy z Erasmus+. Dzięki tym formom studenci zainteresowani rozwijaniem kompetencji międzykulturowych i interdyscyplinarnością mogą realizować te potrzeby (kwestie umiędzynarodowienia i mobilności opisane są szerzej w Kryterium 7 i 8).

UMK prowadzi szereg działań, które na poziomie centralnym mają dopasować uczelnię do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na uczelni funkcjonuje Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych, który wspomaga wykładowców socjologii w pracy ze studentami z niepełnosprawnościami. Instytut aktywnie korzysta z działalności tej instytucji. Miały miejsce indywidualne konsultacje z pracownikami Zespołu organizowane celem znalezienia rozwiązania dla konkretnych wyzwań, przed którymi stawali niepełnosprawni studenci studiujący na socjologii. Poszczególni wykładowcy pozostawali także w aktywnym i stałym kontakcie z asystentami delegowanymi do pracy z osobami niepełnosprawnymi.

2.5. Harmonogram realizacji studiów

Czas trwania studiów **pierwszego stopnia** wynosi 6 semestrów i obejmuje 1735 godzin zajęć dydaktycznych, w tym godziny realizowane w ramach wykładów ogólnouniwersyteckich. Podana liczba godzin odnosi się do aktualnego planu studiów, obowiązującego od semestru zimowego roku akademickiego 2022/2023 (por. zał. 2.1.). Do osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się wymaga się od studenta uzyskania 180 punktów ECTS. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, absolwent otrzymuje tytuł zawodowy licencjata.

Harmonogram studiów **pierwszego stopnia** podzielony jest na 12 modułów. Nakład pracy konieczny do osiągnięcia efektów kształcenia, przypisany do poszczególnych grup zajęć jest prawidłowo oszacowany. Wszystkie zajęcia, oprócz zajęć w ramach praktyk (które są przypisane do modułu 6), wymagają bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich. Określona w programie studiów łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela wynosi 1645 godzin. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, absolwent otrzymuje tytuł zawodowy licencjata.

Czas trwania studiów **drugiego stopnia** wynosi 4 semestry i obejmuje 845 godzin zajęć dydaktycznych, w tym godziny realizowane w ramach wykładów ogólnouniwersyteckich. Podana liczba godzin odnosi

się do aktualnego planu studiów, obowiązującego od semestru zimowego roku akademickiego 2022/2023 (por. zał. 2.1.). Do osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się wymaga się od studenta uzyskania 120 punktów ECTS. Harmonogram studiów **drugiego stopnia** podzielony jest na 8 modułów. Nakład prac konieczny do osiągnięcia efektów kształcenia, przypisany do poszczególnych grup zajęć jest prawidłowo oszacowany. Wszystkie zajęcia wymagają bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich. Określona w programie studiów łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela wynosi 845 godzin. Po ukończeniu studiów drugiego stopnia, absolwent otrzymuje tytuł zawodowy magistra.

Zajęcia dodatkowe i do wyboru obejmują na studiach **pierwszego stopnia**: moduły socjologii szczegółowych (I, II i III; por. pkt. 2.1.) oraz moduł zajęć do wyboru (w którym znajdują się zajęcia ogólnouniwersyteckie oraz zajęcia prowadzone na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych).

Zajęcia dodatkowe i do wyboru obejmują na studiach **drugiego stopnia**: moduł III (socjologie szczegółowe) oraz moduł VI (zajęcia ogólnouniwersyteckie).

Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli są ściśle związane z działalnością naukową pracowników Instytutu Socjologii oraz innych wykładowców prowadzących zajęcia na kierunku socjologia. Wyrazem tego są przede wszystkim zajęcia fakultatywne w modułach socjologii szczegółowych. Przykładem powiązania treści kształcenia z działalnością naukową poszczególnych osób są: *Polityka społeczna* (dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK), dr Anna Wójtewicz (*Socjologia ciała i starzenia*), prof. dr hab. Tomasz Szlendak (*Socjologia rodziny*), dr Joanna Szalacha-Jarmużek (*Globalizacja*), dr hab. Michał Wróblewski, prof. UMK (*Socjologia medycyny*).

Warto również podkreślić, że w kształceniu na kierunku socjologia kładziony jest nacisk na łączenie wiedzy socjologicznej z praktycznymi umiejętnościami prowadzenia badań. Wyrazem tego jest z jednej strony fakt, że zajęcia związane z procedurami badawczymi prowadząca doświadczeni w realizacji projektów badawczych wykładowcy: dr Wojciech Goszczyński (*Metody i techniki badań społecznych*), dr Monika Kwiecińska-Zdrenka (*Badania sondażowe*) i dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK (*Metody i techniki badań społecznych – zajęcia praktyczne*). Dodatkowo, kadre doświadczonych badaczy będących pracownikami Instytutu Socjologii wspierają praktycy, funkcjonujący na rynku, którzy dzielą się wiedzą i doświadczeniem ze studentami. Przykładami taki osób są: Patryk Link (*Nowoczesny dział personalny - proces rekrutacji*), Tomasz Wasilik (*Rozwój zasobów ludzkich w organizacji - pomiar kompetencji i zarządzanie talentami*), Łukasz Wudarski (*Innowacje i instytucje w działaniu*).

Łączna liczba zajęć do wyboru na studiach **pierwszego stopnia** wynosi 320 godzin, w tym minimum 40 godzin z puli zajęć ogólnouniwersyteckich.

W ramach zajęć na studiach **pierwszego stopnia** rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka angielskiego (łącznie liczba godzin – 120 h) dostępne są zajęcia w formie ćwiczeń. Ponadto studenci mogą wybierać z bogatej oferty kursów ogólnouniwersyteckich prowadzonych w języku angielskim (patrz zał. 2.3.).

Łączna liczba zajęć do wyboru na studiach **drugiego stopnia** wynosi 240 godzin, w tym zajęcia ogólnouniwersyteckie (min. 4 pkt. ECTS).

W ramach zajęć na studiach **drugiego stopnia** rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka angielskiego (łącznie liczba godzin – 30 h) również dostępne są zajęcia w formie ćwiczeń. Ponadto studenci mogą wybierać z bogatej oferty kursów ogólnouniwersyteckich prowadzonych w języku angielskim (patrz zał. 2.3.).

2.6. Dobór i proporcje zajęć, liczebność grup studenckich

Harmonogram studiów socjologicznych **pierwszego stopnia** przewiduje następujące formy zajęć: wykład, ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium, seminarium, praktyki. Zajęcia z modułu przygotowawczego (np. Technologie pracy umysłowej, Umiejętności interpersonalne, Podstawy logiki) mają formę wykładów, konwersatoriów i laboratoriów. Studenci odbywają również szkolenie BHP oraz szkolenie biblioteczne.

Zajęcia z pozostałych modułów prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów i laboratoriów. Zajęcia ogólnouniwersyteckie i zajęcia do wyboru z oferty WFINS prowadzone są w formie wykładów, konwersatoriów i laboratoriów, a zajęcia lektoratu z j. obcego - w formie ćwiczeń. Proporcje godzin dla studiów **pierwszego stopnia** (zajęcia obowiązkowe bez uwzględnienia lektoratów, BHP, WF) wynoszą dla:

- wykładu: 225 godzin,
- ćwiczeń: 210 godzin (w tym 90 godzin praktyk),
- konwersatorium: 720 godzin,
- laboratorium: 150 godzin,
- seminarium: 60 godzin.

Liczebność grup zajęciowych kształtuje się zgodnie z przyjętą formą zajęć. Liczebność jest również dostosowana do wielkości sal w budynku Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych (część mieszcząca się przy ul. Fosa Staromiejska 1a), które zostały przystosowane do prowadzenia zajęć o charakterze seminaryjnym, konwersacyjnym, oraz warsztatowym.

Harmonogram studiów socjologicznych **drugiego stopnia** przewiduje następujące formy zajęć: wykład, ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium, seminarium, praktyki. Proporcje godzin (zajęcia obowiązkowe bez uwzględnienia lektoratów) wynoszą dla:

- wykładu: 70 godzin,
- ćwiczeń: 150 godzin,
- konwersatorium: 210 godzin,
- laboratorium: 235 godzin,
- seminarium: 120 godzin.

2.7. Organizacja praktyk studenckich

Praktyki studenckie zaplanowane są jako całoroczny kurs, który studenci socjologii zaliczają na II lub III roku studiów pierwszego stopnia. Sposób realizacji praktyk studenckich przebiega według „Regulaminu praktyk studenckich realizowanych w Instytucie Socjologii UMK na kierunku Socjologia I stopnia” (ostatnia wersja Regulaminu z roku 2019 przyjęta przez Radę Dyscypliny Nauk Socjologicznych oraz Radę Dziekańską WFiNS). W programie studiów drugiego stopnia nie ma przewidzianych praktyk studenckich.

Wybór momentu realizacji praktyk pozostawiony jest studentom, którzy mogą elastycznie, zależnie od oczekiwanego obciążenia zajęciami, zdecydować o podjęciu tego zadania. Praktyki obejmują 90 godzin, w tym wymagane jest, aby zrealizować 45 godzin zadań o charakterze badawczym (zadania te pojmowane są jako właściwe dla prac badawczych w naukach społecznych i mogą obejmować prace ankietarskie, pomoc we wprowadzaniu danych do baz danych, udział w projektowaniu badań, transkrypcję wywiadów, analizę danych w programach SPSS i innych, itp.). Często jest to także samodzielne opracowanie narzędzi badawczych odpowiadających wewnętrznym potrzebom firm i instytucji oferujących praktyki.

Przed przystąpieniem do praktyk, studenci proszeni są o konsultację z opiekunem praktyk (z-ca dyrektora ds. studenckich w IS) miejsca realizacji praktyk oraz ramowego planu obowiązków praktykanta. Studenci przystępują do praktyk dopiero po zaakceptowaniu instytucji i zakresu obowiązków przez opiekuna praktyk. Zaliczenie przedmiotu odbywa się na podstawie złożonych dokumentów na formularzach zgodnych z Regulaminem. Wymagane dokumenty obejmują: dziennik praktyk lub kartę tygodniowej pracy praktykanta, formularz oceny praktykanta, porozumienie ws. realizacji praktyk lub zaświadczenie od pracownika IS o udziale studenta w projekcie badawczym,

ubezpieczenie NNW na okres realizacji praktyk. Wszystkie dokumenty są dostępne w formie elektronicznej na stronie Instytutu¹⁶.

Realizacja praktyk studenckich, sposób ich zorganizowania oraz zadania wykonywane podczas praktyk powinny dawać studentom socjologii możliwość poznania środowiska pracy, w którym mogą znaleźć zastosowanie umiejętności, wiedza i kompetencje społeczne typowe dla socjologii. Głównymi efektami osiąganymi przez studentów podczas praktyk powinny być:

- zapoznanie ze środowiskiem pracy;
- zapoznanie ze specyfiką podmiotu, w którym odbywana jest praktyka (organizacja i struktura, obszary działań, problemy i wyzwania konkretnej organizacji);
- rozwinięcie umiejętności zastosowania wiedzy fachowej zdobytej w trakcie studiów w realizacji konkretnych zadań zawodowych;
- doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji, rzetelnego wykonywania obowiązków, przyjmowania odpowiedzialności za powierzone zadania;
- rozwinięcie umiejętności pracy w zespole;
- kształtowanie umiejętności uwzględniania w działalności zawodowej zasad etyki zawodowej socjologa;
- weryfikacja własnych predyspozycji, wiedzy i umiejętności zdobytych na zajęciach w kontekście możliwości podjęcia pracy zawodowej.

Opiekun praktyk weryfikuje te efekty na podstawie złożonych przez studentów dokumentów.

W przypadku zaliczenia praktyk student ma obowiązek ujawnienia wszelkich konfliktów interesu (np. faktu chęci realizowania praktyki pod kierunkiem osoby lub w przedsiębiorstwie będącym własnością osoby, z którą student jest spokrewniony lub spowinowacony). Istnienie konfliktu interesu nie dyskwalifikuje możliwości realizacji praktyk, ale o fakcie tym musi zostać poinformowany opiekun praktyk w Instytucie podczas zatwierdzania Ramowego planu praktyki. Na aspekt ten kładziemy szczególną uwagę, gdyż unikanie oraz ujawnianie konfliktów interesów jest ważną kompetencją, którą powinien opanować absolwent socjologii pierwszego stopnia. Wykrycie nieujawnionego konfliktu interesu skutkować może wszczęciem postępowania dyscyplinarnego wobec studenta oraz niezaliczeniem praktyk. Studentów realizujących praktyki obowiązuje etyka badawcza, a jej naruszenie będzie sankcjonowane. W szczególności dotyczy to wszelkiego rodzaju oszustw badawczych.

W ostatnich latach studenci socjologii realizowali praktyki m.in. w następujących miejscach:

---

¹⁶ <https://www.soc.umk.pl/studia/socjologia/praktyki/>

Instytucje poza UMK		
Instytucje publiczne/samorządowe	Przedsiębiorstwa	Organizacje pozarządowe
Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w Warszawie	Ogólnopolska Grupa Badawcza	Fundacja Court Watch Polska
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie	Telbridge sp z o.o.	Instytut Dyskursu i Dialogu
Urząd Gminy w Czernikowie	Centrum Usług Społecznych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy	Fundacja Społeczno-Charytatywna „Pomoc rodzinie i Ziemi” Toruń
Środowiskowy Dom Społeczny w Płocku	Doradztwo Zawodowe i Personalne (Lidzbark Warmiński)	Fundacja Polska Wielki Projekt
Biuro poselskie Joanny Scheuring-Wielgus	LPP sp. z o.o.	Stowarzyszenie „Mateusz”
Ośrodek Pomocy Społecznej Wąbrzeźno	Firma Łukasz Wróbel Design	Gildia Mediacyjna w Toruniu
Środowiskowy Dom Samopomocy w Płocku	Media Art. Sp z oo	Stowarzyszenie na rzecz lesbijek, gejų, osób biseksualnych, osób transpłciowych oraz osób queer „Pracownia Różnorodności”
Biblioteka publiczna miasta i gminy Pobiedziska	Pracownia badawcza SOMA	
Dom Pomocy Społecznej w Wielkiej Nieszawie		
Urząd Gminy Czernikowo		
Młodzieżowy Dom Kultury w Toruniu		
Praktyki przy projektach badawczych pracowników IS UMK i afiliowane przy IS UMK		
Projekt badawczy prof. Arkadiusza Karwackiego „Jakość życia w pracy Polaków w świetle pamiątek”		
Centrum Monitorowania Dyskursu Publicznego – opiekun mgr Andrzej Meler		
Projekt badawczy dr Moniki Kwiecińskiej-Zdrenki „Emergencja nowych sfer publicznych”		
Projekt badawczy dr Elwiry Piszczek „Krótkie łańcuchy żywieniowe”		

Projekt badawczy prof. Wojciecha Kniecia
Projekt dr. Jarosława Domalewskiego „Strategie życiowe młodzieży szkół średnich”
Projekt dr Beaty Bielskiej

Niewątpliwie regulaminowy wymóg zrealizowania połowy wymiaru praktyk, czyli 45 godz. zadań o charakterze badawczym stanowi często barierę w podjęciu praktyk w części miejsc, które wskazują studenci. Nie zawsze przedsiębiorstwa czy instytucje publiczne potrafią skorzystać z umiejętności naszych studentów. Z tego też powodu dużym zainteresowaniem studentów socjologii cieszą się możliwości odbycia praktyk przy projektach badawczych pracowników IS. Z perspektywy dyrekcji Instytutu Socjologii to rozwiązanie gwarantuje faktyczne zdobycie kompetencji badawczych w terenie. W mniejszym stopniu jednak daje to szansę na poznanie środowiska pracy poza Uniwersytetem.

Drugą, najczęściej wybieraną opcją są organizacje pozarządowe – tu szczególnie bliska jest współpraca naszych studentów z Fundacją Court Watch Polska. Praktyki w tej organizacji polegają na udziale w obywatelskim monitoringu rozpraw sądowych w całej Polsce. Jest to atrakcyjne dla studentów, pozwala im zobaczyć szereg problemów społecznych z bliska, a jednocześnie sposób zorganizowania tego monitoringu w formie metody indywidualnej obserwacji uczestniczącej jest unikalną możliwością zastosowania ciekawej metody badawczej. Fundacja dodatkowo oferuje co roku specjalne szkolenie w Instytucie dla studentów socjologii, co ułatwia zrozumienie wymogów i ramowego planu praktyk.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 3:

- Wprowadzanie innowacji w weryfikacji efektów uczenia się: w ramach jednego z kursów studenci przygotowali projekty oparte o aktywne i aktualizowane w ciągu kilku miesięcy konta na portalu Instagram.
- Nacisk na praktyczne aspekty prac dyplomowych: prace dyplomowe przygotowywane są w większości sytuacji jako *case study* aktualnych problemów społecznych i realnych aktorów społecznych.

3.1. Warunki rekrutacji na studia

Zasady dotyczące warunków, trybu, terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji oraz sposób jej przeprowadzenia na pierwszy rok jednolitych studiów magisterskich, studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych uchwała Senat UMK. Zasady, o których mowa, są aktualizowane i uchwalane co roku, zazwyczaj w czerwcu, a zatem regulują z co najmniej rocznym wyprzedzeniem proces rekrutacji dla danego roku akademickiego. Aktualne zasady rekrutacji na wszystkie kierunki studiów można znaleźć na dedykowanej stronie dla kandydatów¹⁷.

Warunki postępowania kwalifikacyjnego w roku akademickim 2023/24 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu określa Uchwała nr 43 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 21 czerwca 2022 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów wyższych w roku akademickim 2023/2024 w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (z późn. zm)¹⁸ oraz Załącznik nr 3 do uchwały¹⁹, w częściach odnoszących się do kierunku socjologia. Zgodnie z tą uchwałą do postępowania rekrutacyjnego na studia pierwszego stopnia dopuszcza się osobę, która posiada jeden z poniższych dokumentów:

1. polskie świadectwo dojrzałości uzyskane w trybie tzw. „nowej matury” (dokument wydany przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną osobie, która zdała egzamin maturalny) lub w trybie tzw. „starej matury” (dokument wydany przez szkołę ponadpodstawową osobie, która zdała egzamin dojrzałości);

---

¹⁷ <https://www.umk.pl/kandydaci/>

¹⁸ <https://www.umk.pl/kandydaci/niezbednik/akty-prawne/US.43.2022.pdf>

¹⁹ https://www.umk.pl/kandydaci/niezbednik/akty-prawne/US.43.2022_-_zal._3_WFiNS.pdf

2. dyplom IB (*International Baccalaureat*);
3. dyplom EB (*European Baccalaureat*);
4. świadectwo uzyskane za granicą.

Z kolei do postępowania rekrutacyjnego na studia drugiego stopnia dopuszcza się osobę, która posiada dyplom ukończenia studiów (licencjata, inżyniera, magistra lub równoważny).

Rekrutacja kandydatów na wszystkie kierunki studiów oferowane przez UMK jest przeprowadzana za pomocą dedykowanego systemu Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK)²⁰. Proces ten nadzoruje i zarządza powołana przez rektora Uczelniana Komisja Rekrutacyjna.

Na kierunek socjologia prowadzony jest nabór na studia stacjonarne (profil ogólnoakademicki):

- trzyletnie (6 semestrów) pierwszego stopnia (limit miejsc 55) oraz
- dwuletnie (4 semestry) drugiego stopnia (limit miejsc 25).

Jeśli chodzi o studia pierwszego stopnia, to zasady kwalifikacji uwzględniają to, czy kandydaci zdali:

- a) tzw. „nową” maturę (od 2005 roku) albo
- b) tzw. „starą” maturę.

Szczegółowe opisy procedur rekrutacji na studia stacjonarne pierwszego stopnia i opisy procedur studia stacjonarne drugiego stopnia dostępne są na stronach internetowych systemu rekrutacyjnego UMK.

W tym pierwszym przypadku prowadzony jest konkurs świadectw dojrzałości z następujących przedmiotów:

- a) język polski – część pisemna albo matematyka, albo historia, albo wiedza o społeczeństwie – przelicznik dla przedmiotu: $p = 0,50$
- b) język obcy nowożytny – część pisemna – przelicznik dla przedmiotu: $p = 0,50$

Wynik postępowania kwalifikacyjnego (W) obliczany jest zgodnie ze wzorem: $W = pW_1 + pW_2$, gdzie:

- W_1 – liczba punktów odpowiadająca procentowemu wynikowi egzaminu maturalnego z przedmiotu 1,
- W_2 – liczba punktów odpowiadająca procentowemu wynikowi egzaminu maturalnego z języka obcego,

---

²⁰ <https://irk.umk.pl>

- p – przelicznik.

W postępowaniu kwalifikacyjnym dla pierwszego przedmiotu uwzględniany jest najkorzystniejszy dla kandydata przedmiot 1 i 2, tzn. przedmiot, z którego wynik po przemnożeniu przez odpowiedni przelicznik daje najwyższą wartość.

Dla kandydatów ze „starą” maturą prowadzony jest konkurs świadectw dojrzałości z następujących przedmiotów:

- a) język polski (część pisemna) albo historia, albo matematyka – przelicznik dla przedmiotu: p = 0,50;
- b) język obcy nowożytny (część ustna) – przelicznik dla przedmiotu: p = 0,50

Wynik postępowania kwalifikacyjnego (W) obliczany jest zgodnie ze wzorem: $W = pW_1 + pW_2$, gdzie:

- W_1 – liczba punktów odpowiadająca ocenie z przedmiotu 1,
- W_2 – liczba punktów odpowiadająca ocenie z języka obcego,
- p – przelicznik.

W postępowaniu kwalifikacyjnym uwzględniany jest najkorzystniejszy dla kandydata przedmiot 1 i 2 tzn. przedmiot, z którego wynik po przemnożeniu przez odpowiedni przelicznik daje najwyższą wartość.

Oceny z egzaminu dojrzałości przelicza się na punkty zgodnie z tabelą:

Ocena (skala 1-6)	Punkty za ocenę	Ocena (skala 2-5)	Punkty za ocenę
dopuszczająca (2)	30		
dostateczna (3)	50	dostateczna (3)	40
dobra (4)	70	dobra (4)	75
bardzo dobra (5)	90	bardzo dobra (5)	100
celująca (6)	100		

Kandydaci z dyplomem wydanym przez organizację *International Baccalaureat Organization* z siedzibą w Genewie) oraz kandydaci z EB (*European Baccalaureat*, wydanym przez Szkoły Europejskie zgodnie z Konwencją sporządzoną w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. o statusie Szkół Europejskich (Dz.U. Nr 63 poz. 442 i 443)) kwalifikowani są zgodnie z zasadami określonymi dla osób ze świadectwem dojrzałości uzyskanym w trybie „nowej matury”. Kandydaci wprowadzając wyniki egzaminów maturalnych stosują przeliczenie zgodnie z tabelą:

MATURA IB	NOWA MATURA	MATURA IB	NOWA MATURA
Poziom SL	Poziom podstawowy	Poziom HL	Poziom rozszerzony
7	100%	7	100%
6	89%	6	90%
5	75%	5	80%
4	65%	4	70%
3	55%	3	60%
2	45%	2	50%
1	35%	1	40%

Kandydaci ze świadectwem maturalnym uzyskanym za granicą są kwalifikowani zgodnie z zasadami określonymi dla kandydatów ze świadectwem dojrzałości uzyskanym w trybie „starej matury”.

O przyjęcie na studia drugiego stopnia mogą ubiegać się kandydaci, którzy posiadają tytuł licencjata, magistra lub równoważny dowolnego kierunku. Kandydaci przyjmowani są na podstawie złożenia wymaganych dokumentów.

3.2. Zasady uznawania efektów uczenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni

Zasady i warunki uznawania efektów uczenia się w innej uczelni, w tym zagranicznej, określa Regulamin studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – Obwieszczenie Nr 3 Rektora UMK z dnia 7 czerwca 2023 r.²¹, w szczególności Rozdział 8, §48-52. Warunkiem zaliczenia zajęć jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się, a ocenę przelicza się na skalę ocen obowiązującą w Uniwersytecie. Zgodnie z §29 ww. regulaminu, na wniosek studenta, złożony w terminie 14 dni od rozpoczęcia roku lub semestru, dziekan może zaliczyć określone w planie studiów zajęcia, w tym ogólnouniwersyteckie, na podstawie zajęć, które student odbył w innej uczelni, w tym zagranicznej. Decyzję w sprawie zaliczenia zajęć dziekan podejmuje po zapoznaniu się z przedstawioną przez studenta dokumentacją przebiegu studiów, zawierającą karty okresowych osiągnięć studenta oraz sylabusy zajęć. Podejmując decyzję w sprawie zaliczenia zajęć, dziekan uwzględnia efekty uczenia się uzyskane na UMK lub w innej uczelni w wyniku realizacji zajęć i praktyk odpowiadających zajęciom i praktykom określonym w planie studiów i programie kształcenia na kierunku studiów, na którym student studiuje. Warunkiem zaliczenia zajęć jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Studentowi przypisuje się taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom uczenia się uzyskiwanym w wyniku realizacji

²¹ <https://www.umk.pl/studenci/regulamin/OR.3.2023.pdf>

odpowiednich zajęć oraz praktyk na kierunku socjologia. Studentowi przypisuje się ocenę, jaką uzyskał w wyniku realizacji odpowiednich zajęć oraz praktyk w jednostce, w której realizował zajęcia. Ocenę przelicza się na skalę ocen obowiązującą na UMK.

Należy też zaznaczyć, że Wydział Filozofii i Nauk Społecznych umożliwia nostryfikację dyplomu ukończenia studiów wyższych za granicą. Osoba wnosząca o nostryfikację dyplomu przedstawia m.in. kopię dyplomu (oryginał do wglądu) i kopie dokumentów pozwalających ocenić przebieg, czas trwania studiów i uzyskiwane efekty uczenia się. Postępowanie nostryfikacyjne jest odpłatne, jednak w szczególnych przypadkach wnioskodawcy mogą ubiegać się o zniesienie opłaty w części lub w całości.

3.3. Zasady potwierdzania efektów uczenia się i kompetencji uzyskanych poza systemem studiów

Opracowane przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu zalecenia służące potwierdzaniu efektów uczenia się (o których mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; tekst jednolity Dz. U. z 2022r, poz. 574 z późn. zm.) oraz procedury przyjęcia na studia na podstawie potwierdzonych efektów uczenia się są zawarte przede wszystkim w dwóch dokumentach:

- w Uchwale Nr 128 Senatu UMK z dnia 24 września 2019 r. (por. zał. 1.3.) oraz
- w Zarządzeniu Nr 139 Rektora UMK z dnia 1 października 2019 r. (por. zał. 1.3.).

Owe akty prawne określają zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów (tj. zdobytych w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego). Ponadto zawierają również wzory dokumentów stosowanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się oraz wysokości i zasad pobierania opłat za potwierdzanie efektów uczenia się.

Zgodnie z §6 Uchwały Nr 128 Senatu UMK z dnia 24 września 2019 r., wszczęcie procedury potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów następuje na wniosek osoby ubiegającej się o przyjęcie w UMK na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu. Dziekan powołuje wydziałową komisję do spraw potwierdzania efektów uczenia się, która dokonuje analizy formalnej wniosku oraz załączonych dokumentów potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się. Komisja może uznać efekty uczenia się przyporządkowane do określonego przedmiotu:

- 1) na podstawie złożonych dokumentów, bez konieczności przeprowadzania dodatkowej weryfikacji efektów uczenia się,
- 2) wskazując dodatkowe formy weryfikacji efektów uczenia się, w szczególności: sprawdziany wiedzy i umiejętności o charakterze teoretycznym lub praktycznym.

Egzaminatora z danego przedmiotu na wniosek komisji wyznacza dziekan.

3.4. Zasady dyplomowania

Procedurę dyplomowania określają Zarządzenie Nr 105 Rektora UMK z dnia 6 czerwca 2022 r. w sprawie procedury nadawania tytułu zawodowego na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu²², Zarządzenie Nr 141 Rektora UMK z dnia 30 września 2022 r. w sprawie przygotowywania i wydawania dyplomów oraz suplementów do dyplomów ukończenia studiów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu²³, jak również Regulamin Studiów UMK²⁴, w obecnej postaci ogłoszony Obwieszczeniem Nr 3 Rektora UMK z dnia 7 czerwca 2023 r.²⁵. (obowiązuje od 1 października 2023 r.), a także Załącznik nr 1 do Regulaminu - Zasady i tryb przyznawania tytułów oraz wyróżnień studentom i absolwentom na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu²⁶.

Wszystkie szczegółowe regulacje i informacje w zakresie procedury dyplomowania oraz jej opis wraz z aktualnymi terminami obrony prac dyplomowych, obowiązującymi na całym Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych znajdują się na stronie internetowej Wydziału²⁷, a szczegółowe regulacje dotyczące socjologii na stronie internetowej Instytutu²⁸. Informacje o terminach obron publikowane są również w aktualnościach na stronie IS oraz w na profilu IS na portalu Facebook.

Zgodnie z Regulaminem studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (§66) opiekunem pracy dyplomowej na studiach drugiego stopnia może być nauczyciel akademicki posiadający przynajmniej stopień doktora.

Studenci kierunku socjologia wybierają promotora zapisując się na odpowiednie seminaria dyplomowe. Aktualną listę seminariów studenci otrzymują od zastępcy dyrektora IS na specjalnym zebraniu na początku danego roku akademickiego.

3.5. Charakterystyka procedury składania i obrony prac dyplomowych

Procedura postępowania w sprawie nadania tytułu zawodowego obejmuje następujące czynności:

---

²² <https://www.wfins.umk.pl/panel/wp-content/uploads/ZR.105.2022.pdf>

²³ <https://apd.umk.pl/media/ZR.141.2022.pdf>

²⁴ <https://www.umk.pl/studenci/regulamin/>

²⁵ <https://www.umk.pl/studenci/regulamin/OR.3.2023.pdf>

²⁶ <https://www.umk.pl/studenci/regulamin/OR.3.2023 - zal..pdf>

²⁷ <https://www.wfins.umk.pl/student/obrony-prac-dyplomowych-terminy>

<https://www.wfins.umk.pl/student/procedury-obron/procedura-obron-zgodnie-z-zarzadzeniem-nr-105-rektora-umk-z-dnia-6-06-2022-r/>

²⁸ <https://www.soc.umk.pl/studia/socjologia/egzamin-y-dyplomowe/>

- Na wniosek studenta złożony w terminie minimum 14 dni przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego następuje wszczęcie postępowania o nadanie tytułu zawodowego. Student składa wniosek w systemie USOSweb. We wniosku student wpisuje tytuł pracy dyplomowej, imię i nazwisko promotora, załącza skan podpisanego przez promotora oświadczenia. Dziekan rozpatruje wniosek studenta w systemie USOSadm i w porozumieniu z promotorem wskazuje przewodniczącego komisji.
- Zarówno pracownik dziekanatu (do USOSadm), jak i student (do USOSweb) wprowadzają do systemów dane pracy dyplomowej: tytuł pracy dyplomowej, imię i nazwisko promotora; student ponadto załącza skan podpisanego przez promotora oświadczenia.

Dalsza część tego procesu odbywa się na platformie internetowej Archiwum Prac Dyplomowych (APD) Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu²⁹.

Student składa w APD niezbędne elektroniczne oświadczenie o samodzielności i oryginalności złożonej pracy, wprowadza tytuł pracy w języku polskim, tytuł pracy w języku angielskim, streszczenie pracy w obu tych językach oraz elektroniczną wersję pracy dyplomowej przygotowaną zgodnie z określonymi zasadami.³⁰ Następnie promotor sprawdza poprawność i kompletność danych dotyczących pracy dyplomowej wprowadzonych przez studenta do APD i sprawdza pracę w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA). Jeżeli w oparciu o raport z systemu JSA promotor nie ma wątpliwości co do oryginalności i samodzielności pracy studenta, to wówczas akceptuje w APD raport JSA. Następnie jako promotor składa w APD oświadczenie potwierdzające ten fakt, wystawia ocenę z seminarium i kieruje pracę do recenzji. Z kolei pracownik dziekanatu sprawdza, czy student uzyskał wszystkie zaliczenia, zdał egzaminy i zaliczył obowiązkowe praktyki przewidziane w programie studiów, wylicza w USOSadm średnią ocen ze studiów. Promotor i recenzent, nie później niż trzy dni przed terminem egzaminu dyplomowego, sporządzają i zatwierdzają recenzję w APD.

Jeżeli student zrealizował zobowiązania przewidziane przez program studiów socjologii – tj. zdał egzaminy, uzyskał stosowne zaliczenia, zaliczył obowiązkowe praktyki przewidziane w programie oraz uzyskał pozytywną ocenę z pracy dyplomowej – dziekan dopuszcza studenta do egzaminu dyplomowego.

Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją egzaminacyjną, którą powołuje dziekan. W skład komisji wchodzi co najmniej trzy osoby: promotor, recenzent lub recenzenci oraz przewodniczący komisji (dziekan, prodziekan, albo powołany przez dziekana nauczyciel akademicki posiadający co

---

²⁹ <https://apd.umk.pl/>

³⁰ <https://www.wfins.umk.pl/panel/wp-content/uploads/ZR.105.2022-zalacznik-22.pdf>

najmniej stopień doktora). Egzamin dyplomowy przeprowadzany jest w formie ustnej i powinien odbyć się nie później niż przed upływem miesiąca od daty złożenia pracy dyplomowej. Ocena końcowa z egzaminu dyplomowego ustalana jest na niejawnym posiedzeniu komisji.

Przewodniczący komisji sporządza w APD protokół z egzaminu dyplomowego, a członkowie komisji zatwierdzają ten protokół.

Ukończenie studiów następuje po uzyskaniu określonych w programie efektów uczenia się i wymaganej liczby punktów ECTS:

- socjologia, studia pierwszego stopnia - 180 punktów ECTS;
- socjologia, studia drugiego stopnia - 120 punktów ECTS

oraz odbyciu przewidzianych w programie kształcenia praktyk, złożeniu pracy dyplomowej i zdaniu egzaminu dyplomowego. Dzień zdania egzaminu dyplomowego jest zarazem datą ukończenia studiów.

Podstawą obliczenia wyniku studiów na kierunku socjologia są: średnia arytmetyczna wszystkich pozytywnych ocen z egzaminów i zaliczeń objętych planem studiów (lub Indywidualnym Planem Studiów); ocena pracy dyplomowej; ocena z egzaminu dyplomowego. Wynik studiów stanowi suma: 0,6 wyżej wspomnianej średniej; 0,2 oceny pracy dyplomowej (średnia ocen dwóch recenzji) oraz 0,2 oceny egzaminu dyplomowego.

Ostateczny wynik studiów wpisywany jest do dyplomu zgodnie z zasadą: do 3,49 – dostateczny, 3,50 do 3,83 – dostateczny plus, 3,84 do 4,16 – dobry, 4,17 do 4,50 – dobry plus, powyżej 4,50 – bardzo dobry.

3.6. Monitorowanie postępów studentów i jego wykorzystanie

Decyzje dotyczące liczby kandydatów i osób przyjętych na studia, a także dotyczące (nie)uruchomienia drugiego naboru – monitoruje prodziekan ds. studenckich i ostatecznie Rada Dziekańska na podstawie informacji dostarczonej przez Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną.

Analizy i monitoring liczby studentów przyjętych na studia, odsiewu oraz ich postępów w nauce są dokonywane za pośrednictwem systemu obsługi studentów USOS i omawiane przez dyrektora Instytutu Socjologii na posiedzeniach Rady Dyscypliny Nauki Socjologiczne.

Należy zaznaczyć, że nabór na kierunek socjologia pierwszego stopnia jest stabilny i od kilku lat osiąga limit (limit miejsc 55) przyjęć na te studia (por. zał. 1 - Tabela 1). Np. w roku akademickim 2019/2020 (pierwszy stopień) na pierwszym roku podjęło studia 51 studentów, na drugim roku liczba studentów wynosiła 31, na trzecim - 23. Natomiast w roku akademickim 2022/2023 (pierwszy stopień) na

pierwszym roku podjęły studia 52 osoby; na drugim roku liczba studentów wynosiła 29, a na trzecim - 29.

Różnice w liczbie studentów w poszczególnych latach wynikają z różnych przyczyn. Część studentów powtarza rok czy też podejmuje urlop. Niektórzy studenci zostają skreśleni z listy studentów na trzecim roku z powodu niezłożenia pracy dyplomowej. Jednak wznawiają oni studia w kolejnym roku tak, żeby złożyć pracę dyplomową i ostatecznie zakończyć studia. Wiele osób nie broni się w terminie z kilku powodów:

- skreślenie i ponowne wznowienie studiów,
- powtarzanie roku,
- urlop,
- przedłużenie terminu złożenia pracy o 2-3 miesiące.

Zupełnie inna sytuacja jest na drugim stopniu socjologii. Biorąc pod uwagę te same lata, tj. rok akademicki 2019/20 (drugi stopień) na pierwszym roku podjęło studia 11 studentów; z kolei na drugim roku liczba studentów była równa 18. Natomiast w roku akademickim 2022/2023 (drugi stopień) na pierwszym roku podjęło studia 11 studentów, a na drugim roku liczba studentów wynosiła 15. W tym przypadku rekrutacja jest niewielka i nie wyczerpuje limitu (obecnie wynosi on 25 osób). Z powodu podejmowania pracy zarobkowej, a także migracji do innych miast, studenci często po zaliczeniu I roku faktycznie przerywają studia, a później na nie powracają. Ma też miejsce zjawisko przedłużającego się pisania prac magisterskich. Wszystko to sprawia, że liczebność studentów drugiego stopnia na II roku jest z reguły wyższa niż na pierwszym.

Obserwujemy, podobnie jak na całym Uniwersytecie, zjawisko tzw. drop-outu, czyli rezygnacji studentów ze studiów bez podania wyraźnego powodu. Zjawisko to jest przedmiotem zainteresowania Dyrekcji Instytutu. Problem ten był poruszany w wewnętrznych badaniach studentów (zob. Kryterium 10), a także był przedmiotem studenckiego projektu badawczego składanego przez Koło Naukowe w konkursie „Studenckie koła tworzą innowacje” (zob. pkt. 4.3.).

3.7. Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Zgodnie z Regulaminem studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (§23) warunki uzyskania zaliczenia zajęć oraz kryteria oceniania określa prowadzący zajęcia (w porozumieniu z koordynatorem przedmiotu) i ogłasza na pierwszych zajęciach, zgodnie z zasadami zaliczania zajęć określonymi w sylabusie przedmiotu.

Prowadzący dany przedmiot (w porozumieniu z koordynatorem przedmiotu) odpowiada za ustalenia dotyczące zdefiniowanych dla przedmiotu efektów kształcenia oraz skorelowanych z nimi metod i kryteriów oceniania. Ponadto dokonuje on oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się zgodnie z ustalonymi kryteriami. Zarazem metody i kryteria oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się są określone w sylabusach przedmiotów – udostępnionych dla studentów w systemie USOSweb – i są zgodne z odpowiednimi efektami w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Zarządzenie Nr 166 Rektora UMK z dnia 21 grudnia 2015 r. wraz z załącznikiem (zał. 1.3.) charakteryzuje szczegółowo zarówno opis kryteriów oceniania, odpowiedzialność prowadzących zajęcia oraz koordynatorów zajęć oraz wzór przygotowania sylabusów.

Rektor UMK w stosownych zarządzeniach w sprawie organizacji roku akademickiego wyznacza ramowe terminy (w semestrach zimowym i letnim) uzyskania zaliczeń zajęć i zdania egzaminów objętych planem studiów. Zarządzenie Nr 46 Rektora UMK z 27 marca 2023 r. określa ramową organizację bieżącego roku akademickiego 2023/2024³¹.

Regulamin studiów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (§17) określa następujący system ocen:

- pozytywne: bardzo dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus, dostateczny
- ocenę negatywną – niedostateczny.

Ocnom tym przyporządkowuje się następujące wartości liczbowe: bardzo dobry – 5, dobry plus – 4,5, dobry – 4, dostateczny plus – 3,5, dostateczny – 3, niedostateczny – 2. Ponadto zgodnie z Regulaminem studiów UMK (paragraf 81): W dyplomie ukończenia studiów wpisuje się wynik ukończenia studiów (podstawy obliczenia wyniku ukończenia studiów opisano w tym kryterium powyżej).

3.8. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się

Efekty uczenia się podlegają weryfikacji podczas zaliczeń semestralnych dla każdego przedmiotu wg kryteriów określonych w sylabusach. Prowadzący przedmiot ustala odpowiednie i adekwatne metody sprawdzające oraz oceniające stopień osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. W zależności od tego, czy są to zajęcia o charakterze:

- podawania czy przekazywania wiedzy i informacji (wykład), czy też
- aktywnej formy uczestniczenia (konwersatoria, ćwiczenia, laboratoria),

---

³¹ https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/rok_akademicki/ZR-46-2023.pdf

proponowane są odmienne metody weryfikacji postępów w zakresie kształcenia, kładące nacisk na inne typy osiąganych efektów. Zajęcia pierwszego typu, jak np. wykład ze *Wstępu do socjologii*, które zwykle kończą się egzaminem ustnym lub pisemnym, esejem naukowym czy testem (pytania otwarte lub zamknięte), kładą nacisk na weryfikację efektów z zakresu wiedzy. Zajęcia drugiego typu, aktywizujące i o charakterze praktycznym, kładą nacisk w większym stopniu na kształtowanie określonych umiejętności i kompetencji społecznych. Podstawą ich zaliczenia są prace pisemne, prezentacje, referaty, projekty badawcze - indywidualne lub zbiorowe – które weryfikują nabycie owych umiejętności i kompetencji. Można tu wymienić w szczególności kompetencje studenta w zakresie pracy z tekstem naukowym, poprawności pisania, redagowania tekstów, umiejętności logicznego formułowania sądów, argumentowania i przedstawiania empirycznych badań na rzecz lub przeciwko pewnej tezie, przeprowadzeniu systematycznego przeglądu literatury fachowej, komunikacji, dialogu i prowadzenia rozmowy. Wszystkie te umiejętności i kompetencje są istotne w napisaniu pracy dyplomowej. W wybranych przypadkach ocena końcowa z przedmiotu może także być uzależniona od aktywności studentów ocenianej systematycznie podczas zajęć.

Studenci informowani są również na bieżąco o swoich postępach, np. po zakończonej odpowiedzi ustnej, rozwiązaniu zadania, czy sprawdzeniu pracy domowej. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się przebiega również w formie obserwacji studentów np. podczas pracy w grupie, w trakcie realizowania projektu itp.

Zaliczenia i egzaminy mogą odbywać się w formie ustnej lub pisemnej, w sposób określony przez osobę prowadzącą zajęcia. Sytuacją wyjątkową był okres reżimu pandemicznego, tj. rok akademicki 2020/2021 oraz w sesja zimowa roku akademickiego 2021/2022. W tym czasie efekty uczenia się były realizowane wyłącznie w formie zdalnej, z wykorzystaniem platform internetowych, głównie MS Teams. Oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się uzyskane przez studentów przechowywane są w systemie USOSweb. W przypadku, gdy przedmiot składa się z dwóch części (np. wykład połączony z ćwiczeniami, wykład połączony z laboratorium) wystawiane są dwie niezależne oceny.

Studenci mają możliwość oceny realizacji efektów uczenia się danego przedmiotu za pomocą ankiet ewaluacyjnych (Zarządzenie Nr 254 Rektora UMK z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie badania satysfakcji studentów i uczestników studiów podyplomowych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu - por. zał. 1.3). Są one następnie zbierane i analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia w corocznych raportach³². Raporty zawierają również rekomendacje korygujące. Ponadto

---

³² <https://www.wfins.umk.pl/wydzial/jakosc-ksztalcenia/wydzialowa-komisja-ds-jakosci-ksztalcenia/raporty-dotyczace-oceny-zajec-dydaktycznych-satysfakcji-studentow-i-pracownikow/>

w celu podniesienia kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich, UMK organizuje szereg darmowych szkoleń z nowoczesnych metod dydaktycznych³³.

Efekty uczenia się języka obcego sprawdza lektor z Uniwersyteckiego Centrum Języków Obcych.

Praktyka studencka jako część programu studiów na kierunku Socjologia pierwszego stopnia, podlega obowiązkowemu zaliczeniu oraz jest warunkiem ukończenia studiów. Praktyki są realizowane na drugim lub trzecim roku studiów, w wymiarze 90 godzin (szczegółowy opis praktyk zawiera Kryterium 2).

3.9. Rodzaje i tematyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów

Ogólna charakterystyka rodzajów, tematyki i metodyki prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów była już sformułowana w ramach opisu cech wyróżniających dobór metod kształcenia na kierunku socjologia (por. kryterium 2). Z uwagi na charakter zajęć można jednak wyróżnić, co następuje:

- prace etapowe z zajęć o charakterze seminaryjno-laboratoryjno-konwersacyjnym mają postać „projektu badawczego” (indywidualnego lub zespołowego), referatu z prezentacją multimedialną, notatki do zadanego tekstu, która jest odpowiedzią na podane przez prowadzącego zagadnienia i problemy lub też krótszej pracy pisemnej, eseju naukowego z danego przedmiotu;
- prace etapowe z zajęć o charakterze podawczym mają postać testów, egzaminów pisemnych lub ustnych, lub eseju naukowego.

Warto wspomnieć o swoistej dydaktycznej innowacji z roku akademickiego 2022/23. W ramach kursu *Teorie zmiany społecznej* dr Joanna Szalacha-Jarmużek zaproponowała odmienną formę pracy etapowej w postaci projektów na platformie Instagram. Studenci dokonali samodzielnego podziału na 3 zespoły, w ramach których powstały 3 konta³⁴. Medialne projekty powstawały przez kilka miesięcy, studenci mieli tworzyć posty i tzw. rolki na Instagramie tworząc spójną opowieść o trendach, które będą szczególnie silnie wpływać na zmiany społeczne na świecie. Zawartość każdego z kont podlegała ocenie jako projekt zespołowy. Szczegóły założeń projektów znajdują się w sylabusie przedmiotu.

---

³³ <https://www.jakosc.umk.pl/doskonalenie/doskonalosc-dydaktyczna-uczelniszkolenia-nowoczesne-metody-dydaktyczne/>

³⁴ <https://www.instagram.com/technologia.pod.lupa/>
<https://www.instagram.com/piachsiekonczy/>
https://www.instagram.com/zmiany_demograficzne/

3.10. Rodzaje i tematyka prac dyplomowych

Prace dyplomowe przygotowane na seminariach licencjackich na socjologii prawie zawsze zawierają oryginalny komponent empiryczny. Większość tych prac bazuje na schemacie przygotowania i prezentacji wyników własnych badań empirycznych, które zakotwiczone są oczywiście w określonej koncepcji, teorii socjologicznej lub rozwijają kierunek poszukiwań obecny w socjologii w badaniach akademickich lub rynkowych. Stanowczo rzadziej studenci socjologii pierwszego stopnia podejmują się pisanie prac, w których mierzą się z zagadnieniami bardziej koncepcyjnymi, teoretycznymi, chociaż zdarzają się i takie prace. Wspólną osią wielu prac licencjackich jest natomiast zmierzenie się z zadaniem opisanie wycinka rzeczywistości społecznej znanej studentom. Bywa to studium przypadku konkretnej organizacji pozarządowej, opis społeczności lokalnej w określonym aspekcie, opis reakcji najmłodszych pokoleń na określone zjawiska. Studenci testują w swoich projektach badawczych różne metody – analizę danych zastanych, małe badania kwestionariuszowe, analizę treści, itd.

W przypadku seminariów magisterskich częściej możemy mówić o pracach podejmujących tematy złożone teoretycznie i zdecydowanie bardziej dopracowane metodologicznie. Prace broniące w ostatnich dwóch latach stosowały bogate instrumentarium metodologiczne, podnosiły ważne tematy społeczne (konsumpcja leków przeciwbólowych z perspektywy farmaceutów, postawy doktorantów wobec studiów doktoranckich, poczucie społecznej odpowiedzialności w grupie przyszłych informatyków).

Należy podkreślić, że co roku uruchamiane są 3 grupy seminaryjne na poziomie II roku pierwszego stopnia (licencjat). Zawsze jest to propozycja 3 prowadzących wywodzących się z różnych katedr. Dzięki temu studenci mają możliwość znalezienia seminarium odmiennego od pozostałych, które może być jednocześnie bliskie ich zainteresowaniom. W przypadku studiów drugiego stopnia studenci mają całkowitą dowolność wyboru opiekuna pracy magisterskiej.

W okresie 2021-2023 mieliśmy następujące przykłady tytułów prac dyplomowych na pierwszym stopniu socjologii (wszystkie prace wymienione są w załączniku 3.1.):

dr hab. Wojciech Knieć prof. UMK:

1. Ochotnicze Straże Pożarne jako instytucjonalne spoiwa wspólnot wiejskich. Studium przypadku OSP Nowogród
2. „Picie małpkowe” jako nowy wzorzec konsumpcji alkoholu
3. Prywatne domy opieki jako efekt starzenia się społeczeństwa w Polsce. Studium przypadku Prywatnego Domu Opieki Pensjonat nad Rozlewiskiem

Prof. dr hab. Krzysztof Piątek:

1. Wpływ nawyków alkoholowych na proces resocjalizacji w Ośrodku Readaptacyjnym „Mateusz”
2. Wykluczenie społeczno-zawodowe osób, które opuszczają zakład karny - na przykładzie Ośrodka Readaptacyjnego „Mateusz”

Dr Anna Wójtewicz:

1. Przyjaciółki i sojuszniczki w walce o swoje prawa na przykładzie tak zwanych alimenciar
2. Od elementu jednostkowej tożsamości do niechcianej ozdoby. Powody rezygnacji z piercingu

Dr Krzysztof Wasielewski:

1. Overeducation. Trudne relacje między szkolnictwem wyższym a rynkiem pracy
2. Przemiany polskiego szkolnictwa wyższego po roku 1989 i ich biurokratyczny wymiar

Dr hab. Jacek Poniedziałek, prof. UMK:

1. Nacjonalizm i konserwatyzm w środowisku piłkarskim
2. Miasta-ogrody w Polsce w świadomości ich mieszkańców na podstawie badań w Podkowie Leśnej, Milanówku, Puszczykowie i Giszowcu

Dr Joanna Szalacha-Jarmużek:

1. Czy pandemia Covid-19 potwierdza podział świata na Centrum i Peryferia? Dyplomacja szczepionkowa i nacjonalizm szczepionkowy w świetle koncepcji Systemu Świata Wallersteina
2. Społeczne aspekty rynków finansowych - pole, kapitały, gracje.

Dr Elwira Piszczek:

1. Świadomość ekologiczna studentów. Studium osób kształcących się na kierunku Stosunki międzynarodowe na UMK
2. Wpatrzeni w ekrany. Jak technologia wpływa na zjawisko „sptycania” obyczaju składania życzeń bożonarodzeniowych

W przypadku studentów drugiego stopnia w raportowanym okresie mieliśmy następujące tematy prac magisterskich (wszystkie prace wymienione są w załączniku 3.1.):

Dr hab. Michał Wróblewski, prof. UMK:

1. Magia wielkich dawek. Analiza problemu konsumpcji leków przeciwbólowych w Polsce na podstawie danych zastanych oraz rezultatów badania ilościowego wśród farmaceutów

Dr hab. Piotr Stankiewicz, prof. UMK:

1. Rozwiązywanie wyzwań cywilizacyjnych w ramach narodowego systemu innowacji. Przypadek Sieci Badawczej Łukasiewicz

Prof. Dr hab. Krzysztof Olechnicki:

1. Rola eponimów odmiennych we współczesnej polskiej wojnie kulturowej na przykładzie „Julki z Twittera”.

3.11. Sposoby dokumentowania osiągniętych efektów uczenia się

Weryfikacja efektów uczenia się jest formalnie potwierdzana, dokumentowana i archiwizowana w następujących dokumentach: elektronicznym protokole zaliczenia zajęć w systemie USOS oraz umieszczonych w systemie APD: wydrukowanym z systemu i podpisanym protokole, recenzjach prac dyplomowych, raporcie z Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, protokole egzaminu dyplomowego oraz dyplomie i suplemencie do dyplomu.

3.12. Wyniki monitoringu losów absolwentów

Kwestia mechanizmów i procedur monitoringu losów absolwentów jest traktowana przez UMK z dużą uwagą oraz jest obecna na wszystkich poziomach hierarchii instytucjonalnej, od ogólnych zarządzeń konstytuujących i regulujących ten proces po osobne, ogólnouniwersyteckie jednostki zajmujące się badaniami tego procesu. Z kolei na poziomie wydziałów funkcjonują Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, które w ramach funkcji kontrolnych monitorują, oceniają i zalecają modyfikację programu studiów, co dalej jest implementowane na poziomie Instytutów i Katedr. Procedura monitorowania losów studentów jest uregulowana w Zarządzeniu Nr 205 Rektora UMK z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie procedury monitorowania losów absolwentów na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (por. zał. 1.3.). Jednostką, która zajmuje się pomocą studentom i absolwentom UMK w radzeniu sobie na rynku pracy jest Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK³⁵. Jest to również jednostka zajmująca się badaniem losów absolwentów UMK. Zadania tej jednostki to m.in.:

- pomoc studentom i absolwentom Uniwersytetu w rozpoznawaniu predyspozycji zawodowych i planowaniu ścieżek kariery zawodowej poprzez doradztwo indywidualne i grupowe;

---

³⁵ <https://www.umk.pl/uczelnia/administracja/?name=Dzial-Zawodowej-Promocji-Studentow-i-Absolwentow-UMK>

- pomoc studentom i absolwentom w rozwoju umiejętności potrzebnych na rynku pracy poprzez prowadzenie warsztatów, szkoleń i zajęć ogólnouniwersyteckich;
- gromadzenie ofert pracy, praktyk, stażów, wolontariatu dla studentów i absolwentów Uniwersytetu poprzez nawiązywanie kontaktów z firmami i instytucjami;
- gromadzenie informacji o kursach językowych, komputerowych, zawodowych, stypendiach, studiach podyplomowych i zagranicznych konkursów projektów, programów;
- podpisywanie z firmami, instytucjami umów dotyczących studenckich praktyk nieobowiązkowych na podstawie pełnomocnictwa rektora oraz ich obsługa administracyjna;
- organizowanie na Uniwersytecie targów pracy oraz spotkań z krajowymi i zagranicznymi pracodawcami, którzy dokonują prezentacji swych firm i instytucji pod kątem planów związanych z zatrudnieniem nowych pracowników;
- prowadzenie bazy danych studentów i absolwentów zainteresowanych poszukiwaniem praktyk, pracy oraz korzystaniem z warsztatów, szkoleń;
- prowadzenie bazy danych pracodawców współpracujących z Działem Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK;
- informowanie studentów i absolwentów o możliwościach wsparcia dla osób planujących własną działalność gospodarczą;
- realizacja projektów związanych z działalnością Działu Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK współfinansowanych ze środków zewnętrznych;
- przyjmowanie i szkolenie praktykantów w Dziale Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK;
- prowadzenie monitoringu losów zawodowych absolwentów UMK i opracowanie danych pochodzących z tych badań w ramach uniwersyteckiego systemu jakości;
- przygotowywanie informatorów, raportów i innych opracowań w oparciu o wyniki prowadzonych badań otoczenia społeczno-gospodarczego.

Dostęp do danych o losach absolwentów UMK - będących efektem monitoringu losów absolwentów w okresie sześciu miesięcy od zakończenia studiów - można uzyskać za pomocą formularza, udostępnionego na stronie internetowej³⁶. Formularz ma charakter interaktywny i umożliwia filtrowanie danych ze względu na wydział, kierunek, tryb i rodzaj studiów oraz rok lub lata akademickie. Dane dotyczące losów absolwentów kierunku socjologia wskazują, że absolwenci studiów pierwszego stopnia (roczniki 2018/19, 2019/20 oraz 2020/21) podejmują zróżnicowane decyzje po zakończeniu

---

³⁶ <https://www.biurokarier.umk.pl/gdzie-pracuja-absolwenci>

edukacji na studiach z socjologii prowadzonych w Instytucie Socjologii UMK. Większość absolwentów toruńskiej socjologii (11 spośród 19 – tylko takimi danymi dysponuje baza danych UMK `Monitoring losów absolwentów`) podejmuje pracę zarobkową, pozostali decydują się na kontynuowanie edukacji (najprawdopodobniej na studiach drugiego stopnia). Sześcioro absolwentów (spośród 11 absolwentów, którzy znajdują się w bazie danych) zatrudnionych jest na umowę o pracę, pięcioro na umowie cywilno-prawnej. Jak wynika z prowadzonych badań absolwenci socjologii deklarują zadowolenie i satysfakcję z wykonywanej pracy. Niemal wszyscy (8 na 9 absolwentów) są zadowoleni lub zdecydowanie zadowoleni z wykonywanej pracy. Jedna osoba wskazała, że nie jest ani zadowolona, ani niezadowolona. Obszar zatrudnienia absolwentów studiów pierwszego stopnia na kierunku socjologia to głównie województwo kujawsko-pomorskie, ale również województwo mazowieckie. Dominującymi miejscami pracy są sektory: obsługa klienta, HR, doradztwo zawodowe oraz personel biurowy.

W przypadku absolwentów studiów drugiego stopnia z socjologii (roczniki 2018/19, 2019/20 oraz 2020/21) ich losy są nieco inne. Przede wszystkim większość badanych podejmuje pracę zarobkową (10 spośród 13 badanych absolwentów), dwie osoby prowadzą własną działalność gospodarczą, a jedna osoba dalej się kształci (studia trzeciego stopnia). Większość z badanych (6 na 10 osób badanych) jest zatrudnionych na umowę o pracę, cztery na dziesięć jest zatrudniona na umowę cywilno-prawną. Zdecydowana większość spośród badanych absolwentów jest zadowolona lub zdecydowanie zadowolona z podjętej pracy. Podjęta praca przez absolwentów drugiego stopnia studiów z socjologii lokuje się w następujących branżach: szkolenia i edukacja, HR i doradztwo zawodowe oraz personel biurowy. Oznacza to, że pracują w branżach, w których wykorzystują kompetencje nabyte w trakcie edukacji na studiach drugiego stopnia z socjologii (profilowane moduły zawodowe).

Informacje o zarobkach absolwentów można uzyskać dzięki Ogólnopolskiemu systemowi monitorowania ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych (ELA). Z ostatnich dostępnych danych (rok 2021) wynika, że absolwenci studiów pierwszego stopnia po socjologii na UMK w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu przeciętnie zarabiali 44% średniego wynagrodzenia w miejscowości swojego zamieszkania (N=24). Oznacza to, że spośród 25 monitorowanych jednostek kształcących w Polsce socjologów na pierwszym stopniu studiów, absolwenci toruńskiej Socjologii lokowali się na 10 miejscu pod względem wysokości wynagrodzenia.

W przypadku absolwentów studiów drugiego stopnia z socjologii (w 2017 roku – tylko takie dane dostępne są w ELA) przeciętnie zarabiali oni 55% średniego wynagrodzenia w miejscowości swojego zamieszkania. Oznacza to, że spośród 21 monitorowanych jednostek kształcących w Polsce socjologów na drugim stopniu studiów, absolwenci toruńskiej Socjologii lokowali się na 7 miejscu pod względem

wysokości wynagrodzenia. Wyraźnie lepiej zarabiają absolwenci, którzy dysponowali doświadczeniem zawodowym nabytym w trakcie studiów. Zarówno w przypadku absolwentów pierwszego, jak i drugiego stopnia studiów z socjologii.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w Kryterium 4:

- Szybki transfer wyników badań naukowych do dydaktyki: kursy socjologii szczegółowych dają możliwość prowadzącym na prezentowanie w każdym roku akademickim swoich najnowszych osiągnięć naukowych (wyników badań, wniosków z grantów).
- Szerokie zaangażowanie w publikacje i granty: Uczelnia oraz władze Wydziału skutecznie motywują pracowników do publikowania wyników badań oraz do prowadzenia własnych projektów badawczych.

4.1. Dorobek naukowy i osiągnięcia dydaktyczne osób prowadzących zajęcia na kierunku socjologia

W kształcenie na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku socjologia zaangażowane są, zależnie od roku akademickiego, 32 osoby pochodzące w większości z Instytutu Socjologii (25 osób). Pozostałe osoby to pracownicy Instytutu Filozofii WFiNS (2), Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (1) oraz eksperci aktywni zawodowo poza Uczelnią (4). Wśród obecnie uczących nauczycieli akademickich jest 3 profesorów, 10 doktorów habilitowanych, 14 doktorów i 5 magistrów. Podczas studiów studenci socjologii uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez osoby na różnym etapie rozwoju zawodowego, o różnorodnych kompetencjach naukowych i zawodowych, z doświadczeniem zdobytym w różnych środowiskach naukowych (np. z zakresu nauk o ekonomii czy polityce). Pracownicy Instytutu Socjologii kształcący na kierunku socjologia prowadzą badania naukowe i publikują w obszarze nauk socjologicznych.

W Instytucie Socjologii rozwój kadry naukowo-dydaktycznej zorientowany jest przede wszystkim na cele naukowe. Tą postawą chcemy zapewnić naszym studentom dostęp do zajęć prowadzonych przez osoby posiadające szeroką, ale i najbardziej aktualną wiedzę z danego obszaru i przekazywać pasję do uprawiania nauki kolejnym pokoleniom. Spis publikacji pracowników zaangażowanych naukowo i dydaktycznie w realizację studiów na kierunku socjologia z lat 2017-2023 znajduje się w załączniku (zał. 4.4.) i naszym zdaniem potwierdza ogromne zaangażowanie nauczycieli akademickich przypisanych do kierunku socjologia w badania naukowe. Publikacje te ukazują się w prestiżowych czasopiśmie naukowych z Q1 oraz Q2. W ostatnich latach pracownicy zaliczani do dyscypliny nauk socjologicznych opublikowali 9 artykułów za 140 punktów i 15 publikacji za 100 punktów w wykazie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 grudnia 2021 roku.

W okresie od 2017 do 2023 roku osoby nauczające na kierunku socjologia realizowały w roli kierownika projektu ponad 20 grantów, wśród których znalazło się 14 grantów badawczych finansowanych ze środków NCN, 6 grantów finansowanych przez MEiN oraz 4 granty na usługi badawcze finansowane ze środków organizacji typu quango (np. FRSE czy KRRiT). Pracownicy Instytutu Socjologii uczestniczą również w grantach międzynarodowych, np. Piotr Stankiewicz w grantie *Implementation of activities in the Roadmap to Fusion during Horizon 2020 through a Joint programme of the members of the EUROfusion consortium (EUROfusion)* w ramach programu EURATOM, czy Arkadiusz Karwacki w grantie *Community based action for GREEN transition* realizowanym w ramach programu Horizon Europe.

Znaczna część nauczycieli akademickich IS prowadzi badania naukowe we współpracy z międzynarodowymi zespołami badawczymi. W celu pogłębiania tej współpracy, w okresie od 2017 roku Instytut Socjologii był miejscem realizacji długoterminowych staży przez naukowców z zagranicy (np. dr Davide Donina z Włoch oraz dr Myroslava Hladchenko z Ukrainy w ramach programu ULAM NAWA). Ponadto, wiele przedsięwzięć naukowych i projektów badawczych IS realizowanych jest w ramach licznych partnerstw i współpracy z innymi uniwersytetami w Polsce (np. Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Śląski).

W ramach realizowanej w Uniwersytecie Inicjatywy Doskonałości – Uczelnia Badawcza (IDUB) pracownicy Instytutu byli lub są zaangażowani w dwa rodzaje głównych przedsięwzięć naukowych:

1. Emerging Field – pod kierownictwem dr. hab. Arkadiusza Karwackiego, prof. UMK w latach 2020-2022 działał interdyscyplinarny zespół *Old and New Institutions – Challenges and Changes in an Interdisciplinary Perspective*. W zespole badania realizowały przez dwa lata zespoły złożone z socjologów, ekonomistów, badaczy komunikacji i prawa.
2. Grupy Naukowe z zakresu nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce - dwie angażują pracowników nauczających na kierunku socjologia. Pierwsza grupa *Szkolnictwo Wyższe, Nauka i Technologia (HEST)* składa się wyłącznie z pracowników IS: dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK - lider, dr hab. Stanisław Burdziej, prof. UMK, dr Jarosław Domalewski, dr Marta Jaworska, dr Anna Pokorska, dr Katarzyna Suwada, dr Krzysztof Wasielewski i dr hab. Michał Wróblewski, prof. UMK. W pracę tego zespołu zaangażowany jest również doktorant z WFiNS mgr Filip Gołębiwski. Druga grupa, o bardziej interdyscyplinarnym profilu *Przestrzeń między nami: grupa do interdyscyplinarnych badań miejskich* w swoim składzie ma pięcioro pracowników nauczających na kierunku socjologia: dr Jarosław Domalewski, dr Wojciech Goszczyński, dr Malwina Krajewska, prof. dr hab. Krzysztof Olechnicki i prof. dr hab. Tomasz

Szlendak. Angażuje ona również doktorantkę z zakresu nauk socjologicznych, mgr Martynę Hoffman.

O wysokiej ocenie działalności naukowej pracowników IS świadczy również ich obecność w rozmaitych ciałach ważnych dla polskiej socjologii i nauki w ogóle. Prof. dr hab. Tomasz Szlendak został wybrany do Rady Doskonałości Naukowej jako przedstawiciel nauk socjologicznych (kadencja 2024-2027). Dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK był członkiem Komitetu Ewaluacji Nauki (w latach 2019-2022). Prof. dr hab. Tomasz Szlendak, prof. dr hab. Andrzej Zybertowicz, prof. dr hab. Krystyna Szafranec oraz dr hab. Arkadiusz Karwacki zostali wybrani do Komitetu Socjologii PAN w kadencji 2020-2023; przy tym prof. Szlendak pełni funkcję zastępcy przewodniczącego Prezydium. Dr Joanna Szalacha-Jarmużek jest przewodniczącą sekcji Socjologii Ekonomicznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, a dr Łukasz Dominiak przewodniczącym sekcji Historii Socjologii. Prof. dr hab. Tomasz Szlendak oraz dr hab. Krzysztof Pietrowicz, prof. UMK są członkami redakcji „Studiów Socjologicznych”. Dr hab. Wojciech Knieć, prof. UMK jest redaktorem naczelnym wydawanego na UMK periodyku „Eastern European Countryside”, czasopisma poświęconego obszarom wiejskim Europy Środkowo-Wschodniej. Czasopismo to od lat jest indeksowane przez Journal Citation Reports (pięcioletni Impact Factor 0,6).

4.2. Obsada zajęć

Niewątpliwie nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku socjologia posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia. Zainteresowania naukowe kadry uczącej przekładają się bezpośrednio na możliwości tworzenia programu studiów, co czyni ofertę dydaktyczną na kierunku socjologia różnorodną i atrakcyjną dla studentów. Informacje o obsadzie zajęć prowadzonych na kierunku socjologia można znaleźć w zał. 4.1., a wykaz zainteresowań badawczych pracowników nauczających na kierunku socjologia stanowi załącznik nr 4.2.

Jak wykazano powyżej, dorobek naukowy pracowników zaangażowanych w realizację programu studiów na kierunku socjologia jest znaczący. Większość nauczycieli prowadzi badania naukowe we współpracy międzynarodowej i posiada publikacje w renomowanych periodykach. Gwarantuje to, że studenci kierunku mają kontakt z badaczami o szerokiej i aktualnej wiedzy, entuzjastami, zarażającymi pasją do rozwoju naukowego.

Warto dodać, że UMK istnieje bogata oferta kursów i szkoleń doskonalących wykorzystanie metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych, takich jak kształcenia na odległość za pomocą platformy Moodle, czy na platformie MS Teams. Pracownicy nauczający na kierunku socjologia,

szczególnie w okresie pandemii, chętnie korzystali z tych form doształcania i do dziś wykorzystują zdobytą wówczas wiedzę w pracy dydaktycznej. Wśród innych szkoleń oferowanych przez Uniwersytet, w których brali udział pracownicy IS, warto zwrócić uwagę na te poświęcone innowacyjnym metodom dydaktycznym, nowoczesnym metodom pracy w grupach oraz pracy z osobami z niepełnosprawnością.

Podsumowując, kompetencje osób prowadzących zajęcia na kierunku socjologia odpowiadają programowi studiów.

4.3. Łączenie przez prowadzących zajęcia działalności dydaktycznej z nauką oraz włączanie studentów w prowadzenie działalności naukowej

W Instytucie Socjologii realizacja badań naukowych wiąże się bezpośrednio z ofertą dydaktyczną w ramach seminariów licencjackich i magisterskich, gdzie proponowane są studentom tematy prac z obszaru badań prowadzonych przez pracowników IS. Przekłada się to na wzrost aktywności naukowej studentów i inspirowanie do podejmowania własnych poszukiwań badawczych. Dużą część kursów tzw. socjologii szczegółowych (kursy fakultatywne) prezentuje obszary, w których specjalizują się pracownicy naukowo-dydaktyczni IS. Podczas tych kursów mają możliwość prezentacji najnowszych wyników swoich badań, mogą omawiać wnioski uzyskane w grantach badawczych. Podobną funkcję pełnią także wykłady ogólnouniwersyteckie, podczas których badacze mają możliwość prezentacji swoich dokonań naukowych.

W ostatnich latach studenci kierunku socjologia są również regularnie angażowani w granty badawcze pracowników IS. W trwającym obecnie projekcie badawczym dr Anny Wójtewicz SONATA pt. *Praktyki kulturowe związane z ciałem w życiu codziennym czterech pokoleń polskich mężczyzn. Analiza socjologiczna*, finansowanym ze środków NCN w proces badawczy zaangażowanych jest czworo studentów kierunku socjologia. W projekcie badawczym dr Beaty Bielskiej pt. *Ściąganie i plagiatowanie. Studencka kultura kopiowania w warunkach umasowienia, komercjalizacji, umiędzynarodowienia i dywersyfikacji szkolnictwa wyższego* realizowanym w latach 2019-2020 i finansowanym ze środków NCN zostało zaangażowanych pięcioro studentów kierunku socjologia.

Innymi projektami badawczymi finansowanymi ze środków NCN włączającymi studentów w proces badawczy były granty dr. hab. Michała Wróblewskiego, prof. UMK *Kontrowersje, praktyki i (współ)wytwarzanie wiedzy o smogu. Aktywizm środowiskowy i wiedza ekspercka dotyczące zanieczyszczenia powietrza w kontekście studiów nad nauką i technologią* oraz dr. Wojciecha

Goszczyńskiego *Tworząc interfejsy: budując kompetencje dla zintegrowanego zarządzania danymi dotyczącymi zarządzania dostępem do żywności, energii, wody w miastach nad wodą.*

Przykładem sukcesu studentów kierunku socjologia w tym zakresie jest ich udział w realizowanym w ramach Inicjatywy Doskonałości – Uczelnia Badawcza w elitarnym programie Grants4Students. Celem konkursu jest wspieranie inicjatyw naukowych takich jak m.in. badania wstępne, kwerendy, wyjazdy na zagraniczne konferencje międzynarodowe, czy udział w konkursach międzynarodowych. W przedmiotowym okresie pięcioro studentów kierunku socjologia uzyskało i realizowało projekty w ramach Grants4Students IDUB.

Ponadto studenci są włączani w różnorodne inicjatywy naukowe i badawcze, tj.

1. we wspólne organizowanie konferencji i sesji naukowych, podczas których mają możliwość obserwować proces prezentowania wyników badań oraz brać czynny udział w dyskusji na poruszane tematy – grupa kilkunastu studentów studiów pierwszego, drugiego stopnia oraz doktorantów wsparła organizację 18th New Institutionalism Workshop (w dniach 30-31 marca 2023 – www.niw.umk.pl), wolontariusze otrzymali certyfikaty potwierdzające ich zaangażowanie w prace komitetu organizacyjnego;
2. W przygotowanie wniosków grantowych - członkowie Studenckiego Koła Naukowego Socjologów przygotowali w 2022 roku razem z dr Joanną Szalachą-Jarmuzek wniosek grantowy w konkursie MEiN „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje”. Projekt pt. „Od drop-outu do mobility window. Diagnoza czynników sprzyjających odpływowi studentów oraz możliwych interwencji instytucjonalnych” w zamierzeniu miał diagnozować postawy studentów wobec mobilności oraz indywidualizacji kształcenia.

4.4. Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej

Zgodnie ze Statutem UMK³⁷, politykę osobową na UMK prowadzi rektor (§ 52), a w jego imieniu na poziomie wydziałów odpowiedzialny z politykę osobową jest dziekan (§ 26). Dodatkowo Rada Dyscypliny ma w swoich kompetencjach wskazywanie kierunków polityki kadrowej w ramach dyscypliny naukowej (§ 59). Szczegółowo cele polityki osobowej na poziomie UMK reguluje Załącznik do Zarządzenia nr 218 Rektora UMK z dnia 26 października 2021 r. w sprawie wprowadzenia Polityki osobowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (zał. 1.3.). Wskazane są tam dwa główne priorytety polityki osobowej na UMK:

---

³⁷ <https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/statut/Statut-UMK-ujedn.pdf>

- 1) wzmocnienie kapitału ludzkiego Uniwersytetu poprzez wsparcie rozwoju zarówno osób z grupy nauczycieli akademickich, jak i niebędących nauczycielami akademickimi (system gwarantujący wsparcie rozwoju zawodowego i osobowego, system rekrutacji),
- 2) dbałość o bezpieczne, inkluzywne i przyjazne miejsce pracy.

Politykę osobową na UMK współkształtują również aktualna Strategia UMK na lata 2021-2025³⁸ oraz Plan na rzecz równości płci na lata 2022-2026³⁹. W przypadku pierwszego z wymienionych dokumentów szczególnie istotny jest cel strategiczny nr 4 „Ludzie”⁴⁰, w ramach którego mamy m.in. cel operacyjny IV.1 „Wdrożyć profesjonalną i aktywną politykę osobową, obejmującą procesy planowania, doskonalenia, oceny i awansu zawodowego”. W celu większej profesjonalizacji polityki osobowej na uczelni powstało Samodzielne Stanowisko ds. Zarządzania Zasobami Ludzkimi (HR nauczycieli akademickich)⁴¹, które obecnie zajmuje dr Katarzyna Białowicz. Do jej zadań należą m.in.

- 1) udzielanie wsparcia merytorycznego w zakresie rekrutacji nauczycieli akademickich;
- 2) udzielanie wsparcia w zakresie procesu oceny okresowej i awansu nauczycieli akademickich;
- 3) koordynowanie procesów związanych z rozwojem zawodowym, a w szczególności podnoszeniem kwalifikacji nauczycieli akademickich, w tym w ramach YUFE i IDUB.

Istotnym elementem polityki osobowej realizowanej na UMK jest ocena pracownicza (również dotycząca pracowników administracyjnych)⁴². Pracownicy naukowo-dydaktyczni oceniani są w wymiarach pracy naukowej, organizacyjnej oraz dydaktycznej. W tym ostatnim wymiarze uwzględnia się oceny z ankiet studenckich oraz wyniki regularnie prowadzonych hospitacji. Jest to część uczelnianego systemu jakości, czyli Systemu Doskonałości Akademickiej (SDA), omawianego szerzej w kryterium 10.

W przypadku kierunku socjologia polityka kadrowa jest realizowana w następujących wymiarach:

- 1) zatrudnianie nowych pracowników w Instytucie Socjologii,
- 2) ocena pracownicza osób zatrudnionych w Instytucie Socjologii,
- 3) dobór kompetentnych nauczycieli akademickich do poszczególnych zajęć spoza Instytutu Socjologii.

---

³⁸ <https://strategia.umk.pl/pliki/STRATEGIA%202021-2026.pdf>

³⁹ <https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/plan-rownosci/plan-rownosci.pdf>

⁴⁰ https://strategia.umk.pl/pages/cel_ludzie/

⁴¹ <https://www.umk.pl/uczelnia/administracja/?name=Samodzielne-Stanowisko-ds-Zarządzania-Zasobami-Ludzkimi-HR-nauczycieli-akademickich>

⁴² <https://www.wfins.umk.pl/nauka/ocena-pracownicza/>

Zatrudnieniem w Instytucie rządzą następujące zasady:

- 1) rozwój potencjału naukowego,
- 2) zapewnienie oferty dydaktycznej w oparciu o własne zasoby kadrowe;
- 3) umiejętna zastępowalność pokoleniowa.

Zatrudnienia na nowe stanowiska odbywają się w trybie konkursowym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, z inicjatywy dyrektora IS, po uzyskaniu zgody dziekana i rektora. Wszelkie konkursy mają charakter otwarty i ogłaszane są na dedykowanej stronie UMK⁴³. W ciągu minionych 6 lat na etatach adiunktów i asystentów zatrudniono sześć osób, nie pracujących tu wcześniej (dr Anna Pokorska, dr Joanna Szalacha-Jarmużek, dr Marta Jaworska, dr hab. Jacek Poniedziałek, dr Malwina Krajewska, mgr Andrzej Meler oraz mgr Joanna Suchomska – ta ostatnia będzie zatrudniona od 1 lutego 2024 r.). W tym okresie pracownicy IS zdobywali też kolejne stopnie i tytuły. I tak od 2017 roku jeden pracownik uzyskał tytuł profesora (prof. dr hab. Krzysztof Olechnicki), trzy osoby uzyskały habilitację (dr hab. Krzysztof Pietrowicz, dr hab. Stanisław Burdziej oraz dr hab. Michał Wróblewski) a jedna osoba uzyskała stopień doktora (dr Malwina Krajewska). Wiosną 2023 roku wszczęto również postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego p. dr Katarzynie Suwadzie. Na stanowisko profesora uczelni awansowało sześciu pracowników: dr hab. Dominik Antonowicz, dr hab. Stanisław Burdziej, dr hab. Krzysztof Pietrowicz, dr hab. Jacek Poniedziałek, dr hab. Piotr Stankiewicz oraz dr hab. Michał Wróblewski. W ciągu minionych 6 lat przeszło na emeryturę dwóch długoletnich pracowników Instytutu Socjologii – prof. dr hab. Andrzej Zybertowicz oraz prof. dr hab. Krzysztof Piątek. W 2022 roku w tragicznych okolicznościach odeszła prof. dr hab. Krystyna Szafranec.

Z kolei dobór pracowników do poszczególnych zajęć realizowanych na kierunku studiów jest profilowany w oparciu o ich kompetencje naukowe, praktyczne i dydaktyczne. Proces ocen i potrzeb dydaktycznych realizowany jest w obrębie Dyrekcji Instytutu Socjologii. W tym przypadku istotny jest również wpływ studentów w postaci ocen z ankiet pracowniczych. Na koniec każdego semestru studenci są zachęcani do wypełniania ankiet mających pomóc w ocenie jakości pracy dydaktycznej każdego prowadzącego zajęcia (pracowników i doktorantów). Badanie dotyczy wszystkich prowadzonych w Uczelni zajęć dydaktycznych i przeprowadzane jest za pomocą systemu USOS. Ankiety są przygotowywane i analizowane przez Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia, której przewodniczy dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK – pracownik Instytutu Socjologii. Oceny studentów są skrupulatnie analizowane również na poziomie WFiNS i IS. W przypadku niskich ocen odbywa się spotkanie dyrektora IS oraz kierownika danej katedry z pracownikiem, a następnie wdrażany jest proces naprawczy.

---

⁴³ <https://www.umk.pl/praca/>

4.5. System motywowania kadry do rozwoju naukowego oraz dydaktycznego

System motywacyjny stosowany na Uniwersytecie jest oparty na kilku filarach, które wymienione są poniżej. W dużej mierze mamy tu do czynienia z motywowaniem za pomocą środków finansowych, co jest szczegółowo ujęte w Regulaminie wynagradzania pracowników Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w obowiązującej postaci będącego załącznikiem do Obwieszczenia Nr 5 Rektora UMK z dnia 4 lipca 2023 r. (zał. nr 1.3.).

Po pierwsze istnieje możliwość uzyskiwania jednorazowych świadczeń pieniężnych za publikacje w prestiżowych czasopismach i wydawnictwach naukowych. W roku 2023 szczegółowo reguluje to Zarządzenie nr 2 Rektora UMK z dnia 4 stycznia 2023 r. w sprawie jednorazowych świadczeń pieniężnych dla pracowników Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za publikacje w prestiżowych czasopismach i wydawnictwach naukowych oraz prestiżowe osiągnięcia artystyczne lub konserwatorskie (zał. 1.3.). Ten system działa w sposób automatyczny, w oparciu o sekcję bibliometryczną Biblioteki Głównej UMK, bez konieczności składania uprzednich wniosków. Nauczyciele akademicy z kierunku socjologia (np. dr hab. Stanisław Burdziej, prof. UMK, dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK, dr Marta Jaworska) są beneficjentami tych stypendiów

Po drugie, kierownikom projektów badawczych i rozwojowych również przysługuje jednorazowe świadczenie za pozyskanie grantu.

Po trzecie, rektor może przyznawać dodatki badawcze, dydaktyczne i projektowe – w związku z realizacją grantów oraz projektów (również dydaktycznych).

Po czwarte, pracownicy mogą otrzymywać nagrody rektora za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Jeśli idzie o nagrody za osiągnięcia naukowe to w latach 2017-2023 rektor UMK przyznał 16 nagród i wyróżnień indywidualnych pracownikom Instytutu Socjologii. Nagrody zespołowe zostały przyznane łącznie 22 osobom zatrudnionym w tym czasie w Instytucie Socjologii. W przypadku nagród za osiągnięcia organizacyjne w przedmiotowym okresie 45 pracowników Instytutu Socjologii otrzymało taką nagrodę, z czego 31 osób otrzymało nagrodę indywidualną, a 14 zespołową.

Po piąte, w szczególnych wypadkach dyrektor Instytutu Socjologii za pośrednictwem dziekana występuje do rektora UMK o zmniejszenie pensum dydaktycznego (standardowo 210 godzin) dla pracowników np. prowadzących prestiżowe granty, badania naukowe lub szczególnie obciążonych organizacyjnie. Takie wnioski są zazwyczaj pozytywnie opiniowane dla kilku pracowników Instytutu rocznie.

Po szóste, pracownicy mogą się również ubiegać o płatne urlopy naukowe, które – zgodnie ze Statutem UMK – są udzielane przez rektora UMK.

Pracownicy są również motywowani do awansów naukowych. Postępowania awansowe od powołania Rad Dyscyplin w 2019 r. są realizowane na poziomie Rady Dyscypliny Nauki Socjologiczne. Jak zostało wcześniej wspomniane obecnie realizowane jest postępowanie habilitacyjne jednej z pracowniczek IS (dr Katarzyna Suwada), a w najbliższym roku planowane są kolejne. Natomiast w latach 2017-2023 przeprowadzono 13 procedur nadania stopnia doktora nauk socjologicznych oraz przeprowadzono 4 postępowania habilitacyjne w zakresie nauk socjologicznych.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w Kryterium 5:

- Systematyczne poszerzanie bazy zasobów cyfrowych: studenci mają możliwość korzystania z szerokiej palety profesjonalnych programów do zbierania i analizy danych w badaniach społecznych (IBM SPSS, MAXQDA, Qualtrics).

5.1. Stan bazy dydaktycznej i naukowej na kierunku socjologia

Instytut Socjologii, w którym realizowany jest kierunek socjologia, znajduje się w historycznym centrum Torunia, w budynku Collegium Minus przy ul. Fosa Staromiejska 1a. Budynek IS figuruje w rejestrze zabytków miasta Toruń i podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej (Strefa I)⁴⁴, co wydłuża i komplikuje wszelkie prace modernizacyjne budynku. Niemniej jednak, w 2022 roku przy współpracy z miejskim konserwatorem zabytków przeprowadzono kompleksowy, kapitalny remont całego dachu (poszycie, rynny, izolacja), poprawiając jego szczelność i parametry termoizolacyjne.

Wnętrze budynku Instytutu Socjologii jest na bieżąco dostosowywane do potrzeb procesów dydaktycznych i badawczych. W roku 2018 w budynku oddano do użytkowania dwa nowe pomieszczenia: sale Polska i Zielnik. Sala Polska, ze stołami umożliwiającymi ustawienie do prac grupowych, przeznaczona jest do celów dydaktycznych. Sala Zielnik służy do celów badawczych i prac projektowych, w tym badań angażujących studentów. W Sali Zielnik prowadzone są również obrony prac dyplomowych. W latach 2019-2022 dokonano również wymiany wszystkich drzwi wewnętrznych, poprawiając ich dźwiękoszczelność. We wszystkich drzwiach do sal dydaktycznych zostały też umieszczone przeszklenia.

W budynku IS znajdują się sale wykładowe oraz ćwiczeniowe i seminaryjne. Baza dydaktyczna składa się z w pełni sprawnego i na bieżąco serwisowanego sprzętu, obejmującego komputery przenośne, rzutniki, ekrany i systemy nagłośnienia umożliwiające prowadzenie zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych technik nauczania. W 2022 roku w Pracowni Komputerowej dokonano wymiany wszystkich komputerów (stacji). Zasoby lokalowe i wyposażenie sal przedstawia załącznik nr 5.1. pt. „Sale i wyposażenie”.

W budynku znajdują się również:

---

⁴⁴ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Torunia na lata 2022–2025, https://www.torun.pl/sites/default/files/pliki/druk_nr_1081_-_zal.pdf

- Zaprojektowana we współpracy ze studentami, zlokalizowana na pierwszym piętrze strefa otwarta dla studentów czekających na zajęcia, gdzie znajdują się kanapy i pufy przeznaczone do odpoczynku oraz stoły i krzesła przeznaczone do prac grupowych; w strefie tej znajdują się również regały z książkami udostępnionymi przez pracowników IS o tematyce socjologicznej do swobodnego korzystania przez studentów.
- Sala Czytelni z 23 stanowiskami do pracy indywidualnej oraz miejscem do pracy projektowej dla grupy czteroosobowej; w Czytelni znajduje się również rzutnik i ekran oraz stanowisko do pracy indywidualnej wyposażone w komputer stacjonarny podłączony do internetu i katalogu bibliotecznego oraz stanowisko do pracy indywidualnej z komputerem dla osoby niewidzącej lub niedowidzącej.
- Strefa otwarta dla studentów zlokalizowana na parterze budynku z automatami z przekąskami, ciepłymi i zimnymi napojami, gdzie znajdują się również dwie kanapy i stół.
- Szatnia na 172 miejsca, gdzie oprócz odzieży wierzchniej studenci mogą również przechować większe torby.
- Pokój Samorządu Studentów Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych, gdzie realizowany jest kierunek socjologia, który pozostaje do ich wyłącznej dyspozycji (p. 13).
- Toalety damskie wyposażone w tzw. „różowe skrzyneczki” z produktami higienicznymi dla kobiet, powstałe dzięki wspólnej akcji Samorządu Studenckiego UMK i Organizacji Różowa Skrzyneczka zwalczającej zjawisko wykluczenia menstruacyjnego.
- Stanowiska do dezynfekcji rąk.
- Kosze na śmieci umożliwiające segregację odpadów.

Warto zaznaczyć, że pomieszczenia dydaktyczne w budynku IS udostępniane są wedle preferencji studenckim kołom naukowym. Przy wejściu do budynku znajduje się też kilka stojaków na rowery, objętych stałym monitoringiem.

Lokalizacja IS w ścisłym centrum miasta umożliwia studentom korzystanie z pobliskich lokali gastronomicznych i pozostających w bezpośrednim sąsiedztwie miejskich terenów zielonych, pozwalając na krótki odpoczynek i regenerację pomiędzy zajęciami.

Baza infrastrukturalna kierunku nie ogranicza się jednak wyłącznie do budynku IS. Dziekanat studencki dla kierunku socjologia znajduje się przy ul. Jurija Gagarina 13a (pokój 7, budynek Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania), na terenie kampusu. Sprawy studenckie w zakresie studiów socjologii (pierwszego i drugiego stopnia) obsługuje Pani mgr Joanna Salamończyk. Budynek ten jest w pełni

dostosowany do potrzeb osób z problemami w poruszaniu się (posiada podjazd dla wózków inwalidzkich oraz toaletę dla osób niepełnosprawnych).

Studenci kierunku socjologia, jak wszyscy studenci UMK, mają też do dyspozycji Uniwersyteckie Centrum Sportowe z basenem, halami sportowymi, siłownią wewnętrzną i zewnętrzną, salą szachową oraz boiskiem do piłki nożnej z trybunami. Dzięki funkcjonującemu w UMK programowi Wellness studenci mogą również korzystać z oferty dodatkowych zajęć sportowych na preferencyjnych warunkach finansowych (zniżka 50%).

UMK dysponuje bazą noclegową dla studentów złożoną z 12 Domów Studenckich, z czego 6 budynków zlokalizowanych jest w centrum Torunia, zaledwie 5 minut spacerem od budynku Instytutu Socjologii. Mieszkania studenckie, z których korzystają studenci kierunku socjologia wyposażone są w bezpłatny dostęp do Internetu.

5.2. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe

Na kierunku socjologia nie prowadzone są zajęcia poza uczelnią, natomiast studenci odbywają praktyki studenckie w różnego rodzaju instytucjach, przedsiębiorstwach oraz w ramach projektów badawczych realizowanych przez pracowników naukowych WFINS. W przypadku instytucji i przedsiębiorstw studenci samodzielnie inicjują współpracę z podmiotami, w których chcą odbyć praktyki, można więc przyjąć, że szukają miejsc, w których odbycie praktyk satysfakcjonuje ich również ze względu na infrastrukturę. W przypadku praktyk realizowanych w ramach projektów badawczych studenci mają dostęp, o ile ich praca w projekcie tego wymaga, do wszelkich zasobów uczelni.

5.3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej oraz jej wykorzystanie w procesie dydaktycznym

Wszystkie budynki dydaktyczne UMK, w tym budynek Instytutu Socjologii, wyposażone są w dostęp do szerokopasmowej, bezprzewodowej sieci Eduroam (po zalogowaniu przez Centralny Punkt Logowania). Monitorowanie dostępności sieci w budynku odbywa się w trybie ciągłym przez Uczelniane Centrum Informatyczne.

W procesie dydaktycznym na kierunku socjologia wykorzystywane są platformy e-learningowe Microsoft Teams, BigBlueButton oraz Moodle UMK, które stały się nieodzownym narzędziem nauczania w okresie pandemii Covid-19. Obecnie w UMK uczenie odbywa się przede wszystkim w

formie stacjonarnej. Kształcenie online dostępne jest jedynie w ograniczonym zakresie i za zgodą władz dziekańskich.

Wykorzystanie platform e-learningowych w okresie post-pandemicznym ma miejsce najczęściej do współdzielenia plików z materiałami potrzebnymi podczas zajęć oraz do kontaktu studentów z wykładowcami.

5.4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

UMK dokonuje wielu starań, aby umożliwić studiowanie osobom z niepełnosprawnościami. W uczelni naukę może podjąć osoba z każdym rodzajem niepełnosprawności, a liczba studiujących osób z niepełnosprawnością każdego roku rośnie. Dotyczy to również kierunku socjologia.

Czytelnia w budynku Instytutu Socjologii dysponuje stanowiskiem do pracy indywidualnej z komputerem przeznaczonym dla osób niewidzących i niedowidzących. Jest on podłączony do sieci internetowej oraz ma dostęp do katalogu biblioteki.

Budynki uniwersyteckie powstałe w ostatnich latach, w tym budynek mieszczący dziekanat studencki dla kierunku socjologia, posiadają podjazdy, drzwi, windy i toalety dopasowane do potrzeb osób mających problemy z poruszaniem się. Jednocześnie potrzeby osób z niepełnosprawnością są uwzględniane przy przebudowie starszych budynków uczelni (np. Biblioteka Uniwersytecka dysponuje zewnętrznym podjazdem oraz wewnętrzną windą i platformą schodową). W przypadku budynku Instytutu Socjologii, będącego pod ścisłą ochroną konserwatorską, dokonywanie tego rodzaju modernizacji, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz budynku, jest niemal niemożliwe. W budynku IS nie występują obecnie udogodnienia dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Świadome pilnej konieczności zmiany w tym zakresie, władze dziekańskie WFINS od kilku lat niestrudzenie prowadzą działania w celu uzyskania zgody na wybudowanie windy oraz wewnętrznych i zewnętrznych podjazdów dla wózków inwalidzkich. Opis tych działań zawarty został w tabeli zawierającej działania podjęte w tym zakresie po ostatniej ocenie.

5.5. Dostępność infrastruktury w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej

W przypadku kierunku socjologia kluczowa infrastruktura dotyczy dostępu do odpowiedniego oprogramowania badawczego. Studenci mają możliwość korzystania z niego zarówno w pracowni komputerowej oraz/lub na własnych komputerach. Zapewnia to im możliwość pracy na

oprogramowaniu niezbędnym do prowadzenia badań społecznych i medioznawczych. Do tych celów dostępne jest oprogramowanie do analiz statystycznych (IBM SPSS, Gretl), analiz jakościowych (MAXQDA). Studenci posiadają również ogólnouczelniany dostęp do platformy Office 365 i zawartym w nim narzędzi (np.: Word, Excel, Teams, Forms). UMK oferuje również wszystkim studentom dostęp do Qualtricsa i Lime Survey, narzędzi to tworzenia zaawansowanych ankiet do badań CAWI umożliwiających budowanie kwestionariuszy z różnymi typami pytań, stosowania reguł przejścia oraz eksport do kilku najpopularniejszych formatów analitycznych.

5.6. System biblioteczno-informacyjny uczelni.

Osoby studiujące w UMK na kierunku socjologia mają dostęp do dwóch bibliotek:

- Biblioteki Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych znajdującej się w budynku Instytutu Socjologii, w którym odbywają się zajęcia. W trakcie semestru jest ona otwarta w godzinach: pn, śr, czw: 9:00 – 15:00, wt: 9:00-17:00, pt: 9:00 – 14:00. Biblioteka WFiNS dysponuje zbiorami z zakresu filozofii i nauk społecznych. Wg stanu księgozbioru na 31.12.2022 roku posiada ok. 30.000 vol. książek, 2.000 vol. czasopism, z czego ponad 3.000 książek i czasopism w księgozbiorze podręcznym.
- Biblioteki Uniwersyteckiej znajdującej się na terenie głównego kampusu. W trakcie semestru otwarta jest w godzinach: pn-pt: 8:30 – 20:00, sb: 9:00 – 16:00, nd: 9:00 – 14:00. Biblioteka Uniwersytecka posiada bogaty księgozbiór (ponad 3 miliony vol.) oraz ma dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do publikacji elektronicznych dostępnych po zalogowaniu się do Centralnego Punktu Logowania z dowolnego miejsca (na kampusie i poza nim). Biblioteka Uniwersytecka UMK umożliwia dostęp do ponad 60 baz publikacji (m.in. JSTOR, De Gruyter, Peter Lang, Scopus, ScienceDirect, Statista, Web of Science, Wiley).

W czytelni Biblioteki WFiNS dostępne jest stanowisko komputerowe z dostępem do internetu i katalogu bibliotecznego (ogólnouniwersyteckiego, wspólnego dla wszystkich kierunków) oraz drukarka do użytku czytelników.

W okresie przed pandemią Covid-19 Biblioteka WFiNS była też miejscem udostępniania przez prowadzących zajęcia literatury wymaganej i zalecanej w sylabusach. Obecnie prowadzący zajęcia zazwyczaj udostępniają studentom literaturę online.

5.7. Monitorowanie i doskonalenie bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego.

Baza techniczna (komputery, rzutniki, telewizory, drukarki) w budynku WFiNS jest w dobrym stanie. Monitorowanie stanu sprzętu, aktualności oprogramowania i ewentualne uzupełnienia, prace konserwacyjne czy naprawy (wymiana przetartych kabli, usprawnienie działania komputera itp.) są dokonywane w trybie ciągłym przez specjalnie zatrudnionego w tym celu pracownika technicznego. Jednocześnie kadra dydaktyczna dokonuje starań, aby stopniowo wzbogacać ofertę znajdującą się w budynku czytelnicy (np. pozyskując i udostępniając pozycje książkowe ze środków grantowych). W ramach przeprowadzonej ankiety wśród studentów pojawiły się zagadnienia związane z infrastrukturą i część postulatów jest na etapie wdrażania (zmiana wystroju jednego z korytarzy w budynku).

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w Kryterium 6:

- Integracja celów naukowo-dydaktycznych z otoczeniem: współpraca z firmą Neuca owocująca wizytą studyjną, zatrudnieniem praktyków z firmy do prowadzenia specjalistycznych kursów na II stopniu socjologii.
- Stała współpraca z NGO-sami i instytucjami samorządowymi w propagowaniu ważnych idei oraz wspólnej popularyzacji badań naukowych.
- Aktywizacja studentów: każdego roku kurs *Laboratorium Działania Społecznego* proponuje nowe pomysły na aktywności studentów, które nastawione są na wspólne dobro i współpracę z otoczeniem.

6.1. Współpraca uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i jej wpływ na kształcenie na kierunku

Strategia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na lata 2021-2026 przewiduje zwiększenie roli Uniwersytetu i wzmocnienie jego wizerunku jako instytucji otwartej na współpracę z otoczeniem, tworzącej wiedzę i innowacyjne rozwiązania, świadczącej wysokiej klasy usługi eksperckie, w tym medyczne, a także instytucji społecznie zaangażowanej i kulturotwórczej⁴⁵. Sam społeczny charakter dyscypliny (socjologia) prowadzonej w Instytucie Socjologii sprawia, że badacze i dydaktycy są od zawsze otwarci na współpracę z szeroko pojmowanym otoczeniem społecznym. Współpraca ta polega głównie na:

1. wkomponowaniu w proces dydaktyczny doświadczeń zebranych przez dydaktyków w ich relacjach z podmiotami biznesowymi i pozarządowymi;
2. włączaniu praktyków z otoczenia do realizacji zajęć dydaktycznych;
3. wspomaganie organizacji pozarządowych w propagowaniu działań i wspólnej popularyzacji badań naukowych;
4. współorganizowanie praktyk studenckich we współpracy z NGO-sami i przedsiębiorstwami;
5. współorganizowanie spotkań z jednostkami samorządowymi w ramach zajęć dydaktycznych.

W przypadku kierunku socjologia mówimy zatem o współpracy z następującymi typami podmiotów (szczegółowe opisy aktywności rozpisujemy poniżej):

---

⁴⁵ <https://strategia.umk.pl>

1. Organizacje pozarządowe,
2. Przedsiębiorstwa zlokalizowane w regionie,
3. Lokalny samorząd,
4. Mieszkańcy Torunia i województwa kujawsko-pomorskiego,
5. Instytucje publiczne centralne (poziom ogólnopolski) i międzynarodowe.

W przypadku organizacji pozarządowych w raportowanym okresie mieliśmy następujące przykłady współpracy:

1. Regularna współpraca z Fundacją Court Watch Polska obejmująca kilka wymiarów. Przede wszystkim wsparcie studentów w procesie realizacji praktyk. Studenci socjologii podejmowali w raportowanym okresie regularnie praktyki studenckie przeprowadzając metodą obserwacji uczestniczącej monitoring sądów, który stanowi rdzeń działalności Fundacji. W kolejnych dwóch latach akademickich Fundacja oferowała organizację w Instytucie szkolenia dla studentów, podczas którego prezentowała koncepcję obywatelskiego monitoringu sądowego oraz wyzwania związane z jego realizacją. Fundacja została założona przez absolwentów socjologii na UMK. Obecnie wśród członków zarządu Fundacji jest dr hab. Stanisław Burdziej, prof. UMK, który doświadczenia związane z działalnością w Fundacji i badaniami dla niej prowadzonymi wykorzystuje m.in. w kursie *Socjologia Prawa*.
2. Współorganizowanie publicznych debat, podczas których dydaktycy i badacze z Instytutu Socjologii prezentują najnowsze wyniki badań oraz współkształtują wraz z NGO-sami opinię publiczną w Polsce, np.
  - a. 2022 - dr Anna Wójtewicz wzięła udział w debacie poświęconej męskiemu zdrowiu zorganizowanej przez Instytut Przeciwdziałania Wykluczeniom;
  - b. 2021 – cykl debat organizowanych przez Fundację Nowa Konfederacja, w których wzięli udział dr hab. Krzysztof Pietrowicz, prof. UMK (big tech i zmiany w układzie mocarstw), dr hab. Radosław Sojak, prof. UMK (dyskusja o przyszłości mediów). W obu debatach brał udział także prezes Instytutu Dyskursu i Dialogu mgr Filip Gołębiwski.
  - c. 2021 – dr hab. Wojciech Knieć, prof. UMK wzięł udział w panelu dyskusyjnym „Kiedyś sąsiedzi – dziś youtuberzy”, organizowanym w ramach VIII Forum Rolniczego w Bydgoszczy.
  - d. 2021 – dr Joanna Szalacha-Jarmużek wzięła udział w debacie Klubu Jagiellońskiego nt. patriotyzmu gospodarczego i najnowszych badań społecznych dotyczących tego zjawiska.

- e. 2018 – na zaproszenie organizacji Kamienica Inicjatyw dr Katarzyna Suwada przeprowadziła spotkanie z seniorami z Torunia i okolic, podczas którego przedstawiła socjologiczne koncepcje rodziny i starości.
3. Współtworzenie raportów popularyzujących wiedzę naukową – w 2021 powstał Raport badawczy „Ryzyko, zaufanie i choroby zakaźne” pod kierunkiem dr. hab. Michała Wróblewskiego we współpracy z Brandface S.C., Instytutem Dyskursu i Dialogu oraz Instytutem Rozwoju Miast i Regionów.
4. Wieloletnia współpraca z Toruńskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku⁴⁶. Od lat prezesem zarządu TUTW jest przedstawiciel Instytutu Socjologii. Obecnie jest to dr Agnieszka Furmańska-Maruszak. W radzie programowej tego zrzeszenia zasiadają byli i obecni profesorowie IS (prof. Krzysztof Piątek – przewodniczący, prof. Andrzej Kaleta, prof. Tomasz Szlendak, prof. Włodzimierz Winclawski). Pracownicy Instytutu przeprowadzają także wykłady dla członków TUTW. Ostatnio we współpracy z TUTW zostali również włączeni studenci. W ramach kursu dr. Wojciecha Goszczyńskiego *Laboratorium Działania Społecznego* odbyły się w roku 2023 warsztaty językowe zorganizowane przez studentów socjologii I roku drugiego stopnia dla słuchaczy TUTW. Podczas warsztatów studenci testowali swoje kompetencje językowo-dydaktyczne w interakcji z seniorami z TUTW.

Socjologia na UMK jest prowadzona jako kierunek ogólnoakademicki. Część kształcenia zarówno na pierwszym i drugim stopniu jest jednak zaprojektowana z myślą o konkretnych kompetencjach zawodowych, które pozwolą odnaleźć się absolwentom na rynku pracy. W tym celu Instytut w raportowanym okresie nawiązywał współpracę z firmami z regionu, które mogły wesprzeć proces dydaktyczny. Głównie należy tu wymienić firmę Neuca oraz Flex HR, których pracownicy realizowali zajęcia dydaktyczne na II stopniu na specjalności Human Resources. Osoby te zostały zaproszone przez Instytut do prowadzenia specjalistycznych kursów, podczas których miały za zadanie m.in. zaprezentowanie najnowszych narzędzi pracy w sektorze HR.

Z firmą Neuca współpraca ta zaowocowała także wizytą studyjną studentów I i II stopnia w siedzibie firmy w lutym 2023 roku. Spotkanie było zorganizowane we współpracy ze Studenckim Kołem Studentów Socjologii. Podczas wizyty studenci mieli możliwość poznać specyfikę działania firmy, obszary biznesowe przez nią prowadzone, a także poznać część oczekiwań, jakie firma stawia absolwentom nauk społecznych w procesie rekrutacji.

Dodatkowo studenci socjologii mogli realizować płatne staże w firmach realizowane w ramach projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich „Universitas Copernicana Thoruniensis in Futuro

---

⁴⁶ <https://tutw.org/>

II – Modernizacja Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w ramach zintegrowanego programu uczelni” (zob. zał. 6.1. i 6.2.). W sumie skorzystało z tej formy 5 studentów. Przeważająca część wybrała staż w firmie zajmującej się badaniami społecznymi (Pracownia Badawcza SOMA).

Ważnym elementem współpracy z przedsiębiorstwami jest program praktyk studenckich. Praktyki w przeważającej części obejmowały zadania uczące kompetencji badawczych (zadania ankietarskie, realizowanie różnych form wywiadów badawczych, analiza danych, opracowanie narzędzi badawczych odpowiadających wewnętrznym potrzebom firm i instytucji oferujących praktyki). Dodatkowo pojawiały się zadania związane z obsługą baz danych oraz pracą biurową. W minionych latach studenci Socjologii realizowali praktyki m.in. w firmach Media Art. Sp z oo, Telbridge sp z o.o. Pracownia Badawcza SOMA, LPP sp. z o.o. Odnotowano przypadki ofert zatrudnienia studentów po odbyciu praktyk. Szczegółowy opis praktyk w części dedykowanej w niniejszym raporcie.

Instytucje reprezentujące samorząd lokalny regionu kujawsko-pomorskiego również w pewnym zakresie udawało się włączyć w proces dydaktyczny. Głównie działało się to poprzez umożliwianie studentom realizacji wizyt lokalnych stanowiących część kursów. W roku 2022 w ramach przedmiotu *Aktywizacja lokalna* pod kierownictwem dr. hab. W. Kniecia, prof. UMK studenci II stopnia odwiedzili wieś Stróżal, gdzie spotkali się w siedzibie sołectwa. W roku 2023 w ramach tego samego kursu zrealizowano wizytę lokalną we wsi Złotoria, gdzie studenci przez kilka godzin mogli poznać szczegóły pracy pani sołtys. W obu przypadkach spotkania poświęcone były prezentacji przykładów szczególnie aktywnych przedstawicieli lokalnego samorządu, ich dorobku oraz wyzwań związanych z organizacją społeczności lokalnych. W zbliżonym duchu miała miejsce zorganizowana także w 2023 roku przez dr B. Bielską wizyta studentów I stopnia w ramach kursu *Socjologia ruchów społecznych* na spotkaniu Rady Okręgu Staromiejskiego w Toruniu.

Innym elementem współpracy z instytucjami samorządowymi było wsparcie Rady Programowej Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu. W składzie Rady zasiadała do momentu tragicznej śmierci prof. Krystyna Szafraniec.

Prof. dr hab. Tomasz Szlendak od 2015 roku działał jako członek Rady Modernizacji przy Marszałku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, ale też ekspert zewnętrzny zatrudniany przez Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego i przygotowywał wkład do wojewódzkich strategii rozwoju dotyczący sfery kultury. W wypadku Strategii Przyspieszenia 2030 był to wkład w wiele planów rozwojowych. W roku 2023 przygotowywał dokument strategiczny 'niższego' rzędu - politykę rozwoju kultury - która ma zostać przyjęta przez Zarząd Województwa. Chodzi w niej o dalekosiężne plany i wizje rozwoju kultury, w tym instytucji kultury, w powiązaniu z polityką środowiskową, społeczną, innowacyjności, promocyjną województwa.

Zadanie to obejmuje diagnozy badawcze, dokumenty strategiczne, przeprowadzane są celowane konsultacje społeczne. Wcześniej prof. Szlendak pisał ekspertyzy na użytek pozyskania środków z programów unijnych na cele kulturalne. Np. dzięki jego ekspertyzie (wraz z dr. Wojciechem Goszczyńskim) Młyn Wiedzy uzyskał finansowanie (27 mln zł) na rozbudowę, która się właśnie ukończyła.

Pracownicy i studenci socjologii na UMK w raportowanym okresie przeprowadzili też szereg aktywności nastawionych na interakcję i budowę relacji z mieszkańcami Torunia. Głównym celem tych aktywności było pokazanie lokalnej społeczności, że socjologia jest dziedziną nauki, która może dostarczyć interesujących wyjaśnień problemów aktualnie nurtujących społeczeństwo. W aktywnościach – opisanych szczegółowo poniżej – nie chodziło jednak tylko i wyłącznie o prostą popularyzację wiedzy socjologicznej. Pracownicy naszego Instytutu raczej proponowali działania, które żywo korespondowały z upowszechniającymi się lękami lub dominującymi oczekiwaniami społeczności lokalnej. Wiele z tych aktywności nastawiona była także na konkretne grupy społeczne lub instytucje, które cierpią na różnego rodzaju deficyty lub wymagają wsparcia.

1. W okresie 2021-2022 badacze z Instytutu Socjologii współrealizowali z Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu cykl wykładów „Wtorki z Socjologią”. W ramach cyklu przeprowadzono 8 prelekcji z transmisją online na kanale YouTube Młyna Wiedzy⁴⁷. Celem wykładów było pokazanie mieszkańcom Torunia wartości społecznej płynącej z wiedzy socjologicznej. Tematy dobierane były nie tylko pod kątem zainteresowań badawczych pracowników Instytutu, ale także z myślą o zagadnieniach, które mogą budzić żywe emocje mieszkańców. Wykłady poświęcone były kolejno następującym tematom: sprawiedliwości społecznej, kulturze kibicowskiej, kulturze żywieniowej Polaków, szczepionkom, emocjom wyrażanym w mediach przez polityków, buddyzmowi, energii atomowej i płatnościom bezgotówkowym. W spotkaniach uczestniczyli na żywo lub online studenci socjologii i mieszkańcy miasta.
2. W lutym 2022 roku pod kierownictwem dr Malwiny Krajewskiej studenci socjologii zorganizowali punkt pomocowy dla uchodźców z Ukrainy przybywających na dworzec główny w Toruniu. Dr Krajewska przy wsparciu Miejskiego Punktu Informacyjnego zorganizowanego na Dworcu Głównym zorganizowała grupę studentów chętnych pomóc potrzebującym uchodźcom. W trakcie organizacji nawiązała współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Dyrekcją Dworca PKP, przedstawicielami Urzędu Miasta w Toruniu oraz przedstawicielami Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy. W trakcie działalności

---

⁴⁷ <https://www.youtube.com/playlist?list=PLzsWhrOQkv-S2AAosuA0YgGmH5R-rPJDv>

zorganizowała spotkania informacyjne dla osób zainteresowanych uczestnictwem w projekcie oraz przeprowadziła podstawowe szkolenia wprowadzające studentów do wolontariatu. Towarzyszyła studentom podczas ich codziennych dyżurów, koordynowała ich pracę. Ponieważ był to początek wojny, wiele instytucji nie dysponowało żadnymi wypracowanymi praktykami umożliwiającymi niesienie pomocy emigrantom przybywającym pociągami do Torunia. Dr Krajewska swoimi działaniami pomagała wypracować odpowiednie metody niesienia pomocy. W trakcie działania Punktu Informacyjnego na Dworcu Głównym PKP aktywnie zaangażowało się 17 studentów z różnych instytutów WFiNS.

3. W 2022 roku uczestnicy kursu *Laboratorium Działania Społecznego* zrealizowali projekt „Akcja Szafka” nastawiony na ograniczenie marnowania żywności w jednym z akademików UMK. W ramach projektu zaproponowali studentom system oddawania i wymiany niepotrzebnej żywności.
4. W okresie wychodzenia z ograniczeń pandemicznych pracownicy Instytutu angażowali się w organizację spotkań, które miały przedstawić mieszkańcom Torunia socjologiczne analizy różnych wymiarów pandemii Covid-19. Zarówno debata „Wychodząc z zarazy” współorganizowana przez Dwór Artusa, jak i wykład o kontrowersjach wokół szczepień podczas Toruńskiej Nocy Naukowców miały taki właśnie cel. Organizowane w pierwszej połowie 2021 roku oba spotkania były okazją do pokazania najnowszych wyników badań socjologicznych oraz angażowały mieszkańców i studentów na nowo powracających do uczestnictwa w publicznych, otwartych spotkaniach.
5. W 2021 Instytut Socjologii stał się partnerem pilotażowego programu tzw. Krótkiego Łańcucha Żywności, dzięki któremu mieszkańcy Torunia i okolic mieli szansę zaopatrywać się w wysokiej jakości żywność bezpośrednio od producentów z regionu. Badacze z Katedry Ekologii Społecznej pod kierunkiem dr. hab. Wojciecha Kniecia, prof. UMK odpowiadali za pierwszy etap badania marketingowego projektu, dotyczący ustalenia poziomu gotowości mieszkańców Torunia do skorzystania z oferty zakupu lokalnych produktów i surowców żywnościowych bezpośrednio od rolników. Projekt jest nadal kontynuowany przy wsparciu UMK.
6. W 2019 uruchomiono cykl spotkań „Porozmawiajmy o kulturze” poświęcony działalności kulturalnej w Toruniu. Cykl odbywał się w ramach działań konsultacyjnych poprzedzających opracowanie projektu zaktualizowanej Strategii rozwoju kultury. W ramach tego programu w CKK Jordanki odbył się panel dyskusyjny „Jak mierzyć jakość kultury w Toruniu?”, a gościem panelu był prof. Tomasz Szlendak.

7. Warto także wspomnieć o zaangażowaniu samych studentów, którzy zaprojektowali i zorganizowali w kwietniu 2022 zbiórkę produktów niezbędnych dla utrzymania zwierząt w toruńskim Schronisku dla zwierząt.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym wykracza poza miasto Toruń i województwo kujawsko-pomorskie. Odbiorcami działań pracowników naukowych Instytutu są również instytucje centralne oraz w jednym przypadku organizacja międzynarodowa.

1. Dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK jest członkiem rady Fundacji badawczej CBOS oraz zasiada w Radzie ds. Społecznych przy Prezydencie RP. Prowadzi także systematyczne badania dotyczące doświadczeń Polski w zakresie reintegracji społecznej, polityki aktywizacji oraz analizuje funkcjonowanie instytucji oferujących usługi społeczne adresowane do osób doświadczających wykluczenia społecznego. Głównym celem tych badań było określenie możliwych kierunków prowadzenia efektywnej polityki aktywizacyjnej opartej na oferowaniu usług reintegracji społecznej i zawodowej, w tym osób bezrobotnych i klientów systemu pomocy społecznej. Prace te można zakwalifikować jako badania z pogranicza socjologii problemów społecznych oraz polityki społecznej. Wyniki tych badań zostały wykorzystane do przygotowania prezydenckiego projektu ustawy o realizacji usług społecznych, która ostatecznie została przyjęta przez Sejm i podpisana przez Prezydenta RP jako „Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizacji usług społecznych przez centra usług społecznych”.
2. W 2019 roku dr hab. Wojciech Knieć, prof. UMK uczestniczył w zorganizowanej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów międzynarodowej konferencji na temat uznawania kwalifikacji nabywanych poza formalnym systemem edukacji. Przedstawił tam referat na temat różnic między wiejskimi a miejskimi organizacjami pozarządowymi w kwestii nabywania przez wolontariuszy przeróżnych nieformalnych umiejętności oraz możliwych ścieżek ich uznawania i wykorzystania na rynku pracy i w edukacji obywatelskiej.
3. Dr hab. Dominik Antonowicz, prof. UMK od kilkunastu lat prowadzi badania dotyczące społeczno-organizacyjnych wymiarów systemu szkolnictwa wyższego. W ramach programu Dialog w latach 2018-2020 był kierownikiem projektu STATUT 2.0. Efektem tych badań było m.in. stworzenie autorskiej koncepcji porządku ustrojowego uczelni publicznej. Wypracowane zostały również rekomendacje praktyczne w tym zakresie. Opublikowane wyniki prac zespołu były wykorzystane przez administrację centralną oraz poszczególne szkoły wyższe tworzące swoje statuty.
4. W 2022 roku dr Wojciech Goszczyński był współautorem raportu „United Business for Ukraine”, opracowanego dla agendy ONZ - UN Global Compact. Raport 21 września 2022 roku został zaprezentowany w Nowym Jorku podczas sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ.

5. Instytut Socjologii został formalnym partnerem w konsorcjum „Community-based action for a GREEN transition” finansowanym ze środków Komisji Europejskiej „Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV)”. Program CERV jest ukierunkowany na wspieranie partycypacji obywateli i stowarzyszeń różnych krajów Unii Europejskiej, budowanie ponadnarodowych partnerstw, dając im możliwość aktywnego uczestnictwa w procesie kształtowania polityki UE w obszarach związanych z celami programu. Zespół UMK tworzą: dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK (Katedra Badania Jakości Życia i Socjologii Stosowanej), dr Wojciech Goszczyński (Katedra Badan Kultury) i dr hab. Wojciech Knieć, prof. UMK (Katedra Ekologii Społecznej).

6.2. Monitorowanie i doskonalenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym

Dążenie do poszerzania społecznego oddziaływania toruńskiej socjologii na otoczenie jest stałym priorytetem Instytutu. W raportowanym okresie pomimo okresu pandemii Covid-19 Instytut poszerzył grono interesariuszy (m.in. zwiększono zatrudnienie praktyków z firm i instytucji publicznych regionu). Dokonując corocznej ewaluacji programu studiów Dyrekcja Instytutu podtrzymuje współpracę z praktykami, czasem inicjując zmiany osób zatrudnionych i szukając nowych kontaktów. Ważną częścią monitorowania współpracy z otoczeniem są praktyki studenckie, które realizowane są przy znaczącym wsparciu organizacji pozarządowych oraz niektórych firm regionu. Coroczny raport opiekuna praktyk z ramienia Instytutu Socjologii składany dziekanowi WFINS pozwala na systematyczny przegląd kierunków realizacji praktyk przez studentów.

Niewątpliwie konieczne jest dążenie do sformalizowania niektórych form współpracy. Brakuje na ten moment umów partnerskich, które doprecyzowałyby zadania i oczekiwania Instytutu i partnerów zewnętrznych np. związanych z praktykami lub wizytami studyjnymi. Monitorowaniu współpracy służą obecnie głównie dwa kanały – system raportowania osiągnięć pracowników związany z nagrodami oraz innymi wymogami wewnętrznymi Uczelni, a także system informowania otoczenia o działaniach Instytutu polegający na utrzymywaniu strony na portalu Facebook i Instagram. Poprzez te kanały staramy się komunikować wszelkie przejawy oddziaływania na otoczenie społeczno-gospodarcze. Możemy także obserwować zainteresowanie poszczególnymi formami aktywności.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 7:

- Wsparcie mobilności w ramach konkursów IDUB i w ramach YUFE: studenci i pracownicy mają corocznie aktualizowaną ofertę międzynarodowych wyjazdów studyjnych.

7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia jest jednym z elementów Strategii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na lata 2021-2026 (por. zał. 1.1.). Kluczowym działaniem zmierzającym do realizacji tego celu było dołączenie przez UMK w 2020 roku do Konsorcjum Młodych Uniwersytetów dla Przyszłości Europy (Young Universities for the Future of Europe – YUFE) w ramach Inicjatywy Uniwersytetów Europejskich (EUI). Sieć YUFE, wraz z partnerami stowarzyszonymi z sektora prywatnego i pozarządowego, stworzyło koncepcję budowy europejskiego szkolnictwa wyższego w oparciu o model młodego, skoncentrowanego na studentach, nieelitarnego, otwartego i dostępnego Uniwersytetu Europejskiego. Uniwersytet Europejski YUFE umożliwia studentom komponowanie programów studiów, bazując na ofercie dydaktycznej wszystkich uniwersytetów YUFE. Uczestnictwo w YUFE stwarza studentom socjologii unikatowe w Polsce możliwości:

- w ramach programu YUFE Student Journey, student otrzymuje możliwość stworzenia własnego programu nauczania obejmującego kursy (w tym również zajęcia językowe) oferowane na 9 partnerskich uniwersytetach, przy czym zajęcia tak realizowane student może (za zgodą dziekana) wpisać w poczet swoich studiów;
- w ramach programu YUFE Academy studenci mogą uczestniczyć w cyklu wykładów otwartych dla wszystkich, odbywających się online na wszystkich uniwersytetach YUFE, których przedmiot mieści się w blokach tematycznych dotyczących tożsamości europejskiej oraz kwestii związanych z dobrobytem, społeczeństwem cyfrowym i zrównoważonym rozwojem;
- w ramach programu YUFE Minors studenci pierwszego stopnia mogą uczestniczyć w krótkich programach oferowanych przez uczelnie należące do YUFE, umożliwiających zdobycie w ten sposób 30 punktów ECTS.

Ponadto, pracownicy Instytutu Socjologii na podstawie podpisanych dwustronnych umów o współpracy akademickiej i naukowej prowadzą intensywną współpracę naukową z wieloma ośrodkami badawczymi. Współpraca międzynarodowa w ramach tych umów, prowadzi do wymiany naukowej i

naukowo-dydaktycznej członków społeczności akademickiej, a także prowadzenia wspólnych prac badawczych oraz występowania o projekty międzynarodowe.

7.2. Aspekty programu studiów służące umiędzynarodowieniu, kształcenia w językach obcych

W częściach 2.1. oraz 2.5. wskazano na przedmioty, w ramach których studenci socjologii mogą rozwijać swoje kompetencje językowe oraz umiędzynarodowić swoje programy studiów (np. poprzez uczestnictwo w programach YUFE bądź Erasmus+). Elementem procesu kształcenia sprzyjającemu umiędzynarodowieniu jest wykorzystywanie przez wykładowców socjologii literatury fachowej w języku angielskim. Wykładowcy prowadzący seminaria zachęcają również studentów do korzystania z anglojęzycznej literatury naukowej w trakcie przygotowywania prac licencjackich.

7.3. Aspekty programu studiów służące umiędzynarodowieniu, kształcenia w językach obcych

Studenci przed zapisaniem się na obowiązkowy kurs z języka obcego mają obowiązek rozwiązania na platformie Moodle testu diagnostycznego z języka obcego, który pozwala na ocenę wstępnych umiejętności studentów i przypisanie ich do odpowiednich grup. Dla studentów, którzy uzyskali poziom niższy niż B1 Uczelniane Centrum Języków Obcych przygotowało specjalną ofertę uzupełniającą w postaci odpłatnych kursów przygotowujących do rozpoczęcia lektoratu na studiach pierwszego stopnia. Zajęcia z języka obcego mają na celu wyposażenie studentów w umiejętność posługiwania się językiem na poziomie B1+/B2. Weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się w ramach lektoratów języków obcych obejmuje m.in. kolokwia w trakcie semestru oraz ocenę aktywności studentów na zajęciach. W ramach programu studiów studenci kierunku socjologia mają też obowiązek zdania standaryzowanego pisemnego egzaminu z języka obcego po każdym stopniu studiów. Studenci mogą przy tym skorzystać z odpłatnego kursu „Powtórka przed egzaminem”, organizowanego przez UCJO. W trakcie trwania studiów studenci socjologii w UCJO mogą także zdobyć certyfikaty potwierdzające znajomość języków obcych: egzamin English for Business Londyńskiej Izby Handlowo-Przemysłowej (LCCI) oraz TELC (UCJO jest akredytowanym Centrum Egzaminacyjnym TELC – The European Language Certificates). Egzaminy TELC zostały opracowane w oparciu o program i standard przyjęty przez Radę Europy, który umożliwia jednolite ocenianie znajomości języka we wszystkich krajach europejskich na 5 poziomach zaawansowania: A1, A2, B1, B2, C1. Ponadto UCJO organizuje m.in. przygotowanie do egzaminu Cambridge FCE (język angielski), a także kursy z innych języków obcych: język ukraiński, fiński (zajęcia z native speakerem), norweski, niemiecki, francuski, rosyjski, hiszpański (zajęcia z native speakerem), włoski i łacina. Dostępne są również kursy ćwiczeniowe oparte na rozwijaniu swobodnej komunikacji w języku angielskim, niemieckim, rosyjskim i francuskim. Warto wreszcie wspomnieć o dostępności w ofercie UCJO kursów sprofilowanych pod kątem języka

angielskiego dla celów akademickich. W tym miejscu należy też podkreślić możliwość uczenia się w językach obcych, jaką otwiera uczestnictwo UMK w partnerstwie YUFE, obejmując m.in. uczestnictwo w kursach językowych w ramach programu YUFE Journey (por. omówienie wyżej).

7.4. Mobilność i wymiana międzynarodowa studentów i kadry

Na UMK istnieją ogólnouniwersyteckie formy wsparcia mobilności studentów, które – w świetle wiedzy autorów tego raportu – są unikalne w skali kraju. UMK wyróżnia się stopniem, w jakim inwestuje środki pozyskane w ramach projektu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB) właśnie w rozwój studentów, w tym w ich mobilność. W ramach IDUB funkcjonuje na uczelni konkurs SMART, umożliwiający studentom otrzymanie dodatkowego wsparcia finansowego wyjazdu w ramach programu Erasmus+ oraz finansowego wsparcia na realizację projektów badawczych w zagranicznych jednostkach naukowych. Wielu studentom umożliwia to wizytowanie uczelni i instytucji położonych w rejonach Europy cechujących się wysokim kosztem życia. Ponadto w ramach konkursu WIR (Współpraca – Integracja – Rozwój), również finansowanego przez uczelnię dzięki IDUB, studenci otrzymują możliwość realizacji programów badawczych (programów letnich) we współpracy z wizytującymi UMK studentami z uczelni zagranicznych.

Międzynarodowa mobilność studentów oraz kadry została zahamowana w ostatnich latach przez pandemię COVID-19, co ma odzwierciedlenie w małej liczbie wyjazdów zagranicznych w ostatnich trzech latach. W roku akademickim 2022/23 w ramach programu Erasmus+ wyjechała jedna osoba studiująca na kierunku socjologia.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 8:

- Wsparcie rozwoju naukowego studentów: granty studenckie Grants4Students finansowane z IDUB pozwalające pokryć koszty związane z początkującymi projektami naukowymi studentów.
- Wsparcie rozwoju zawodowego: program płatnych staży w firmach finansowany ze środków UE i w ramach IDUB.
- Wsparcie rozwoju osobistego: wprowadzenie do programu studiów I stopnia kursów poruszających temat rozwoju osobistego i komunikowania bez przemocy.

8.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów

Uniwersytet Mikołaj Kopernika dokonuje starań, aby być uczelnią otwartą na osoby z różnorodnymi potrzebami i dostępną dla nich, z czego na szczególną uwagę zasługuje podejście uczelni do osób z niepełnosprawnością. Na poziomie uczelnianym funkcjonuje Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych⁴⁸. Jednostka ta zajmuje się udzielaniem konsultacji osobom z niepełnosprawnościami, pomocą asystencką (np. pomocą w sporządzaniu notatek czy przygotowaniu materiałów dydaktycznych w alternatywnej formie), wypożyczaniem sprzętu wspomagającego, opiniowaniem wniosków o dostosowanie form kształcenia, a także organizacją szkoleń dla kadry dydaktycznej i pracowników administracji, mających na celu zwiększenie świadomości na temat osób z niepełnosprawnościami. Studenci socjologii są informowani o istnieniu tej jednostki poprzez maile od pracowników dziekanatu. Przedstawiciele kadry dydaktycznej również korzystają z konsultacji oferowanych przez Zespół.

W ramach kierunku socjologia, osobom z niepełnosprawnością oferowana jest możliwość skorzystania z Indywidualnej Organizacji Studiów. Na poziomie nieformalnym, w ostatnich latach zauważony został wzrost przypadków studentów przedstawiających zwolnienia lekarskie lub zgłaszających trudności związane z funkcjonowaniem psychicznym. Przedstawiciele kadry starają się podchodzić z empatią i wyrozumiałością dla osób cierpiących psychicznie i osób, które nie są neurotypowe. Studenci są informowani (również podczas regularnych spotkań z przedstawicielami kadry dydaktycznej), że UMK oferuje studentom bezpłatne konsultacje psychologiczne oraz porady lekarza psychiatrii⁴⁹. Wsparciem

---

⁴⁸ <https://bon.umk.pl/>

⁴⁹ <https://www.umk.pl/studenci/pomoc-psychologiczna-i-psychiatryczna/>

psychologicznym na uczelni zawiaduje Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego⁵⁰, który oprócz wymienionych form pomocy oferuje też warsztaty psychoedukacyjne dotyczące m.in. sposobów radzenia sobie ze stresem czy *work-life balance*.

8.2. Wsparcie studentów w procesie uczenia się

Studenci socjologii mają możliwość kontaktu z kadrą poza formułą spotkań na zajęciach dydaktycznych. Nauczyciele akademicy i doktoranci prowadzący zajęcia dostępni są podczas cotygodniowych, dwugodzinnych dyżurów; terminy dyżurów pracowników Instytutu są podane w systemie USOS. Poza uczelnianą pocztą elektroniczną, często wybieraną formą komunikacji (w tym wymiany materiałów dydaktycznych czy prac zaliczeniowych) pomiędzy kadrą a studentami pozostaje MS Teams. Na kierunku dość powszechne są sytuacje, w których student spontanicznie kontaktuje się z wykładowcą, aby przedyskutować interesujący problem naukowy, otrzymać wskazówki bibliograficzne lub pożyczyć książkę. Ze względu na niewielką liczebność grupy studentów na II stopniu relacje z wykładowcami mają często formę tutoringu indywidualnego.

Należy podkreślić, że kadra dydaktyczna chętnie otacza opieką i wsparciem naukowe inicjatywy studentów. Przykłady uczestnictwa studentów w badaniach realizowanych przez kadrę dydaktyczną zostały już omówione w niniejszym raporcie w częściach dotyczących Kryterium 1 i Kryterium 4.

8.3. Wsparcie mobilności studentów

Jak zostało już wspomniane w Kryterium 7, mobilność międzynarodowa na kierunku Socjologia oparta jest głównie na funkcjonowaniu systemu Erasmus+ i programu MOST. Studenci mają dostęp do informacji o programie MOST i Erasmus+ zarówno na poziomie uczelnianym⁵¹, wydziału, jak i na stronie internetowej Instytutu Socjologii⁵². Koordynatorem programu Erasmus+ w ramach całego Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych jest pracownik IS dr hab. Stanisław Burdziej prof. UMK, który udziela wszelkich stosownych informacji i wskazówek dotyczących programu Erasmus+ podczas dyżurów oraz za pośrednictwem poczty internetowej. Z oferty Erasmus+ w okresie 2019-2023 skorzystało 3 studentów (stypendia do Portugalii i Bułgarii).

---

⁵⁰ <https://wsparcie.umk.pl/>

⁵¹ https://www.umk.pl/wspolpraca/erasmus_plus/

⁵² <https://www.soc.umk.pl/studia/studia-za-granica-i-programy-wymiany/>

8.4. Wsparcie studentów w prowadzeniu działalności naukowej

Studenci zainteresowani karierą akademicką lub po prostu dążący do pogłębienia swojej wiedzy mają zaoferowanych kilka możliwości i ścieżek wsparcia:

1. Studenci mogą korzystać z Indywidualnego Planu Studiów.
2. W ramach praktyk studenckich studenci mogą brać udział w projektach badawczych pracowników IS, realizując różne zadania badawcze – prace ankietarskie, analizę zebranych danych, kodowanie wywiadów itp.
3. Instytut oferuje wsparcie finansowe związane z opłatami konferencyjnymi oraz kosztami uczestnictwa w konferencjach naukowych. W roku 2022-23 z tego wsparcia skorzystało 3 studentów.
4. UMK jako Uczelnia Badawcza w ramach programu IDUB oferuje granty studenckie (program Grants4Students). Celem konkursu jest wspieranie inicjatyw naukowych, artystycznych oraz konserwatorskich studentów i doktorantów, wpisujących się w cztery najważniejsze cele UMK jako uczelni badawczej (4xI@NCU), którymi są: internacjonalizacja, interdyscyplinarność, innowacyjność i integralność. Obejmują one przede wszystkim badania wstępne, rozpoznawcze, pilotażowe, kwerendy, zakup materiałów oraz wyjazdy na zagraniczne konferencje międzynarodowe, udział w konkursach międzynarodowych oraz organizację wystawy indywidualnej lub grupowej. Konkurs jest skierowany do studentów UMK, Studenckich Kół Naukowych UMK i doktorantów UMK. Od momenty uruchomienia programu skorzystało z tej formy 5 studentów socjologii (zarówno I jak i II stopnia).

8.5. Wsparcie we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji

Wsparciem we wchodzeniu na rynek pracy jest funkcjonujący na kierunku system praktyk studenckich, omówiony szerzej w Kryterium 2, a także liczne formy wspierania aktywności studentów opisane kompleksowo w Kryterium 6. W niektórych przypadkach przełożenie praktyk zawodowych lub staży na pracę jest bardzo bezpośrednie - np. w ostatnich latach odnotowaliśmy przykłady studentów znajdujących zatrudnienie w miejscach odbywanego stażu (w Pracowni Badań SOMA).

Warto zwrócić też uwagę na włączanie w program studiów kursów praktycznych prowadzonych przez specjalistów pozaakademickich. Przykładem jest kurs *Nowoczesny dział personalny* prowadzony na II stopniu przez mgra P. Linka, szefa działu HR z firmy Neuca. Bliska współpraca z Neuca (opisana też w Kryterium 6) zaowocowała kilkoma ofertami zatrudnienia w firmie studentów Socjologii II stopnia.

Należy też w tym miejscu ponownie wspomnieć o uruchomionym na kierunku programie 120-godzinnych płatnych staży studenckich, z którego skorzystało do tej pory 5 studentów socjologii, a który szerzej omówiony został we fragmencie dotyczącym kryterium 6 (por. zał. 6.1. i 6.2.).

8.6. Wsparcie aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej

Kadra dydaktyczna na kierunku socjologia odnosi się przychylnie do próśb formułowanych przez studentów wykazujących się aktywnością organizacyjną, artystyczną czy sportową. Jak wykazaliśmy w pkt. 2.1. Raportu – studenci rozwijający kariery sportowe mogą korzystać z IOS i programu kariery dwutorowej⁵³. Uczestnicy programu m.in. otrzymują opiekę dydaktyczno-naukową tutora na wydziale prowadzącym kierunek i tutora sportowego w ramach Uniwersyteckiego Centrum Sportowego, mają możliwość skorzystania z urlopów sportowych czy rektorskich stypendiów sportowych za osiągnięte wyniki.

Wśród studentów socjologii znajdują się osoby zaangażowane w prace organizacji pozarządowych w regionie. Często w procesie poszukiwania miejsc do praktyk studenckich kierują się do lokalnych NGOów, w których działalność angażują się także po zakończeniu praktyk. Biorąc pod uwagę społeczny charakter kierunku socjologia, wykładowcy aktywnie zachęcają studentów podczas zajęć do wszelkich form zaangażowania w relacje z otoczeniem (szerzej opisane w Kryterium 6).

8.7. Wsparcie studentów wybitnych oraz motywowanie do lepszych wyników w nauce

System wsparcia i motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce jest realizowany poprzez system stypendialny. Studenci z najlepszymi wynikami w nauce mogą aplikować o stypendia naukowe, stypendia ministra dla studentów czy stypendia rektora za wybitne osiągnięcia sportowe. Studenci socjologii są także systematycznie informowani przez prowadzących seminaria o możliwościach startowania w konkursach organizowanych przez Polskie Towarzystwo Socjologiczne na najlepsze prace magisterskie/licencjackie.

8.8. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia

Na stronie internetowej Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych⁵⁴ studenci mogą znaleźć kompletne informacje dotyczące m.in. organizacji roku akademickiego, planów zajęć, pomocy materialnej,

---

⁵³ <https://www.ucs.umk.pl/kdwutorowa/>

⁵⁴ <https://www.wfins.umk.pl/student/>

pomocy psychologicznej, a także programów umożliwiających wyjazdy do innych jednostek naukowych podczas studiów oraz na staże. Mogą oni tam również znaleźć druki podań potrzebnych przy składaniu wniosków dotyczących m.in. przyznania IOS i urlopu dziekańskiego. Dodatkowe informacje na temat dokumentów można uzyskać w dziekanacie Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych i skorzystać z pomocy pracownika dziekanatu – p. mgr Joanny Salamończyk⁵⁵.

Wraz z początkiem każdego roku akademickiego odbywają się spotkania studentów pierwszego roku studiów pierwszego i drugiego stopnia z władzami WFiNS, IS oraz pracownikami administracji wydziałowej, podczas których studenci są informowani o najważniejszych zapisach znajdujących się w Regulaminie studiów UMK, a także o możliwości korzystania z poszczególnych form wsparcia rozwoju naukowego oraz wsparcia materialnego. Wszyscy studenci są informowani o możliwości zgłaszania spraw i pytań związanych z kształceniem na kierunku socjologia do zastępcy dyrektora Instytutu Socjologii dr Joanny Szalacha-Jarmużek, która jest osobą odpowiedzialną w IS za opiekę nad studentami. Informacja ta jest podawana już na pierwszym spotkaniu organizacyjnym z I rokiem studiów i ponawiana jest przy innych okazjach spotkań ze studentami.

W trakcie roku akademickiego studenci otrzymują także bieżące informacje na temat dostępnej pomocy materialnej (stypendiów socjalnych, naukowych) od p. mgr Joanny Salamończyk z dziekanatu WFiNS.

8.9. Rozstrzyganie skarg i rozpatrywanie wniosków zgłaszanych przez studentów

Uwagi, skargi lub trudności w trakcie studiów (problemy materialne, problemy ze zdrowiem psychicznym etc.) studenci mogą zgłaszać prodziekan ds. studenckich WFiNS, która dostępna jest dla studentów podczas dwóch stacjonarnych, cotygodniowych dyżurów⁵⁶. Ponadto formalnie opiekę nad kwestiami studenckimi na kierunku socjologia sprawuje zastępca dyrektora IS UMK, dr Joanna Szalacha-Jarmużek. Dr Szalacha-Jarmużek jest w regularnym kontakcie ze studentami podczas dyżurów, a także poprzez opiekę nad funkcjonowaniem Studenckiego Koła Naukowego Socjologów oraz jako opiekun praktyk studenckich. Należy wreszcie zaznaczyć, że składanie przez studentów skarg i wniosków możliwe jest poprzez ankiety wypełniane w systemie USOS w ramach badania satysfakcji studentów, w tym poprzez opcję ukrytych komentarzy w ramach tych ankiet.

---

⁵⁵ <https://www.wfins.umk.pl/wydzial/administracja/>

⁵⁶ <https://www.wfins.umk.pl/wydzial/wladze/>

Na poziomie centralnym, studenci mogą liczyć na wsparcie powołanych przez rektora instytucji wyspecjalizowanych we wsparciu studentów⁵⁷:

- pełnomocniczki ds. równego traktowania (wsparcie w przypadkach dyskryminacji lub nierównego traktowania),
- rzecznika akademickiego (wsparcie w unikaniu sporów i ich rozwiązywaniu za pomocą mediacji),
- pełnomocnika ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów (wsparcie dla osób pokrzywdzonych i w przypadkach zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu),
- Uniwersyteckiej Poradni Prawnej (nadzorowany przez kadrę akademicką Wydziału Prawa i Administracji zespół studentów udzielających bezpłatnych porad prawnych)⁵⁸,
- Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych⁵⁹,
- Uniwersytecki Ośrodek Wsparcia i Rozwoju Osobistego (oferuje pomoc psychologiczną i psychiatryczną)⁶⁰,
- Samorządu Studenckiego.

8.10. Obsługa administracyjna studentów

Jak zostało już wyżej wspomniane, obsługę administracyjną studentów socjologii zapewnia dziekanat Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych. Wszelkie przydatne informacje dla studentów znajdują się na stronie internetowej WFINS⁶¹. Obsługą studiów z ramienia dziekanatu zajmuje się pani mgr Joanna Salamończyk (tel. 56 6113634). Pomocą w sprawie procesu dydaktycznego służą także zastępca dyrektora IS dr Joanna Szalacha-Jarmużek, prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Fedorowicz-Kruszewska, prof. UMK oraz w przypadku porozumień dot. praktyk prodziekan ds. organizacji kształcenia – dr Anna Kola.

8.11. Wsparcie i edukacja studentów w zakresie przeciwdziałaniu dyskryminacji i przemocy

Za działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy odpowiedzialni są: Pełnomocniczka ds. równego traktowania oraz

---

⁵⁷ <https://www.umk.pl/uczelnia/wladze/pełnomocnicy/>

⁵⁸ <https://poradnie.umk.pl/pages/strony/>

⁵⁹ <https://bon.umk.pl/pages/Kontakt/>

⁶⁰ <https://wsparcie.umk.pl/pages/pomoc/>

⁶¹ <https://www.wfins.umk.pl/student/>

Pełnomocnik ds. bezpieczeństwa studentów. Zakres ich zadań reguluje Zarządzenie Nr 234 Rektora UMK z dnia 26 października 2020 roku (por. zał. 1.3.). Przyjęty w lutym 2022 r. „Plan na rzecz równości płci” na lata 2022-2026 zakłada równościowe działania edukacyjne kierowane do pracowników i studentów⁶². Na uczelni działa też Zespół ds. Studentów Niepełnosprawnych, który zajmuje się problemami tej grupy studenckiej⁶³.

W ramach wsparcia studentów w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy Uniwersytet wprowadził do systemu oceniania pracowników nowy komponent – tzw. ukryte komentarze. Dzięki nim studenci w pełni anonimowo mogą poinformować stosowne organy uczelni o swoich problemach. Te zaś, dzięki opcji śledzenia w czasie rzeczywistym, mogą szybko zareagować nie czekając do końca okresu oceniania.

W trosce o edukację studentów w zakresie spraw wrażliwych (w tym m.in. w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, mniejszościom) wprowadziliśmy kilka lat temu dobrą praktykę w postaci regularnych kursów na studiach I i II stopnia socjologii, w ramach których poruszane są ww. zagadnienia (m.in. są to kursy *Praktyka uważności i jakość życia* – dr. hab. Arkadiusza Karwackiego, prof. UMK, *Umiejętności interpersonalne* – dr Agnieszki Furmańskiej-Maruszak, *Sociology of Gender and Sexualities* – dr Beaty Bielskiej). Wykładowcy odbyli dodatkowe szkolenia w tym kierunku. Nasi wykładowcy, m.in. dr hab. Arkadiusz Karwacki i dr Beata Bielska wygłaszają także wykłady otwarte (dostępne on-line) na tematy wrażliwe, związane z kwestiami przemocy i dyskryminacji.

Również projekt badawczy: „Doświadczenia emocjonalne, kondycja psychiczna młodzieży w społeczeństwie niepewności” (kierowany przez dr hab. Arkadiusza Karwackiego, prof. UMK) realizowany jest w trosce o edukację młodzieży m.in. w obszarze przemocy psychicznej.

8.12. Wsparcie w zakresie współpracy z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Studenci socjologii tworzą Studenckie Koło Naukowe Socjologii⁶⁴, którego obecnym opiekunem naukowym jest dr Joanna Szalacha-Jarmużek. SKNS jest wspierane (organizacyjnie, sprzętowo i finansowo) w swojej działalności przez dyrektora Instytutu Socjologii dr. hab. Krzysztofa Pietrowicza, prof. UMK, a także władze dziekańskie i rektorskie. Koło z sukcesem organizuje różnego rodzaju wydarzenia naukowe, badawcze, angażuje się w działalność popularyzatorską oraz organizowało spotkania z absolwentami w ramach „Dnia Socjologa”.

---

⁶² <https://www.umk.pl/uczelnia/dokumenty/plan-rownosci/plan-rownosci.pdf>

⁶³ <https://bon.umk.pl/pages/Kontakt/>

⁶⁴ <https://www.facebook.com/profile.php?id=100069608992849>

8.13. Monitorowanie i doskonalenie systemów wsparcia studentów.

Monitorowaniem i doskonaleniem systemu wsparcia i motywowania studentów zajmuje się działająca przy WFiNS Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, w której skład wchodzi m.in. przedstawiciele studentów. Komisja ta prowadzi regularne badania satysfakcji studentów. Ponadto ocena systemu wsparcia i motywowania jest oparta na rezultatach anonimowych ankiet prowadzonych wewnątrz kierunku socjologia oraz przy okazji spotkań Koła Naukowego Socjologów ze studentami (spotkania odbywają się cyklicznie w trakcie roku akademickiego). Jeśli chodzi o ocenę kadry wspierającej kształcenie, warto podkreślić, że we wspomnianej ankiecie przeprowadzonej na kierunku pojawiły się bardzo wysokie oceny pracowniczki administracyjnej dziekanatu (odpowiedzialnej za prowadzenie kierunku socjologia na pierwszym i drugim stopniu), mgr Joanna Salamończyk.

Dodatkowo w maju br. rozpoczęły się prace nad zmianami programu kształcenia na studiach socjologicznych I i II stopnia. Elementem prac nad tymi zmianami było spotkanie robocze pracowników Instytutu w czerwcu br., w trakcie którego ustalono zmiany kierunkowe i powołano m.in. Zespół ds. Przedmiotów Metodologicznych pracujący nad dostosowaniem programu kształcenia do potrzeb i oczekiwań studentów. W ramach prac nad doskonaleniem programu studiów i systemu wsparcia studentów w maju br. zostały również przeprowadzone dodatkowe badania (anonimoweankiety wśród studentów wszystkich 3 lat I stopnia oraz zogniskowany wywiad grupowy ze studentami studiów II stopnia) dotyczące ich aktualnych potrzeb dydaktycznych i poza-dydaktycznych oraz efektywności aktualnie funkcjonujących rozwiązań. Z badań tych powstał wewnętrzny raport, będący podstawą do trwających prac nad zmianami w programach studiów oraz systemem wsparcia studentów.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 9:

- Bieżące komunikowanie otoczeniu: poprzez profil Instytutu na portalu Facebook i Instagram pracownicy mogą szybko popularyzować swoje dokonania naukowo-dydaktyczne.

Do najważniejszych elementów systemu informacyjnego uczelni należą:

- Strona internetowa UMK⁶⁵, która umożliwia całej społeczności UMK (również kandydatom na studia i absolwentom UMK) orientowanie się w całej przestrzeni instytucjonalnej Uczelni. Zawiera podstawowe i szczegółowe informacje dla kandydatów na studia, studentów, również doktorantów, pracowników i absolwentów.
- Internetowa Rekrutacja Kandydatów⁶⁶, która zawiera ofertę edukacyjną dla studentów polskich i zagranicznych, opisana jest tam rekrutacja krok po kroku – zarówno dla kampusu toruńskiego, jak i Collegium Medicum w Bydgoszczy. Są tam również publikowane szczegółowe informacje na temat wyników rekrutacji.
- Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS)⁶⁷ pełni rolę wirtualnego dziekanatu, umożliwia on studentom m.in. rejestrację na zajęcia, pozwala na bieżący dostęp do ocen uzyskiwanych w procesie kształcenia, dostarcza informacji o ofercie dydaktycznej, sylabusach, propozycjach zajęć fakultatywnych, tymczasowych zmianach w planach zajęć, terminach dyżurów pracowników, o stypendiach czy wyjazdach zagranicznych, harmonogramie zaliczeń i egzaminów w sesji, dostępie do wewnętrznej poczty e-mail, informacji o pracownikach. USOS umożliwia szybką komunikację pomiędzy nauczycielami akademickimi i studentami, a także ocenianie zajęć przez studentów w postaci ankiet.
- Uniwersytecka Biblioteka⁶⁸ udostępniająca katalog biblioteki oraz czytelnie online – tj. bazy danych (czasopism naukowych, książek dostępnych w wersji elektronicznej) subskrybowane przez UMK: De Gruyter, EBSCO eBook Collection, IEEE/IET Electronic Library (IEL), IBUK Libra,

---

⁶⁵ <https://www.umk.pl>

⁶⁶ <https://irk.umk.pl/pl/>

⁶⁷ <https://usosweb.umk.pl>

⁶⁸ <https://www.bu.umk.pl>

JSTOR, Nature, Oxford Scholarship Online, Science, ScienceDirect (Elsevier), SpringerLINK, Wiley.

- Archiwum Prac Dyplomowych⁶⁹ pełniące kluczową funkcję w procesie dyplomowania, ponieważ jest systemem, w którym praca dyplomowa jest umieszczana, sprawdzana przez system antyplagiatowy oraz gdzie recenzenci i promotorzy wpisują swoje recenzje i wystawiają oceny. Ponadto jest też systemem obsługującym egzamin dyplomowy. Pełni on również funkcję katalogu i repozytorium elektronicznych wersji prac dyplomowych powstających w Uniwersytecie.

Informacje skierowane konkretnie do studentów socjologii są dostępne na następujących stronach:

- Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych⁷⁰,
- Instytutu Socjologii.⁷¹

W szczególności mowa tu o następujących zasobach:

- strona Instytutu Socjologii będąca podstawowym źródłem treści na temat Instytutu (jego struktury, składu osobowego czy też podstawowych informacji na temat jego pracowników) oraz interfejsem komunikacji studenci-pracownicy Instytutu. Zawiera wirtualną tablicę ogłoszeń, na której wyświetlane są aktualności dotyczące funkcjonowania kierunku studiów oraz Instytutu. Ponadto dostępne są tam aktualne informacje istotne dla studentów, jak plany i programy studiów, informacje o praktykach czy egzaminach dyplomowych.⁷²
- portal społecznościowy Facebook⁷³ (profil IS ma 1,4 tys. obserwujących) będący drugim równie ważnym narzędziem komunikacji z kandydatami, studentami i absolwentami socjologii. Umożliwia ważny rodzaj komunikacji z tymi trzema grupami osób, m.in. poprzez komentowanie postów na temat aktualności, umieszczanie własnych informacji czy też wyrażanie postaw wobec tych treści – w formie komentarzy lub przez tzw. „lajkowanie”.

Strony Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych oraz Instytutu Socjologii są zbudowane na ujednoliconym szablonie obowiązującym na całym UMK. Z tej perspektywy forma stron jest kontrolowana ogólnie. Innym źródłem informacji zwrotnej w tej kwestii, zarówno ze strony pracowników UMK, Instytutu, jak i studentów, są ankiety przeprowadzane w ramach badania satysfakcji

---

⁶⁹ <https://apd.umk.pl>

⁷⁰ <https://www.wfins.umk.pl/>

⁷¹ <https://www.soc.umk.pl/>

⁷² <https://www.soc.umk.pl/studia/sociologia/>

⁷³ <https://www.facebook.com/InstytutSocjologiiUMK/>

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Najważniejsze dobre praktyki wypracowane w ramach Kryterium 10:

- Partycypacyjna zmiana programu studiów: w roku akademickim 2022/23 rozpoczęto we współpracy ze studentami i pracownikami gruntowną zmianę programu studiów pierwszego i drugiego stopnia.
- System Doskonałości Akademickiej zapewniający pogłębiony monitoring procesu kształcenia na UMK.

10.1. Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów, ewaluacja i doskonalenie jakości kształcenia

Nadzór nad kierunkiem studiów jest wielopoziomowy. W zależności od tego jakiego typu to jest nadzór zmieniają się organy i jednostki uniwersyteckie biorące w nim udział. Na poziomie uczelnianym, UMK działa w oparciu o wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia i organizacji pracy - System Doskonałości Akademickiej (SDA), który ma na celu budowanie kultury jakości, efektywności pracy oraz zadowolenia pracowników i doktorantów⁷⁴. Przepis konstytuujący wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia to Uchwała Nr 140 Senatu UMK z dnia 29 października 2019 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (zał. 1.3.). System ten jest realizowany przez rektora, prorektora ds. kształcenia, Uczelnianą Radę ds. Jakości Kształcenia, Zespół Monitorujący, dziekanów, wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz obsługę administracyjną i informatyczną. Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia ma za zadanie m.in. promowanie idei ciągłego doskonalenia jakości kształcenia, formułowanie propozycji usprawnień, monitorowanie funkcjonowania procedur samego SDA oraz opiniowanie wniosków dotyczących powoływania nowych kierunków studiów i form kształcenia. SDA nadzoruje proces oceny zajęć dydaktycznych poprzez ankiety w USOS (np. w ostatnim roku akademickim wprowadzona została możliwość wprowadzania przez studentów komentarzy do zajęć w sposób niewidoczny dla prowadzących oceniany kurs), koordynuje proces hospitacji zajęć dydaktycznych, jak również przeprowadza cykliczne badania poziomu zadowolenia studentów. W ramach struktur SDA funkcjonują wydziałowe komisje do spraw jakości kształcenia. Komisja funkcjonująca na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych (w ramach którego funkcjonuje Instytut

---

⁷⁴ <https://www.jakosc.umk.pl/system/>

Socjologii) została specjalnie powoływana przez Radę Dziekańską WFiNS na wniosek dziekana WFiNS. Zakres kompetencji Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia obejmuje:

- koordynowanie hospitacji wszystkich zajęć dydaktycznych prowadzonych na WFiNS (arkusze hospitacji zajęć hospitowanych na WFiNS wypełniane są według wzoru obowiązującego w Uniwersytecie),
- zgłaszanie do Rady Dziekańskiej i dziekana problemów dotyczących pracy dydaktycznej na Wydziale, w szczególności odnoszących się do programów studiów, sylabusów, indywidualnych spraw pracowniczych związanych z jakością kształcenia,
- inicjowanie działań, mających na celu doskonalenie organizacji procesu kształcenia na WFiNS,
- opiniowanie programów kształcenia dla poszczególnych kierunków prowadzonych na WFiNS,
- opiniowanie pracy opiekunów praktyk studenckich dla poszczególnych kierunków.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia pełni funkcje kontrolne w szczególności w takich obszarach, jak m.in. monitorowanie, ocena i modyfikacja programów studiów, analiza ankiet studenckich oraz analiza losów absolwentów WFiNS. Sprawozdanie z badań zatrudnienia absolwentów poszczególnych kierunków prowadzonych przez Wydział, w tym absolwentów kierunku socjologia, poddawane są następnie analizie przez powołane do tego zespoły.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia co roku przedstawia następujące raporty:

- raport badań losów absolwentów (w ścisłej współpracy z Działem Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK);
- raport z badań satysfakcji pracowników Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych;
- raport z badań satysfakcji studentów Wydziału Filozofii i Nauk Społecznych;
- raport dotyczący oceny zajęć dydaktycznych prowadzonych na Wydziale Filozofii i Nauk Społecznych⁷⁵.

W szczególności, w kontekście analizy losów absolwentów, przedstawiane są badania zatrudnienia absolwentów poszczególnych kierunków prowadzonych przez Wydział, co stanowi zarazem diagnozę tego procesu. Zawiera on również element „Mocne i słabe strony kształcenia na Wydziale” wraz „rekomendacjami” (które „mają charakter propozycji, nie zaś rozwiązań systemowych”), mającymi na celu korektę elementów wymagających poprawy.

---

⁷⁵ <https://www.wfins.umk.pl/wydzial/jakosc-ksztalcenia/wydzialowa-komisja-ds-jakosci-ksztalcenia/raporty-dotyczace-oceny-zajec-dydaktycznych-satysfakcji-studentow-i-pracownikow/>

Ponadto trzeba podkreślić rolę pełnioną przez przedstawiciela Instytutu Socjologii w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia – dra Krzysztofa Wasielewskiego biorącego udział w kontroli kształcenia na kierunku socjologia. W przypadku nadzoru merytorycznego i organizacyjnego organem kontrolnym jest dyrekcja Instytutu Socjologii. W porozumieniu z innymi organami wydziałowymi (Rada Dyscypliny, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Rada Dziekańska, a także Samorząd Studencki) kontroluje ona i koordynuje studia na kierunku socjologia. Nadzór administracyjny jest nadzorem związanym z wykonywaniem przepisów i rozporządzeń formułowanych przez odpowiednie organy administracji uniwersyteckiej z zachowaniem hierarchii tych organów oraz stanowionego przez nie prawa. W tym nadzorze uczestniczą oczywiście władze Instytutu Socjologii odpowiedzialne za prowadzony kierunek studiów.

10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w procesie jego doskonalenia. Zmiany w programie studiów dokonywane są w trybie regulowanym przepisami, z odpowiednim wyprzedzeniem, tak aby nie dotyczyły osób już studiujących i dawały możliwość rzetelnego i precyzyjnego przygotowania. Za każdym razem wymaga to akceptacji organów uczelnianych (Rada Dyscypliny, Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, Rada Dziekańska, Senat UMK) jak też organizacji studentów (Samorząd Studencki). Jednostką inicjującą jest Instytut Socjologii. Zmiany są funkcją długofalowych planów i założonych celów rozwojowych zgodnych ze strategią UMK, opinii i propozycji zmian ze strony studentów oraz propozycji, sugestii i zapotrzebowania ze strony interesariuszy. Projektowane są one z uwzględnieniem aktualnych możliwości uczelni, wydziału i ostatecznie Instytutu. Finalnie, wprowadzane są te zmiany, które dają się realnie wdrożyć zgodnie z zapisanymi w programie kryteriami uczenia oraz celami dydaktycznymi i kształtowanym profilem absolwenta.

10.3. Monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów

Realizacja programu studiów oraz poziom satysfakcji wszystkich uczestników procesu dydaktycznego jest monitorowany na bieżąco w stałym kontakcie ze studentami. Informacje, które zostaną zebrane w trakcie roku akademickiego zostają zestawione i ocenione w odniesieniu do długofalowego planu rozwojowego zgodnego ze strategią UMK oraz z zapisanymi efektami uczenia i celami dydaktycznymi pod kątem możliwości sformułowania zmiany programowej. W takim przypadku zostaje przeprowadzona procedura opisana powyżej. Może się zdarzyć, że zmiany są oceniane jako potrzebne,

ale sytuacja ogólna na to nie pozwala (np. ograniczenia w polityce kadrowej) czyniąc je trudnymi do zrealizowania lub nawet nierealnymi.

W roku akademickim 2022/23 dyrekcja Instytutu Socjologii podjęła decyzję o zainicjowaniu zmian w programie studiów pierwszego i drugiego stopnia. W celu zapewnienia możliwie najwyższej jakości i trafności zmian (w odniesieniu do potrzeb studentów oraz wykładowców) dyrekcja postanowiła przeprowadzić następujące działania:

- 1) badania potrzeb studentów pierwszego i drugiego stopnia;
- 2) konsultacje proponowanych zmian z przedstawicielami pracowników Instytutu Socjologii w formie partycypacyjnego spotkania pracowników Instytutu Socjologii.

W ramach pierwszego działania przeprowadzono:

- 1) badanie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety na próbie liczącej 66 respondentów będących studentami z wszystkich lat studiów pierwszego stopnia;
- 2) badanie z wykorzystaniem techniki zogniskowanego wywiadu grupowego z udziałem studentów z wszystkich lat studiów drugiego stopnia.

W ramach działania drugiego zorganizowano spotkanie pracowników Instytutu Socjologii, podczas którego dyskutowano wyniki wyżej przedstawionych badań.

Wyniki badań oraz konsultacji posłużyły do stworzenia propozycji zmian w planach i programach studiów I i II stopnia, które w roku akademickim 2023/24 będą:

- 1) dalej konsultowane z pracownikami;
- 2) konsultowane z interesariuszami zewnętrznymi;
- 3) konsultowane z innymi stronami zgodnie z procedurą związaną z Systemem Doskonałości Akademickiej (SDA), opisanym w pkt. 10.1.

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów

W toku studiów staramy się nie tylko monitorować program i efekty uczenia pod kątem potrzeby wprowadzenia korekty w postaci zmian programu, ale również pod kątem osiągania zapisanych i obowiązujących efektów uczenia się w ramach realizowanego programu. Do takiej diagnozy potrzebny jest stabilny w dłuższym okresie program nauczania i jest to również argument, aby nie dokonywać częstych zmian programowych, jeśli nie zachodzi konieczność takiej interwencji. Stąd też w spotkaniach ze studentami staramy się zidentyfikować przeważające oczekiwania i motywacje jakimi

kierowali się wybierając socjologię. W trakcie studiów razem ze studentami próbujemy zidentyfikować przeszkody, które z jednej strony nie pozwalają realizować efektów uczenia na optymalnym poziomie, a z drugiej co przeszkadza przy osiągnięciu tych efektów w uzyskiwaniu odpowiedniego poziomu motywacji i satysfakcji. Identyfikacja potrzeb i przeszkód zachodzi m.in. w trakcie dyskusji z członkami SKNS z opiekunem Koła Naukowego oraz poprzez badania (ilościowe i jakościowe) realizowane wśród studentów pierwszego i drugiego stopnia studiów na kierunku socjologia. W ostatnim etapie, korzystając z sugestii interesariuszy wewnętrznych, ale dodając również sugestie interesariuszy zewnętrznych, podejmujemy próby zmian programowych.

W czerwcu br. roku – jak już wspomniano – odbyła się konsultacja z pracownikami Instytutu Socjologii, która rozpoczęła proces zmian programowych na kierunku socjologia, będący konsekwencją oceny osiągnięcia efektów kształcenia.

10.5. Wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w realizację programu studiów

Interesariusze wewnętrzni oraz interesariusze zewnętrzni mają bezpośredni udział w kształtowaniu zmian programowych wpisujących się w długofalowy plan rozwoju socjologii. Umożliwiają to rozwiązania formalne określone ogólnymi przepisami ustalonymi przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, jak też przepisami dotyczącymi kształcenia określonymi przez wszystkie ciała uniwersyteckie koordynujące studia na UMK, w tym na kierunku socjologia (od poziomu Instytutu Socjologii do poziomu Senatu UMK). Pośrednio interesariusze wewnętrzni (poprzez opinie nt. programu kształcenia zawartych w uczelnianych ankietach oraz w trakcie badań wewnętrznych realizowanych przez Instytut Socjologii) i zewnętrzni mają wpływ na wypracowywany w Instytucie Socjologii długofalowy plan rozwojowy oraz powiązane z jego realizacją kształtowanie polityki kadrowej. Szczególnie istotną rolę odgrywają opinie i oczekiwania studentów, które po konsultacjach z interesariuszami zewnętrznymi mają realne przełożenie na programy kształcenia. Najlepiej widoczne jest to w przypadku studiów II stopnia z socjologii, które po konsultacjach przyjęły postać studiów profilowanych zawodowo. W ramach studiów drugiego stopnia na kierunku socjologia utworzono specjalne ścieżki specjalistyczne/moduły, których treść i obsługa kadrowa kształtowana jest przy współpracy interesariuszy zewnętrznych. Moduły te modyfikowane są co kilka lat w zależności od społecznych oczekiwań oraz analiz rynku pracy. Obecnie w programie studiów II stopnia są to: Zarządzanie innowacjami społecznymi oraz Human Resources. W ich ramach realizowane były i są kursy rekomendowane i niejednokrotnie wykładane przez praktyków ze znaczących w regionie korporacji (m.in. NEUCA), pracowni badań społecznych (m.in. PBS, DANA), czy organizacji pozarządowych (m.in. Pracownia Zrównoważonego Rozwoju, Court Watch Polska). Współpraca z tymi podmiotami wykracza

daleko poza wpływ na kształtowanie programu studiów. Dzięki niej nasi studenci mają szansę odbyć praktyki i staże studenckie w tych podmiotach, a absolwenci mają szansę na podjęcie tam pracy po zakończeniu studiów (co jak wykazano powyżej niejednokrotnie się dzieje).

10.6. Wykorzystywanie wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia

W ramach kontroli i koordynowania studiów na kierunku socjologia przeprowadzane są systematyczne oceny. Są one wykorzystywane do diagnozy stanu realizacji programu i efektów kształcenia oraz kształtowania zmian programowych w trybach udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych opisanych we fragmentach raportu dotyczących Kryterium 1 oraz Kryterium 6.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na kierunku socjologia i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej.

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom naukowy kadry potwierdzony licznymi międzynarodowymi i krajowymi publikacjami oraz projektami naukowymi finansowanymi ze źródeł zewnętrznych. • Rozbudowane i wszechstronne relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. • Rozwinięta infrastruktura dydaktyczna (sale multimedialne, biblioteka, specjalistyczne pracownie) oraz szeroki dostęp do usług cyfrowych (Moodle, MS Teams, Office365, IBM SPSS, Qualtrics, MAXQDA). • Dobrze funkcjonujący, wielopoziomowy Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia • Włączanie studentów i nauczycieli akademickich w projekty naukowe krajowe i zagraniczne podnoszące kompetencje (np. program stażowy ze środków UE). 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomimo szerokiej oferty mobilności krajowej i zagranicznej (MOST, Erasmus+, YUFE) niski stopień wykorzystania tych rozwiązań przez studentów. • Relatywnie niskie zaangażowanie studentów w proces doskonalenia kształcenia (np. względnie niewielka zwrotność ankiet studenckich). • Mimo nieustannych starań, brak możliwości dostosowania budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych (związany z historycznym charakterem budynku).
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Członkostwo w sieciach YUFE i YERUN dające możliwość pogłębienia procesu umiędzynarodowienia, również w wymiarze dydaktycznym. • Status uczelni badawczej dający możliwość rozwoju naukowego już na poziomie studiów licencjackich i magisterskich. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony lokalny rynek pracy związany z wielkością miasta, specyfiką regionu i trendami demograficznymi, co powoduje problemy z naborem – zwłaszcza na studiach drugiego stopnia. • Wysoki poziom drop-outu studentów.

.....
(podpis Dziekana)

.....
(podpis Rektora)

Toruń, dnia 13.10.2023 r.

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku⁷⁶

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	51	52		
	II	31	29		
	III	23	29		
	IV				
II stopnia	I	11	11		
	II	18	15		
jednolite studia magisterskie	I				
	II				
	III				
	IV				
	V				
	VI				
Razem:		134	136		

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2019/20	Rozpoczęcie studiów 2017/18	2019/20 (obrony 01.06.2020-18.01.2021)		

⁷⁶ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

		53	12		
	2020/21	Rozpoczęcie studiów 2018/19 60	2020/21 (obrony 01.06.2021-18.01.2022) 20		
	2021/22	Rozpoczęcie studiów 2019/20 60	2021/22 (obrony 01.06.2022-18.01.2023) 17		
II stopnia	2020/21	Rozpoczęcie studiów 2019/20 14	2020/21 (obrony 01.06.2021-18.01.2022) 1		
	2021/22	Rozpoczęcie studiów 2020/21 15	2021/22 (obrony 01.06.2022-18.01.2023) 4		
	...				
jednolite studia magisterskie	...				
	...				
	...				
Razem:		202	54		

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁷⁷

Studia pierwszego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6/180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁷⁸	1735
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	109 ECTS

⁷⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁷⁸ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	90 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	59 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	5 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁷⁹	90 godzin
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	30 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1.1735/30
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

Studia drugiego stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4/120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸⁰	845
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	74 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	86 ECTS

⁷⁹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸⁰ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	46 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁸¹	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 845/0
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./-

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁸²

Studia pierwszego stopnia:

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Nauki socjologiczne	Wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, laboratoria, seminaria	1705	180 ECTS
Razem:		1705	180 ECTS

Studia drugiego stopnia:

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Nauki socjologiczne	Wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, laboratoria, seminaria	805 godzin	117 ECTS
Razem:		805	117

⁸¹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸² Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

1.1. Strategia UMK na lata 2016-2026

1.2. PARNAS 3.1.

1.3. Uchwały i rozporządzenia UMK

1.4. Informacja odnośnie działań podjętych w odpowiedzi na zalecenia wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku socjologia, która poprzedziła bieżącą ocenę

2.1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)

2.2. Harmonogram zajęć na kierunku socjologia obowiązujący w semestrze zimowym roku akademickiego 2023/2024

2.3. Lista zajęć do wyboru na kierunku socjologia

3.1. Wykaz tematów prac dyplomowych na kierunku socjologia uporządkowany według lat i poziomów studiów

4.1. Obsada zajęć prowadzonych na kierunku socjologia w roku akademickim 2023/2024

4.2. Charakterystyka nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku socjologia

4.3. Przedstawiciele Rady Dyscypliny Nauk Socjologicznych

4.4. Wykaz publikacji osób nauczających na kierunku socjologia

5.1. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia

6.1. Staże Universitas Copernicana Thoruniensis In Futuro – raport

6.2. Staże Universitas Copernicana Thoruniensis In Futuro – regulamin